

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 728. Kiadóhivatal 708.

A koalíció végnapjai

Budapest, márczius 1.

Egy hónap választ el attól a dátumtól, mely harmadik évfordulója lesz a koalíció uralomra jutásának. S ezt az évfordulót a koalíció már recsegve-ropogva éri meg, összes jeleivel az elagásnak, a feleslegességnek és a hasznavehetetlenségnek.

Változó időkkel változnak a szükségletek; a különböző korigények pedig különböző szerveket teremtenek meg a maguk használatára. A koalíció — egymástól különböző politikai pártokból összeverődve — létrejött, mert az idő szerint szükség volt rá. Az idő szerint akármilyen alakulás, akármilyen labilis szövetezés jó volt és kellett, mint egy falat kenyér, hogy megmentse az ország alkotmányosságát, hogy új életerővel villanyozza föl a pangó és halódó közintézményeket. A koalíció akkor létrejött, alig tekintettel arra, hogy milyen heterogén elemeket egyesít. Aki lelken viselte a magyar nemzetállam jövőjét, annak egymás mellett, egy szervezetben volt helye. A koalíció tehát csodálatos gyorsan építette ki a maga szervezetét: a részek alárendelték magukat az egységnek s megteremtődtek a szervek, melyek az egészet irányították: a vezérlo-bizottság, a csoport-

főnökök és egyéb tekintélyek, akik egymás mellé és egymás alá rendelve végezték a pártkormányzás munkáját. Az az idő, amikor a koalícióra szükség volt, a megszilárdulás és a szerves elrendezés kora volt s abból, hogy most ellenkezőleg — a tünetek szerint — a koalíció szétzülése és szerteomlása vette kezdetét, arra lehet következtetni, hogy nincsen is szükség a koalícióra.

Jelek, amelyek erre utaltak, eddig is mutatkoztak. Amint a lázas napok elmúltak, minden egyes pártban törekvések és irányzatok merültek fel, amelyek vagy jobbra, vagy balra, tompább, vagy hegyesebb szögben eltértek a koalíció egységes irányzatától. Ma azonban olyan esemény történt, mely nyilvánvalóvá teszi, hogy a részek külön irányzata véglegesen az egység felé kerekedett. A függetlenségi párt a bankkérdésben teljesen a maga külön programjának talajára helyezkedik.

Az történt, hogy a bankbizottság függetlenségi párti tagjai előértekezletet tartottak, melyen afölött döntöttek, hogy a bankbizottság holnapi ülésén, mint a bizottság többsége, mit határozának? És olyan javaslatban állapodtak meg, mely szerint azt ajánlják a képviselőháznak, hogy a bankszabadalom ellen foglaljon mereven állást és tegyen intézkedéseket aziránt, hogy az 1899. évi XXXVII. t.-cikkéből kifolyó jogunk-

nak megfelelőleg az önálló külön bank fölállítható legyen.

Akkor, amidőn az alkotmánypart és a hatvanhetes néppárt a bankkérdésben nincs a függetlenségi párt álláspontján, a ma történeteknek a jelentőségét felesleges hosszasan magyarázni. Nyilvánvaló, hogy ez a koalíció válságának beköszöntét jelenti, mert a függetlenségi párt, amidőn olyan programpontrögtönös megvalósítását követeli, amelyiknek keresztülvitelét a többi pártok ezidőszent nem tartják lehetőnek, külön utra lépett és szövetséges társaival szembekerülve, tett lépéseket a maga programja realizálására.

Ez lehet helyes álláspont, de ezzel most már mindenfajta kombinációra kétségtelenségnek tág tere nyílik. Természetes, hogy akkor, amidőn ennek a fázisnak még csak az indító lökését érezzük, céltalan és hiu kísérlet volna jövőmondásokba fogni. Ezidő szerint csak egy bizonyosságot lehet megállapítani, azt, hogy a koalíció — a heterogén pártok alkalmi egyesülése — nem fundamentuma többé a magyar kormányzásnak, mert szerte repedezett. Az az alkalom, melyre szükséges volt, úgy látszik elmúlt. S most új irányzatok, új követelmények jönnek, hogy a maguk használatára más szervet teremtsenek.

A helyzet rajzához pedig hozzátartozik még a következő:

Berlini följegyzések.

Berlin, február 26.

A Meyerék bálján egy nagyon kedves úrral ismerkedtem össze. A Meyerék bálja? Persze, erről nem mindenki hallott reggel, este, a kávéházban, a vendéglőben, a Stadtbahnon és a Kraftomibus tetején, annyit, mint én, aki már hetekkel ezelőtt azt is tudtam, hogy Meyeréknél óriási hangulat lesz és pompás, elmés rögtönzések...

Kérem, ez nem csodálkozni való dolog itt Berlinben, itt az ilyesmit már jóelőre és csodálatos biztonssággal tudja az ember. A hangulatot is, a rögtönzéseket is, melyek — nyilván — elmések. Itt vidám helyiségek öles plakátokon hirdetik, hogy: „Tanzstimmung bis sechs Uhr Morgen.“ Nálunk csak legfőlegb annyit jeleznek, hogy táncz kivilágos-kivirradtig. A berlininek ez nem elég. Ő nemcsak tánczot, ő hangulatot is akar. És kivilágos-kivirradtig... Kérem, hány óraker van az a kivilágos-kivirradtig? A rendőri engedélyt nem lehet kivilágos-kivirradtig kérni, a villamosok sem kivilágos-kivirradtkor kezdenek járni! Kérem! Az ilyesmit csak percznyi pontossággal kell tudni, hogy az életem rendjét két hétig előtte és két hétig utána ehez igazíthassam... Nem fölemelő az, ha napi robotomban tudom, hogy tizenegy nap mulva folyó hó huszadikán reggeli öt óráig fogok kitünő hangulatban mulatni? Öt óraker aztán meg kell szünnie, de nemcsak a tánczoknak, hanem a hangulatnak is. Hát a rendőri engedély — kutya? (Különben ebben

az utóbbi mondatban már fegyelmetlen magyar vérem kért eget. Berlinben ez a mondat a hatóság elleni erőszak, sőt talán a felségsértés összes kritériumait is megállapítja.)

Egyáltalában, úgy veszem észre, hogy ez a nagyszorú energiájú nép, melynek tisztelőre a szakaszhatároknál akrobata-erőre kapó villamoskalauz-öklök (vagy villamoskalauzöklök?) hatalmas rendőrcsizmák és valczerező lakkezipők tanítottak meg, nem ismer lehetlenséget. Itt az akarat — nem is szólva a felséges császári akaratról — nemcsak hangulatot tud teremteni, hanem tudományt, kulturát, sőt művészetet is. A zsenialitással ugyan még kissé rosszul állunk, de remélhető, sőt bizonyos, hogy a törhetetlen akarat, a német nemzet nagyraihivatottsága, egy kis dresszura és főként föltétlen engedelmesség a följobbvalók iránt, ezt is meghozandja. (Hurráh!) Romlottság dolgában már például sokkal szebb eredményekkel dicsekedhetik (ha a dicsekvés tudniillik megferne az anyaszülte porosz szerénységgel). Nagy Frigyes, ez a lelketlen hazaáruló, aki nemrég nyilvánosságra került irataiban azt a megfigyelését közli, hogy a németből csak akkor lehetne kulturnép, ha francziává lenne, — bizonyára nagyot nézne és Potsdammból nyomban a Friedrichstrasséba költözne, látván a hatalmas világrekordokat, melyeket a törhetetlen német ambícióznak a romlottság terén elérnie sikerült. Igen, ez a nagyszerű energiájú nép, a nemzeti szolidaritás hatalmas erejével, ma már odáig vitte, hogy erkölcsi züllöttség dolgában Páris dádógo gyermek Berlinhez képest. Itt többé

nek a német haderőnek, hanem a szexuális betegségek statisztikájának nagyságában összpontosul a nemzeti önérzet. Ha a kultura, mely tudvalevően dekadenciához vezet, ezt követeli, hát ne mondja senki, hogy a német nép nem tud olyan szépen, olyan rohamosan tönkremenni, mint akár a franczia!...

Mint ahogyan avult időkben ékszerüket vitték a nők a haza oltárára, oly fölemelő áldozatkészéggel dobják most oda mindentiket a nemzeti eszme: az erkölcsi züllés oltárára. Gyakran (azaz néha) látok nőket, akik hős mámmorral vetik magukat az ölelő karokba, a nemzeti eszme ölelő karjaiba... (Tulajdonképen esendes és megelégedett mosolyal gondolok rá, hogy jó anyám milyen aggodalmas tanácsokkal bocsátott annak idején a Sorbonne filozófiai fakultására a bűnös Párisba és milyen nyugodt most, hogy abban az országban tud, melyben Marlitt és Eschenbach írták halhatatlan erkölcsü műveiket...)

Berlin, február 27.

Tegnap, egy nagyszerű energiájú nép bámulatába emelődve, el is feledkeztem arról a nagyon kedves úrról, akivel a Meyerék bálján ismerkedtem össze.

Hát a vacsoránál, melyhez pont nyolczkor korrekt kötelességtudással hozzáfogtunk, Müller ur (igy mutatkozott be katonás meghajlással) mellé kerültem. En is megkaptam ugyan, annak rendje és módja szerint az előszobában, azt a kedves kis czédulát, mely egy estére az ember sorsát jelenti, közölvén, hogy stud. phil. Franz Szabó — Gretchen Früh-

Ugyanabban az órában, amidőn a bankbizottság függetlenségi párti tagjai megindították a koalíció válságát, az a Tisza István, aki fölött annak idején ez a koalíció húzta meg a halálharangot, a főrendiház ülésén beszélt az annexóról, az annexió nyomán támadt sulvos külpolitikai henyodalmakról és körülbelül ezt mondta:

— A külügyi kormány és a magyar kormány, melynek kötelessége a külügyi kormány ellenőrzése, cselekedjék belátása szerint De ne felejtse el, hogy se több vért, se több pénzt ne áldozzon. mint amennyi okvetetlenül szükséges és ne felejtse el, hogy Magyarországon a közvélemény összessége mögötte áll.

A lehetőségek és eshetőségek tág köre így megbővül azzal, hogy Tisza István is fölbukkan a látóhatáron, hogy az együtt érzést és együtt működést hirdesse s ezzel együtt olyan álláspontot valljon a nyilvánosság előtt, mely amellett, hogy nem népszerűtlen, a bécsi fiúknak is kellemesen hangzik.

A továbbiakban nem lehet más teendők, mint hogy várjuk meg, mit hoz a holnap.

Budapest, márczius 1.

A képviselőház holnap, délelőtt tíz órákor ülést tart, amelynek napirendjén a mentelmi bizottságnak negyven ügyben betervezett jelentése és a ma elfogadott házadójavaslat harmadszori olvasása van kitűzve. Ezek után tovább folytatják az adóreform részletes tárgyalását.

A függetlenségi párt elnöksége arra kéri fel a párt tagjait, hogy holnap a képviselőház ülésének az elején teljes számban jelenjenek meg az ülésen.

A főrendiház ülése. A főrendiház ma nem fejezte be a földadóról szóló törvényjavaslat tárgyalását s ezért holnapután, szerdán, délután négy órákor ismét ülést tart.

lingsthal kisasszonyt „kéretik“ az asztalhoz vezetni, de a háziasszonyom viharos ajúlodások között adta tudtomra, hogy a kisasszony nem fog eljönni. Én megfelelő önuralommal fogadtam a hírt. Tudtam, hogy egy német leány csak akkor marad el egy bálról, amelyre elkészült, ha legalább is halálosan beteg — és ez meggyugtató.

Tehát Müller ur mellé kerültem, aki mindjárt feltűnt nekem e keretben szokatlannul élénk modora révén. Jobbján hölgyet bírt és mégis talált módot rá, hogy velem is foglalkozzék. Szimpatiajéről biztosította magyar hazánkat, kijelentette, hogy a magyar nyelv szebb, mint rokona: a cseh, továbbá Bukarest szebb város, mint Prága, végül fölmelegedvén, ritka szeretetreméltósággal vágta ki — magyarul — hogy: „kisch disno“. (Később bevallotta, hogy egy magyar grófnővel kötött egyszer ideális barátságot.) Mindamellet konstatálnom kell, hogy szomszédnőjét sem hanyagolta el, sőt később félfülle hallottam, hogy egész komolysággal szerelmet vallott neki és — habár batoriatlanul és nem egészen világosan — megkérte a kezét. Kissé meg is hatott akkor ez a tulajradó érzelmesség, melyet német külső takart... igaz, hogy alig egy órával később az egyik táncszünetben mellette elhaladván, úgy rémlett, hogy ugyanabban a fogalmazásban vallotta volna be érzelmeit egy másik hölgynek.

De az kétségtelen, hogy Müller ur volt a legvidámabb, legszeretreméltóbb tagja a társaságnak. Mikor elkezdte mulattató rögtönzéseit, Meyer ur, a házigazda, ragyogó szemmel és mozgó szájjal kísérte az elméssé-

A politika világából.

Budapest, márczius 1.

Forrongás a bank körül.

— A függetlenségi elöértékeztele. —

A bankbizottság holnap délután hat órákor ülést tart. Ennek a bizottsági ülésnek az egész politikai világ rendkívüli jelentőséget tulajdonít, mert a függetlenségi párton már napok óta hirdették, hogy ezen az ülésen nyomatékosan ki fogják fejteni a függetlenségi párt álláspontját, s hogy határozatával jelentékenyen siettetni fogják a bankkérdésben a döntést.

A bizottság függetlenségi tagjai ma délelőtt a képviselőház folyosóján egész határozottan kijelentették, hogy „most meleg napok következnek a politikában“, mert a bizonytalanságnak véget kell vetni. Kijelentésüket még nyomatékosabbá tette Justh Gyula, aki délből bejött a Házba, s a képviselők egy nagyobb csoportja előtt ezeket mondta:

— Most, hogy megkezdődnek a tárgyalások, újra hangoztatnunk kell, hogy a bankszabadalom meghosszabbításához semmiesetre sem járulunk hozzá. Ha kell, meg is obstruáljuk a bankszabadalmat. Én a magam részéről teljes erőmmel küzdök az önálló bankért s küzdésemben semmiféle politikai alakulás nem fog befolyásolni. Itt az alkalom. Ha ezt elszalasztjuk, sohasem jutunk semmire. Ha nem csináljuk meg a bankot, tönkre megy a függetlenségi párt.

Eközben Justh észrevette, hogy gróf Andrassy Gyula belügyminiszter az egyik fülkében Földes Bélával, a függetlenségi párt eme kiváló pénzügyi szakértőjével tanácskozik. Földes éppen a bankkérdést fejtegette.

— Meg is mondom ezt rögtön Andrassy-nak — szól Justh és egyenesen odatartott.

— Végre dülőre kell vinni a bank dolgát. Még e héten dönteni kell róla! — mondta Andrassy-nak.

geket és olyan büszkén nézett rá, mintha csak a saját fia volna. Lassanként egészen a társaság középpontjába került. Fáradhatatlanul táncolt, bizonyos időközökben kijelentette, hogy innen nem megyünk el reggelig, viszont pontban három órákor feltűnően bucsuzni kezdett és mikor a társaság nem tágitott, előlrel kezdte a bucsuzást mindaddig, míg a lakás ki nem ürült.

Utolsónak maradtunk. Be kell vallanom, hogy meglehetősen bizelgett nekem, mikor az est hőse felszólított, hogy térjünk be még egy kávéházba.

Ott Schlummerpunchot hozattunk és átadtuk magunkat a kedvesen bágyadt hajnali hangulatnak. Idegeink kellemes zsongásba merültek és Müller ur csendesen, de határozottan elszomorodott. Aztán kijelentette, hogy én ugyis filozófus vagyok (szabatosabban kifejezve tulajdonképpen: filozopter vagyok; de hagytam, hogy keverje a fogalmakat) szóval, hogy én őt meg fogom érteni.

Elöttem olyannak akart mutatkozni, aminő valóban. Tulajdonképpen melankólikus természet. Sötét színezetű lírai verseket ír és belső tagja a „Keuschheit“ című irodalmi asztaltársaságnak, melynek csak az írók lehetnek tagjai, akiknek költészetét még nem érte a nyilvánosság sara, akik még sohasem „jelentek meg“. (Némely statisztika szerint különben minden második berlini kávéházra jut egy ilyen ideális irodalmi társaság.) De élni kell a költőnek is — vallotta tovább Müller ur — hát ő a mulattatással keresi azt a nyomorult kenyeret. Egy G. m. b. H. társaság szolgálatában élvez havi fizetést. Esténként frakkot és kedélyt kell öltönie, amiért

— Te föltétlenül akarod az önálló bankot? — kérdezte Andrassy.

— Igenis, föltétlenül ragaszkodom hozzá!

— Ez a baj! — felelte Andrassy.

Ez a jelenet élénk feltűnést keltett a folyosón, ahol aztán nemsokára hirtelen terjedt, hogy a bankbizottság függetlenségi tagjai ma délután hat órákor előértekezletet tartanak és hogy Kossuth Ferenc is megígérte, hogy ezen az előértekezleten résztvesz.

A függetlenségi pártkörben a bankbizottsági tagok előértekezlete iránt való érdeklődés nagy élénkséggel nyert kifejezést. A párt tagjai már a délutáni órákban igen nagy számban gyűltek össze és csakhamar behatós vitatkozások indultak meg. Egrészt azt hangsúlyozták, hogy a Bécsben ma megindult banktárgyalásokra való teintettel nyomatékosan kifejezékre kell juttatni a függetlenségi álláspontot, amelyre egyelőre a képviselőház bankbizottsága a legalkalmasabb fórum, másrészt az új pártalakulás terve ellen szóltak. Az eszmecsere hét óráig folytatólag, amikor az a telefonüzenés jött, hogy Kossuth Ferenc rendkívül fontos és sürgős aktál: elintézése miatt nem mehet föl a pártkörbe.

A bankbizottság tagjai ekkor visszavonultak az előértekezletet megtartani. Valamennyien jelen voltak: gróf Batthyány Tivadar elnök, Éber Antal jegyző, Holló Lajos előadó, gróf Bethlen István, Eitner Zsigmond, Földes Béla, Gotthard István, Hoitsy Pál, Mérey Lajos, Nagy Dezső, Szemere Huba, gróf Teleki Arvéd és Ugron Gábor. A bizottság tagjai mintegy harminczöt percig tanácskoztak. A tanácskozás lefolyását szigorúan titkolták és még a párt tagjainak sem adtak fölvilágosítást. Annyi azonban kiszivárgott, hogy az előértekezlet azzal az előadói tervezettel és határozati javaslattal foglalkozott, amelyet a bankbizottság holnapi ülésén fognak előterjeszteni. Holló Lajos előadó ismertette előadói tervezetét, amely behatóan foglalkozik a meghallgatott szakértők véleményeivel és azután olyan határozati javaslatban konkludál, hogy

a társaság husz márkát kap a kedélyben megszorult házigazdától. De vannak olcsóbb, tizmárkás mulattatók is; megrendelhetők ugyanott.

Nagyon meglátszhatott rajtam, hogy nem egészen értem a dolgot. Müller ur intett a pinczérnek, hogy hozzon egy B. Z. am Mit-tag-ot. Felütötte a lapot és egy hirdetésre mutatott:

Gastfreund

beiseitigt Herrenmangel bei Gesellschaften; liefert Trauzeugen u. s. w.
Telefon IV. 9645. Neu Rossstrasse 1.

Berlin, február 28.

Egy kiállítást néztem meg, melylyel kapcsolatosan hetek óta zengik a lapok a német izlés dicséretét.

A kiállítás czimének három szavában („Dame in der Mode“) két francia szót találtam. A falakon Aman-Han és Helou képeit. A ruhákon felírás hirdeti, hogy „legújabb párisi divat“. Egy kedves női hálószoba interieurjében a hálószekrényen egy reggeli maradványait találtam, — tojáshéjat, zsemlyemorzsát — és egy felütött sárgafedélű könyvet, Paul Bourget: Psychologie...

Berlin, február 28.

A Meyerék estélyének még igen sok tanulságos epizódja jut eszembe.

Bárdos Artur.

mondja ki a képviselőház, hogy a közös jegybank szabálmánának tíz évre való meghosszabbítását mereven ellenzi és hogy az 1899: XXXVII. törvényzikk alapján követeli az önálló magyar jegybank felállítását.

A határozati javaslat utal továbbá arra, hogy a függetlenségi pártot, amikor a bankbizottságot küldte, az önálló magyar jegybank felállításának előkészítése vezette.

A bizottság egyes tagjai, mint Földes és Ugron fölvetették még azt az eszmét, vegyék be a határozati javaslatba, hogy amennyiben a két kormány között a kartellbank tervezete alapján megindult tárgyalások eredménytelenné válnak, a képviselőház hajlandó ezt is tárgyalás alá venni.

A javaslat szövegének megállapítása után a bizottság tagjai elhatározták, hogy a bankbizottság holnapi ülésén az előadói jelentést érdemleges tárgyalás alá veszik és a tárgyalás befejeztével a határozati javaslatot még a holnapi ülésen elfogadják.

Nem sokkal a bizalmas tanácskozás befejezése előtt, néhány percczel negyednyolcz óra után megjelent a pártkörben Wekerle Sándor miniszterelnök, aki egyenesen a főrendiház üléséről jött. A miniszterelnök közel egy óra hosszat időzött a nagy társalgóteremben, ahol élénk eszmecsere folytatólag a párt tagjaival. Beszéltek a főrendiház mai üléséről, gróf Tisza István beszédéről, mezőgazdasági kérdésekről, de az égető nagy kérdésekről nem esett szó. A bankbizottsági tagok előértekezlete is véget ért, de a bankkérdésről nem esett szó. Félkilencz óra volt már, amikor a miniszterelnök eltávozott és a képviselők szétoszlottak.

Ugyan ez alatt az idő alatt az alkotmánypártkörben is igen élénken foglalkoznak a párt tagjai, akik között megjelent gróf Andrássy Gyula belügyminiszter is, a bankbizottság holnapi ülésének várható lefolyásával. A párt tagjai egyértelműleg Széll Kálmánnak azt a felfogását tették magukévá, hogy miután a kormány a bankügyben tárgyalásokat folytat, a képviselőháznak egy bizottsága sem prejudikálhat eme tárgyalásoknak. Abból a kijelentésből, amelyet Justh Gyula tett ma délelőtt gróf Andrássy Gyula előtt és amelyben azt mondta, hogy még ezen a héten diűlőre kell vinni a bank ügyét: — azt következtették, hogy Justh esetleg hajlandó lesz a bankbizottsági jelentést, amelynek benyújtását szerdán várják, azonnal napirendre tűzteni. Ezzel a kombinációval szemben az alkotmánypárton az a fölfogás, hogy a bankbizottsági jelentést csak alapos tanulmányozás után szabad napirendre tűzni.

Végül még hozzátartozik a napi krónikához, hogy a néppárt gondosan a háttérben tartózkodik.

Közös minisztertanács.

— Wekerle a királynál. —

A román kereskedelmi szerződés.

Wekerle Sándor miniszterelnök Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterrel szombat este a román kereskedelmi szerződés dolgában tartott tanácskozásra Bécsbe érkezett. Szerényi József államtitkár, a kereskedelmi miniszter képviselője, csak vasárnap reggel érkezett Bécsbe. A miniszterelnök vasárnap délelőtt látogatást tett báró Schönaich közös hadügyminiszternél, majd részt vett a közös külügyminisztériumban tartott értekezleten. Délben tizenkét órakor Wekerle kihallgatáson jelent meg a királynál. Az audiencia, amelyen a miniszterelnök az általános politikai helyzetről és

a folyó ügyekről tett jelentést a királynak, háromnegyed órán át tartott. A kihallgatás után a miniszterelnök még báró Burján közös pénzügyminisztert látogatta meg, azután 4 óra 40 perczkor visszautazott Budapestre. Bécsi útjának céljáról a miniszterelnök így nyilatkozott:

— Én már rendes és állandó vendég vagyok Bécsben. Legalább minden tíz napban egyszer Bécsbe jövök, hogy jelentést tegyek és érintkezésemet a politikai tényezőkkel fenntartsam. Arra nem érzem magam feljogosítva, hogy a tegnapi minisztertanácsról nyilatkozzam, a királynál való kihallgatásom legnagyobb részt folyó politikai ügyeknek volt szentelve.

A külügyminisztériumban Aehrenthal-Lexa báró külügyminiszter elnöklésével tizenegy órakor értekezlet volt, amelyen az elnöklő báró Aehrenthal-Lexa Alajos külügyminiszterem kívül résztvettek magyar részről Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter és Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter képviselőiben Szerényi József államtitkár, osztrák részről báró Bienerth miniszterelnök, és Weisskirchner osztrák kereskedelemügyi miniszter. Megjelentek a külügyminisztériumban a szakreferensek is, még pedig magyar részről Ottlik Iván államtitkár és Róth Lóránt miniszteri tanácsos a földmivelési minisztérium részéről, osztrák részről pedig az osztrák földmivelésügyi minisztérium képviselőiben Seidler miniszteri tanácsos, az osztrák kereskedelemügyi minisztérium részéről Riedl osztályfőnök és Glück osztálytanácsos, az osztrák pénzügyminisztérium részéről pedig Mühlvenzer miniszteri tanácsos. A szakreferensek azonban nem vonattak be a tanácskozásba, amely délután egy óráig tartott.

A tanácskozásról a következő hivatalos jelentést adták ki:

A közös miniszteri értekezlet behatóan tárgyalta a román kereskedelmi szerződési tárgyalások jelenlegi állását, valamint azokat az utakat és módokat, amelyek a még főnforgó ellentétek kiegyenlítésére kilátásba veendőek. A tanácskozáson résztvevő két kormány egyértelmű határozatának megfelelően a bukaresti osztrák és magyar követet a tárgyalások folytatásához szükséges utasításokkal látták el. Az értekezlet másfél óra hosszat tartott.

Az osztrák és magyar külügyi kormány ugyanis néhány héttel ezelőtt újabb javaslatokat terjesztett a román kormány elé, amelyek különösen a *huskontingentálás* feltételeire vonatkoznak. Minthogy ez a kérdés alkotja a tárgyalás sarokpontját és a kereskedelmi szerződés egvetértő megoldásánál akadályul szolgál, most ennek az akadálynak elhárításán fáradoznak. A román kormány az osztrák és magyar javaslat beható tárgyalása után megadta válaszát. Ugy látszik, hogy Ausztria és Magyarország legutóbbi javaslata nem elégítette ki a román kormányt, amely ennél messzebb menő feltételeket állított föl. A tegnapi miniszteri tanácskozás ezzel a kérdéssel foglalkozott és újabb utasításokat állapított meg, amelyek már ma elmentek Bukarestbe. Az osztrák és magyar kormány legújabb javaslatai mindenesetre lehetőséggé teszik a tárgyalás folytatását. Mind a két részen megvan az őszinte igyekezet, hogy a kereskedelmi szerződést létrehozzák. A megegyezés létrejövele nemesak kereskedelmi politikai, hanem kiváltképpen politikai ügy s kétegtelen, hogy tegnap Bécsben a kérdésnek ezzel az oldalával foglalkoztak.

Tisza István az annexióról.

— A főrendiház ülése. —

Budapest, márczius 1.

Ma délután négy órakor a főrendiháznak is ülése volt, amelyen az ujonezjavaslatokat és a földadókataszteret tárgyalták. A főrendek mai ülésének szenzációs érdekességi politikai eseménye volt gróf Tisza István fölszólalása.

Tisza István beszéde elején Bosznia annexiójával foglalkozott igen behatóan s azt, a török birodalomban bekövetkezett változások, valamint a bosnyák alkotmányos törekvések természetes következményének ítélte. Ezen az alapon kifejtette aztán, hogy a signatárius hatalmaknak talán még volna némi köztük az annexióhoz, de Szerbiának a birtokba vételhez sommi köze nem lehet, nem is tarthat hát igényt ezen a részen sem territoriális, sem pedig másnemű rekompenciára.

Az angol sajtóról és az angol kormány tanusított magatartásáról szólva, annak a véleményének ad kifejezést, hogy Anglia sajtóját és kormányát is bizonyos be nem vallott érdekek vezették állásfoglalásában. Beszédje folyamán többek között ezeket mondta:

— A külügyi kormány és a magyar kormány — amelynek kötelessége a külügyi kormány ellenőrzése — cselekedjék belátása szerint, de ne feledje el, hogy se több vért, se több pénzt nem szabad áldoznia, mint amennyi okvetlenül szükséges. És ne feledje el azt se, hogy itt Magyarországon a közvélemény őszessége mögötte van.

Tisza után Wekerle miniszterelnök szólalt föl és beszéde mintegy belekapcsolódott Tisza beszédébe. A miniszterelnök Anglia magatartását meglehetősen rezerváltással érintette. Annál határozottabb formában nyilatkozott azonban az annexióról és Szerbia követeléseivel felől. Wekerle kijelentette, hogy az annexió a viszonyok kényszerítő alakulásából folyt és hogy ezen a czímen Szerbiának semmi néven nevezhető követelni valói nem lehetnek. Hogy a monarchia a szerb követelésekkel szemben mégis, mindez ideig rezervált maradt és nem tanusított aggresszív magatartást, annak magyarázata abban van, hogy a külügyi kormány az európai békét tartotta szem előtt. Minden más nagyobb hatalommal szemben gyávaság lett volna talán ez a magatartás. Szerbiával szemben azonban nem az, sőt a hatalom, az erő öntudatának nyugodt és méltóságos önmérséklése.

Az ujonezjavaslat letárgyalása után a főrendiház az földadókataszterrel szóló törvényjavaslatot tárgyalta, melynek folyamán igen jelentős vita fejlődött ki. A törvényt gróf Zselénszki Róbert támadta, aki határozati javaslatot is nyújtott be. Mellette Matlekovics Sándor, Rudnyánszky József, Hertelendy Ferencz foglaltak állást. Felszólt Wekerle is, aki Zselénszkiivel polemizált.

Részletes tudósításunk a következő:

Gróf Dessowfy Aurél elnök megnyitván az ülést, elparentálja gróf Zichy Ferencz és Latovics Jánost, a főrendiház nemrégiben elhunyt tagjait, akiknek emlékezetét jegyzőkönyvben örökítik meg. Több elnöki, bizottsági és jegyzői előterjesztés, különféle átiratok és megkeresések bemutatása után napirend előtt személyes kérdésben felszólt

Gróf Zselénszki Róbert: Felsorol vagy husz olyan törvényt, amelyhez hozzászóltott s konstatalja hogy mindig igaza volt. Négy hónappal ezelőtt a miniszterelnök azt állította, hogy nem szólt a tárgyakhoz, kéri a miniszterelnököt, hogy ezt a kijelentését korigálja.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nem emlékszik rá pontosan, mit mondott négy hónappal ezelőtt, de bizonyos, hogy ne mondotta Zselénszki-ről azt, amit neki imputál. Ellenkezőleg, elismeri, hogy Zselénszki nagyon is sokat szól a tárgyakhoz. (Derültség.)

Következik az ujonezjavaslatok tárgyalása.

Tisza István fölszólalása.

Gróf Tisza István: A javaslatot elfogadja s ha hozzászól a javaslatokhoz, azt csak a sajátos külügyi helyzetre való tekintettel teszi. Törökország alkotmányt kapott s ez az általában véve örvendetes tény szükségessé tette azt, hogy a megszállott tartományok formailag rendezetlen viszonyai stabilizáltassanak. Helyesli tehát az annexiót, következésképpen vállalja annak konzekvenciáit.

Már most csak az a kérdés, hogy a szükségessé vált nemzetközi tennivalók végzésénél külügyi vezetőségünk s a vele szolidáris kormány megtett e mindent, amit az óvatosság, okosság és a nemzeti presztizs szempontjából megtennie kellett, egy fölösleges külügyi bonyodalom megelőzésére.

Valóságos felháborodási kaland indult meg az annexió ellen, sőt elsőrangú európai sajtóorgánumban láttuk királyunkat a bolgár fejedelemmel levébe s a kép alá írva: „Ezek ketten csalták meg Európát”.

Az angol nemzet csak tiszteletre számíthat ebben az országban. De az angol nemzetnek van külügyi vonatkozásokban egy sajátságos rossz tulajdona. Nagyon érzékeny más népek mozgalmival szemben. Siet az itélkezéssel anélkül, hogy meggondolná s így igazságosan ítélkezhetnék. Ez a tulajdonsága sok bajt hártott már Európára. Innen van, hogy ők, akik a jog s a béke öreiként lépnek fel, inkább a béke ellenségeinek bizonyultak. De bárkiné a kedveért vért nem ontanak szívesen.

Ugyanezt láttuk az elmúlt év politikai eseményein. Nem kutatom, mily okok készítették az angolokat a török újjászületés kérdésében való állásfoglalásra, rivalizálás érdekében vagy más egyéb, de Grey külügyi államtitkár fellépése teljes mértékben meglepő volt.

Az a hatalmasság, mely a török alkotmányosság születésénél segédkezett, amint ez alkotmányosság megszületett, halálra csapást mért a török politika békés alakulására. Egy-két szóval nem lehet minden veszélyt eloszlatni, mely a szabad fejlődést fenyegette. Nagy belső ellentétek, viták nélkül nem mehetett végbe az átalakulás.

Arra azonban, hogy rendes mederbe térjen a török állami élet, idő kell és a belső ellentétek legyőzése, hogy megnyerhesse egész Európa rokonszenvét és kiérdemelje méltánylását, segítő hozzájárulását.

Ami a szandzsák kiürítését illeti, azzal, hogy kivontunk, csak bizalmunkat fejeztük az új Törökország erejében, tekintélyében, hogy ezentul önmaga is elbíra a feladatot, amelyet harmincz éven át helyette mi teljesítettünk. Ezáltal tehát mi csorba sem esett részünkről a török alkotmányosságon. Ennek éppen ellenkezőjét dokumentáltuk, nem is szóval, de kétségbevonhatlan tényekkel.

Bárhogy is ítéljük meg eljárásunkat, úgy látszik, a külpolitikának ez a felvonása immár véget ért. Törökországgal való megegyezésünk perfekt s a félreértések keserű nyomait, remélhetőleg szétfosztja az idő. Mi érdekeinknek a török érdekekkel való szolidaritása folytán barátai vagyunk és akarunk is maradni Törökországnak.

A török kérdés elmondása után áttér a balkáni alakulatokra. Konstatálja mindenképp, hogy az annexió kérdésébe Szerbiának abszolúte semmi beleszólási joga sem lehet. Vitatható a nagyhatalmaknak hozzászólási joga a berlini mandátum tényálladékaiban tiszteletben tartását; vagy esetleges megsértését illetőleg. Ez vitatható, de Szerbiától megtagadjuk ezt a jogot.

Szerbia magatartása a rossz szomszéd kétszínű, megbízhatatlan eljárását mutatja s nem egy, de több okot szolgáltatott monarchiánknak a megtorlásra. Szerbiával való kollízióknak éppen ezért ismét kizárólag csak a magunk dolga, amelynek elintézésébe senkinek, a nagyhatalmaknak sincs beleszólásuk. Persze kis nemzetekkel szemben több önmérséklésre van szükség egy tekintélyes birodalomnak, Szerbiával szemben tehát érthető külügyi politikánk elnézése. De vigyáznunk kell, nehogy úgy fejezzük be a szerb kérdést, hogy Szerbiával szemben tanusított elnöző magatartásunkban bárki is az erőtlenség, a gyöngeség, vagy a gyávaság ismérveit fedezhesse fel, vagy belőle azt magyarázza.

Bármint alakuljanak a viszonyok, két dolgra figyelmezteti a kormányt: *Ne adjon ki egy fillérrel többet, ne ontsa egy grammal több vért, mint amennyi okvetlenül szükséges. De ha cselekedniük kell, tegye ezt kormányzatunk abban a meggyőződésben, hogy nincs ez országnak egyetlen számottevő tényezője, akit akciójában szorosán, teljes lelkesedéssel, szolidaritásban maga mellett ne találja.* (Általános helyeslés.)

A mi politikánk nem lehet más, mint a múltban volt, tudniillik a Balkánon levő népek független fejlődésének előmozdítása és megakadályozása minden mozgalomnak, mely ezt a független, szabad fejlődést veszélyeztetné. Ez nem agresszív, hanem teljes színekben defenzív politika. Ehhez a politikához híek maradunk, bármely oldalról jövő befolyással szemben is.

A mi eljárásunknak dokumentálnia kell mindenki előtt, hogy a Balkán-államok szabad fejlődésének nincs őszintébb, megbízhatóbb barátja monarchiánknál, mert szolidárisak velük érdekeink s presztizsünk fenntartása, megszilárdítása is ennek az iránynak a követését szabja elénk.

Végül arra kér minden faktort, akinek abba beleszólása van, hogy találjanak módot a függő katonai kérdések végleges elintézésére. Ma elég erősek vagyunk a bérhonnan jöhető támadás visz-

zaharítására, de előkaphatnak olyan formációk, amikor fokozottabb erőre, tömörülésre szorul a monarchia. Ezekre a jövő eshetőségekre való tekintettel kéri a katonai kérdések gyors, végleges megoldását.

A szőnyegen forgó törvényjavaslatokat elfogadják. (Zajos helyeslés.)

Wekerle válasza.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Azon nagyérdékű fejtegetések után, melyeket gróf Tisza István az imént itten előadott, talán természetesen fogják találni, hogy mivel a külpolitikát érintette, én is kötelességemnek tartom a helyzet tisztázása, álláspontunknak, irányunknak megismertetése végett az általa mondottakra részletesen reflektálni. (Halljuk! Halljuk!)

Ami először is az annexió kérdését illeti, erre nézve többszörösen kijelentettem, hogy azt mindennek előtt a megszálott tartományoknak alkotmányos intézményekkel való ellátása tette már önmagában véve is szükségessé. Siettettem ezt az alkotmányos intézményeknek a török birodalomban való behozatala, sürgössé vált az azon törekvések visszahatásának meggátolása végett, amelyek a délszláv néptörzseknek politikai tömörülésére irányultak.

Ha mindezen viszonyokat tekintetbe vesszük, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy az annexió idejének meghatározása nem tisztán tőlünk függött. Adva volt az a körülményektől, a változó, alakuló viszonyok által, s éppen azért az előkészítés feltételeinek és módozatainak megállapítása és tisztába hozatala is jobban ezentől a sürgösen alakuló körülményektől volt befolyásolva.

Azért csak helyeselhetem az előttem szóló gróf urnak azt az álláspontját, hogy az összes körülmények alapos és részletes megismerésének idejére kívánja fentartani kritikáját. Nagyjában és egészben véve egyetértek Szerbiára vonatkozó fejtegetéseivel is az az igen messze menő mérséklet és türelem, békés intenciók daczára, amelyeket eddig tanusítottunk és még mindig tanusítunk, legyen meggyőződve az előttem felszólaló t. gróf ur, hogy tisztán saját türelmünk és érdekeink fognak benünket irányítani. (Helyeslés.) Ez is egy olyan kérdés, amelyet kizárólag köztünk és Szerbia közötti kérdéseknek tekintünk, amelyhez harmadiknak beleszólása nem lehet. (Élénk helyeslés.)

Megjegyzést kell tennem azokra az észrevételekre, amelyeket Angliára nézve méltóztatott felhozni. Talán természetesen méltóztatnak a méltóságos főrendek találni, hogy én egyes államférfiaknak és eljárásuknak bírálatába nem bocsátkozhatom, hisz az én hivatásom csak az lehet, hogy a megértésnek és közeledésnek útjait minden irányban egyengessem. Nem tagadhatom, hogy az angol sajtó egy része sajnálatosan barátságtalan magatartást tanusított irányunkban; de másrészt konstatálni kívánom, hogy az angol közvéleményben egy fordulat látszott beállani és hogy ennek hatása alatt a sajtóban mutatkozó barátságtalan magatartás is szűk körre, egyes, velünk ellentétes állást elfoglaló sajtóorgánomokra szorítkozik. Azt sem tagadhatom, hogy talán magunknak az angol hivatalos köröknek felfogását is befolyásolta az az aggodalom, hogy eljárásunk nehézségeket gördítet a török alkotmányos rend megszilárdulása elé, azért különös súlyt fektettek Törökországgal való megegyezésünkre is, azonban midőn ez a kívánóság a megegyezési jegyzőkönyv aláírása által teljesült, — amint hogy az annexió proklamálása óta ez képezte legfőbb politikai törekvésünket, — az a remény tölt el, hogy Angliához való viszonyunk csak annál jobb és barátságosabb lehet. Valamint azt is bizton merem remélni, hogy miután Törökországgal való megegyezésünk a megszálott tartományok annexióját forma szerint is törvényessé és általán elismerendővé teszi, a többi hatalmak is csak meglepődéssel üdvözölhetik ezt, mint a béke egyik kiváló biztosítékát. Egész határozottsággal állíthatom ezt a német birodalomban. Csak hálával kell e helyütt is megemlékeznem a példás szövetségi hűség és barátságos magatartásnak azon készséges megnyilvánulásáról, melyet irányunkban tanusított s amelylyel kézzelfogható bizonyítékát szolgáltatva vele való szövetségünk jelentőségének és nagybecsű voltának. (Helyeslés.)

Miután az álláspontot, amelyet egy a szerb politikával, mint a török birodalom irányában és más hatalmakkal szemben is elfoglalunk, rövid szavakban jeleztem, befejezésül csak annyit kívánok megjegyezni, hogy teljesen osztom öngyméltóságának azt a felfogását, hogy erőnknek teljes tudatával kell bírunk, mert ez erősíti meg bennem a reményt, hogy a jelen, kétségtelenül nehéz külpolitikai viszonyokból az összes hatalmakkal egyetértően és megerősödve fogunk kibontakozni. (Élénk helyeslés.)

Gróf Dessewffy Aurél elnök: Több szónok nem iratkozván a tárgyhöz, az általános vitát beárja. Majd szavazásra teszi fel a kérdést, a főrendház ugy általánosságban, mint részleteiben egyhangulag elfogadta az ujonczlétszámnak az 1909. évről való megállapításáról szóló törvényjavaslatot.

Vita nélkül megszavazta ezután a főrendház az 1909. évről kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot, valamint hozzászólás nélkül vette tudomásul a honvédelmi miniszternek ezzel kapcsolatosan előterjesztett jelentéseit is.

Ezután áttértek a földadóról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

A földadó.

Gróf Zselénszki Róbert: Egész sereg angol és francia közgazdasági írók műveiből vett szemelvény után kijelenti, hogy nagy hibát követett el a kormány, mikor a régi, megszokott adórendszer alapjában felforgatta, ahelyett, hogy a mutatkozó hibákat apránként novelláris uton korrigálná. A régi adórendszer legnagyobb baja, hogy az ingatlanok kelleténél jobban meg voltak terhelve. De ezért kár volt felforgatni egész adórendszerünket. A reform azt fogja eredményezni, hogy az ingó és a kereskedelem még inkább ki fog bujni az adóterher alól s az állam teljes adóterhe ugyszólván — teljes erővel az ingatlanra fog nehezedni.

A földadót le kellett volna szállítani s az általános jövedelmi pótdadót teljesen megszüntetni. A szőnyegen forgó javaslat megszünteti ugyan a pótdadót, de helyébe új jövedelmi adót léptet, mely csak az államnak, illetve behajtó szerveinek fog rengeteg bajlódást s költséget okozni.

A volt földesuri és volt urbéri földek adóját elég helyesen állapította meg annak idején a kataszter. Kár volt tehát megbolygatni. Ezután számokkal iparkodik bizonyítani az ingatlan és ingó adója közötti aránytalanságot. E számításai során 17 és 75 százalék között keresi az ingatlan adószázalékát.

Majd Sándor Pál képviselőházi beszédére hivatkozik s czáfolja azt az állítást, mintha a föld adója csak három százalék lenne. Ő harmincz százalékban látja ezt az arányszámot.

Gróf Dessewffy Aurél elnök: Helytelennek tartja a képviselőházban elhangzott szónoklatok vitába vonását. Kéri Zselénszkit, hogy tartózkodjék ettől.

Gróf Zselénszki Róbert: Áttér a javaslat azon intézkedésére, amely megszünteti a II. osztályú kereseti adót. Ez az adó — — — — — százalékkal emelte a nagybirtokosok adóját. Ennek megszüntetését éppen az agráriusok sürgették legjobban, tehát örömmel üdvözlö. Kétségbevonja azonban, hogy a benyújtott adóreform az adóterher arányosabb megosztását mozdítaná elő. Az összes adócsúcsok közül csak egyet töröl el a reform s nem is csökkentti az adóterhet. Hibáztatja, hogy az általános jövedelmi adó nem fixtételeket kontemplál, hanem esetről-esetre, külön kiszámítás után állapítatik meg.

Végül határozati javaslatot nyújt be, mely a javaslatnak a képviselőházhoz való visszaküldése mellett a földadó kataszter részleges leszállítását visszautasítja.

Matlekovics Sándor: A javaslat szerinte égető szükséglet pótol, ezért örömmel üdvözlö. Oszehasonlításokat tett a jövedelem s a kirótt adó között, valamint egybevett az eddig fizetett adót az új törvény alapján fizetendővel s behozonyítja, hogy szőnyegen forgó javaslat törvényerőre emelkedése esetén a földbirtokos kevesebb adót fizet, mint eddig fizetett. Azonkívül rendkívül sok igaztalanságot szüntet meg ez a javaslat, mint a családfenntartók aránytalan terheit is s ezért a javaslatot elfogadja.

Báró Rudnyánszky József: Kifogásai vannak a javaslat szerkezetének tekintetében, de egyelőre nem nehezményezi azokat, mert garanciát gondol arra, hogy a fogatkozások kisimittanak. Ellenben figyelmeztet arra, hogy a főrendházi szervezetnek az örökös főrendek cenzusát megállapító intézkedése ellentétet mutat az új törvény ide irányuló rendelkezéseivel. Ez ellentét kiigazítását kéri. Egyebekben elfogadja a javaslatot.

Hertelendy Ferencz: Rendkívül üdvösnök tartja a javaslatot, mert a hetvennégy millióval történt kontingentálás által utját vágta a parciális törekvések érvényesültetésének. Kéri elfogadását abból a szempontból is, nehogy a főrendház olyan szerepben tűnjék fel, mintha kerékkötője lenne a nemzet többsége anyagi fejlődésének s terhei könnyítésének.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Gróf Zselénszki Róbert ő méltósága azt a tételt állítja fel, hogy az adóreform csak ott vitessék keresztül, hol azt a valódi szükséglet kívánja, ezt az adóreformot egész adórendszerünk felforgatásának nevezi. Én éppen az ellenkező véleménnyel találkoztam, sokan voltak, kik az adóreformot nem kiélegetőnek, nem elég kardinálisnak találták. De azt merem mondani, Magyarország közfelfogása és a törvényhozás házainak többször elfoglalt álláspontja amellet szól, hogy egy átfogó adóreform szükséges. Ez volt programja valamennyi kormányának is az utolsó évtizedekben. Az az aránytalanság, mely az adózásban nap-nap mellett mindinkább szemünk elé tűnik, mindenesetre amellet szól, hogy elérkezett az adóreform ideje. Zselénszky azt kívánja, hogy a kiigazítás csak a művelési ágakra szorítkozzék és ha a művelési ágak kiigazítása so-

rán arra a meggyőződésre jutunk, hogy aránytalanságok fordulnak elő, akkor térjünk át a kataszter kiigazítására. Rég tudtunk, hogy a művelési ágak kiigazításánál kelljen erre a tapasztalatra jutnunk. Közöttünk elvi differencia csak az, hogy én már látom és tudom ezen hivatalos adatok alapján, amelyeket beszereztem és amelyek alapján — ismétlem — egy általános revíziót akartak véghezvinni, hogy egy parciális kiigazításra nagyobb mértékben szükség van, gróf Zselénszki pedig ezt nem látja tudni, ő még ezentul akarja ezt megtudni, ami hivatalosan már konstatació van. Gróf Zselénszkinak azt az állítását sem fogadhatom el, mintha a földadó nem szállíthatná le. Ugy méltóztatik beszélni, mintha ez az öt százalékos jövedelmi adó mindenfajta ipso ráhárulna. Ez az öt százalékos jövedelem természetesen ráhárul a progresszív adó terén a nagyobb jövedelmű birtokra. De hol van az öt százalékos? A százhuszezer korona jövedelemnél. A kisebb, a középjövedelmeknél határozott leszállítás van.

Egy adóreformnak először számolnia kell a jelen állapotokkal, számolnia kell a történelmi fejlődéssel: azon az alapon kell felépülnie és ezt fokozatosan kell keresztülvinni az adóreform munkálatainál. Még reflektálnom kell arra, amit Rudnyánszky József báró hozott fel arra vonatkozólag, hogy ha a földadót leszállítjuk, mivel az adó képezi a főrendiház anyagi képesítésének az alapját, ha az adótételt leszállítjuk, kerékszámba beazelve, 20 százalékkal, mivel 6000 koronás cenzusról van szó, nagyon természetes, hogy megeshetnék, hogy midőn a 6000 koronát leszállítjuk 30 százalékkal, mondjuk 5300 koronára esetleg, hogy akkor egyes főrendek főrendiházi jogosítványukat veszítik el. Én ezt ezzel a kérdéssel összefüggőnek nem tartom. Mi a birtokveket kiigazítjuk és új birtokveket állítunk fel. A méltóságos főrendiház igazolóbizottságának lesz a feladata, hogy a korábbi kvalifikációt miként veszi igénybe.

Nem bocsátkozom e kérdés bővebb taglalásába, csak felvilágosításul voltam bátor azt megjegyezni. (Helyeslés.)

Gróf Zichy Nándor: Csekély változtatással hozzájárul a javaslathoz. Rudnyánszkyt megnyugtatja a főrendiházi cenzus tekintetében kifejezett aggályaira nézve, mert a javaslat nem sérthet előzőleg szerzett jogokat s akik az 1885-iki főrendiházi, törvény rendelkezései alapján nyerték örökös jogukat, annak alapján megmaradnak továbbra is.

Báró Rudnyánszky József félreértett szavait igazítja helyre.

Gróf Dessewffy Aurél elnök: Szavazás alá bocsátja előbb gróf Zselénszki határozati javaslatát, majd a kormányjavaslatot.

A főrendiház *teljes többséggel visszautasítja gr. Zselénszki határozati javaslatát* és a kormány javaslatát elfogadja a részletes tárgyalás alapjául.

A részletes vitát az elnök javaslatához képest szüneteltet, márczius 3-ikán, délután négy órára halsztották.

Az ülés esti negyed nyolcz órákor végeződött.

Budapest, márczius 1.

A horvát bán a királynál. Báró Rauch Pál horvát bán dr. Krenedics titkárral Budapestre érkezett és a mai délelőtt folyamán Josipovich Géza horvát miniszterrel, majd Wekerle Sándor miniszterelnökkel tanácskozott. A bán ma délután Bécsbe utazik és holnap délelőtt kihallgatáson jelenik meg a király előtt. Ezen a kihallgatáson a bán a horvátországi helyzetről tesz jelentést a felségnek, ami tudvalevőleg kéthavonta szokott történni. Báró Rauch fel fogja keresni báró Aehrenthal külügyminisztert, hogy vele tanácskozzék. Bécsből a bán ismét Budapestre jön s egy napos itt tartózkodás után vissza fog térni Zágrábra.

A szászok sérelmei. A szászok a gazdasági népközlésről szóló törvényjavaslatban reájuk nézve több sérelmes intézkedést látnak, miért is márczius 6-ikára összehívták a szász központi választmányt, mely utasítani fogja a szász képviselőket, hogy a javaslatnál szemben a parlamentben állást foglaljanak. A szászok sérelmei, mint azt nagyszabeni lapjuk írja, a következők: A kötelező magyar tannyelv, a tantervnek a miniszter által való megállapítása és a gazdasági tanítónak a miniszter által való kinevezése. A törvényjavaslat eme pontjai — írja a szászok nagyszabeni orgánuma — kiszakítják a gazdasági iskolát a népiskola keretéből, ahová pedig az tartozik és kiszolgáltatják azt a magyar centralisztikus sovínista érdekeknek.

A t. Házból.

I. Amikor nincs elnök.

Amikor nincs elnök, gazdátlanul áll a diszes emelvény legfelső asztalán az aranyozott magas karosszék mellett a parlament rendjén hatalmat képviselő csengetyü. Amikor nincs elnök, fejnélküli, néma s tehetetlen gyülekezés a törvényhozók sokasága. Bármit beszélhetnek és akármit, cselekedhetnek, az nem tartozik az országgyűlés megnyilatkozásának és tetteinek sorozatába. Az annyi csak, mintha magántársaságban történnék. Az annyi, mintha szélmalomkepelés lenne és üres garat felett forogna a kerék. Ezért, ha elnök nincs, ülés sines. Felesleges tehát bővebben részletezni a hatást, amit a hír okoz, hogy amikor az ember délelőtt féltizenegy órákor bemegy a Házba, azt hallja:

— Nincs elnök, nincs ülés.

Az első enyhébb tavaszi nap volt a mai és hétfő. Ki csodálkoznék, hogy ha az embereknek nem a képviselőházi üléseken való lenyelés volna a legkedvesebb időtöltésük. Hát még az elnöki emelvényen való hivatalos lekötöttség. Rakovszky István alelnök már szombaton érezte ennek a hangulatnak az elkövetkezését és hétfőre szabadságot kért. Justh Gyula a főelnök már pénteken beteg volt. Időközben pedig vasárnap beteg jelentett a Rakovszky másik alelnöktársa, Návay Lajos.

Következésképpen ma délelőtt, amikor az ülést meg kellett volna nyitni, némán állott az elnöki emelvényen a csengetyü. És a képviselők tanácstalanul jártak-keltek:

— Nincs elnök! Nem lesz ülés.

Wekerle egyik szoba után a másikba nyitott be s ő is azzal lépett a folyosóra:

— Nincs elnök.

Se főelnök, se egyik alelnök, se a másik alelnök.

— Borzasztó, — mond Wekerle. — Én meg tudtam érkezni Bécsből és ők nem tudnak eljönni a szomszéd kerületből.

— Csak hogy kettő beteg, egy pedig szabadságot kapott, — magyarázták a miniszterelnököknek.

— Helyes. Azaz, hogy abszolúte nem helyes, hanem igaz. Azonban a tényeken nem változtat. Nincs elnök.

Szaladtak a futárok. És igen jellemző, hogy legelőször is a betegekhez szaladtak. Ugyanis mindenki tudja, hogy aki beteg, azt könnyebb megtalálni, mint aki szabadságot kapott. Csengettek Justhnál és Návaynál. Rakovszky, isten tudja, hol jár. Tán még bőíti vacsorán mulat délelőtt is, vagy elment Bécsbe a Trokaderóba virágcsatát csinálni, s azóta már az ő arczát is megsebeztek a rózsák tövisei, miként a Bécsből visszatért más államférfiakét. Justh Gyula nyugótt és átkozódott, Návay egy szót se szólt. Tehát a kettő közül viszont Návay volt a kevésbé számbavehetőbb. Csak azután mentek Rakovszkyhoz, aki be volt zárkózva és le volt hervadva.

Kórusban énekeltek az ajtaja előtt:

— Ke—gyel—mes—ur, kel—jen fel!
Kel—jen fel!

Addig énekeltek, amíg Rakovszky felkelt és befiakkerezett a Házba, megnyitotta az ülést és nekiindította a Házat a házberadó tárgyalásának a folytatására. Öt perc múlva beteg köhécsele megérkezett Justh Gyula is.

Már nem volt néma a csengetyü. Már

nem volt üres az elnöki trónus. Féltizenegy órákor még egy elnök se volt, háromnegyedszáz órákor már kettő. Justh Gyula felment az elnöki emelvényre, Rakovszky azonban nem mozdult.

— Menj le innen, — szólt Justh Gyulának. — Menj haza és fekjüdj vissza szüzi ágyadba. Hogy ha már engem a magam másfajta ágyából kizavartatok, hát ragaszkodom megmutatni, hogy milyen nagy áldozatra vagyok képes a hazám iránti kötelességből. Ragaszkodom az elnöki székhöz.

Justh Gyula visszafelelt:

— Én meg ugyancsak demonstrálni akarom, hogy holtbetegen, életem kockáztatásával is, feláldozom magamat.

— Bocsánat, — replikázott Rakovszky, — most én ülök az elnöki széken. Menj innen, A főelnök malicziózusan dudolta:

Elnöki széken okosan ülj,

S jól vigyáz, hogy abból le ne dülj...

Wekerle mosolyogva nézte ezt a vetélkedést és csendesesen szólt:

— Ha nem tudnám, hogy bőjtben vagyunk, azt hinném, hogy most járjuk a farsang bolondját.

Justh Gyula csak azért is itt maradt. Kiment a folyosóra és agítált a külön bank mellett.

— Kegyelmes kollegám, már nem vagy beteg? — kérdezte szünet közben Rakovszky.

— Én nem vagyok beteg. Sohasem vagyok beteg, amikor azt mondom, hogy a külön bankból nem engedek, — harsogta Justh.

— Nahát, akkor szavadon foglak, — felelt Rakovszky. — Menj és folytasd az elnöklést.

— Hát folytatom.

Wekerle mosolygott, amíg Justh felment az emelvényre és Rakovszky hazasietett.

... Mert az többet ér nekik, ha úgy nincs elnök, hogy Justh Gyula ne legyen a folyosón, mint hogy ha bent az elnöki emelvényen Rakovszky ül, a folyosón ellenben Justh Gyula agítál.

II. Miről beszélnek?

A verebek is nagy politikai fordulatról csiripelnek. A függetlenségi párt felmondta a hatvanheteseknek a barátságot s a hatvanhetesek rászánták magukat, hogy akceptálják a kitessékelést, ha komolyan vállalják a következményeit. A levegő puskaporos. A válság szele fujdogál és minden pillanatban el kell készülnie lenni arra, hogy a szél egy tüzsikrárt bedob a puskapor közé.

És eközben nagy csoportosulás keletkezik az alkotmánypárti folyosó belső szélén. Elsőrangú politikusok vitatkoznak hangosan.

— Mi lehet ez? — gyűlnek körükük a kíváncsiak. — Most fog eldőlni a koalíció sorsa.

Hát, uramfia, ahogy közelebb lépnek, meghül a vér ereikben.

— Ki mondja, hogy rontja az erkölcsöket?

— Én mondom.

— Rosszul mondd. Csak a butáknak és hisztérikusoknak árthat. A buta és hisztérikus azonban már amugy sem gyógyítható.

— De büntető paragrafusok vannak ellene.

— Ugyan kérlek, ilyen felfogással a legártatlanabb dolgokra is rá lehetne huzni a büntető paragrafust.

— Tehát nem kell erőszakka beszűntetni és megakadályozni kártékony hatását!

A hallgatók, akik később jönnek, mire se gondolnak egyöbre, mint arra, hogy már a koalízióról disputálnak ilyen éles hangon. Mégis megkérdezzük:

— Miről beszélnek?

És igen megcsalottnak érzik magukat a felelet folytán:

— A Szaninról, amaz orosz regényről vitatkoznak az urak Andrassy Gyula gróffal. ...Dehát ez csak olyan, mint amikor régen a félhivatalos lapok belső válságok idején elkezdtek cikketeket írni — a krinolínról.

Budapest, márczius 1.

Az önálló bankért. A nyiregyházi függetlenségi és 48-as párt Somogyi Gyula pártelnök elnöklésével tegnap nagygyűlést tartott, amelyen tündérvilági sokan vettek részt. A nagygyűlés az önálló bank kérdésével foglalkozott és erre vonatkozólag a következő határozati javaslatot fogadta el:

A nyiregyházi függetlenségi és 48-as párt mai napon tartott nagygyűlése egyértelműleg, közlekedéssel kimondja: miszerint Magyarország közgazdasági függetlenségének mielőbbi megvalósítását a magyar nemzet létérdekének, a függetlenségi és 48-as párt elveivel, multjával, jelenével és jövőjével elválaszthatatlanul összeforrott nemzeti törvényes jogának vallja; miéért is a magyar nemzeti önálló banknak 1911-ben leendő elmaradhatatlan fölállításához — ama törhetetlen meggyőződésben, hogy az intézmény létesítése az adott politikai helyzetben az egyetlen módja annak, hogy a párt a maga évtizedes küzdelmei által szerzett tekintélyt és drága magyar hazánk népe részéről hosszú multjában a legnemesebb hazafiasság cselekedetei és sikerei révén méltán kiérdemelt bizalmat, a programja megvalósításába vetett hitet és a függetlenségi zászló becsületét sértetlenül megőrhassa és a sorában a jövőben küzdők számára átadhassa — tántoríthatatlanul ragaszkodik. Ezen határozatról az országos függetlenségi és 48-as pártnak elnökét és vezérét, Kossuth Ferenczet, továbbá Justh Gyulát, gróf Batthyány Tivadart és városunk országgyűlési képviselőjét, dr. Meskó Lászlót, mint nemzetünk közgazdasági függetlenségének tántoríthatatlan, elvhi apostolait a lebenszerű nagyrabecsüléssel és ragaszkodással külön-külön felirattal tiszteletteljesen értesíteni rendeli.

Kunszentmártonból tegnap vasárnap látogatott nagygyűlést tartottak az önálló bank mellett. A nagygyűlésen részt vettek Bozóky Árpád, Nagy György és Molnár Jenő balpárti képviselők, akik lelkes és buzgó beszédekkel intettek a néphez. Kifejezést adtak ama meggyőződésüknek, hogy a bankkérdésben győznie kell a nemzeti akaratnak és az önálló bankot minden áron fel kell állítani. Hangsúlyozták, hogy a balpárt kitarat az önálló bankért való küzdelemben és mindent el fog követni, hogy gazdasági önállóságunk valóságává váljék. A nagygyűlés ezután határozati javaslatot fogadott el, melyben kifejezést ad a balpárt iránti bizalomnak és felhívja a pártot, hogy az önálló bankért a legerősebb parlamenti harcort folytassa.

A választási névjegyzék kijavítása. Az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének évenként hivatalból való kiigazításához szükséges munkálatakat az 1899. évi XV. törvényük értelmében márczius első lapjaiban kell megindítani. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter most körrendeletben felhívta a központi választmányokat, hogy az 1910. évben érvényes névjegyzék előkészítéséhez szükséges intézkedéseket az előirt határidők pontos betartása mellett tegye meg.

Az oraviczi mandátum. A Brediceanu Coriolán elhunytával megíresedett kerületben holnap lesz a képviselőválasztás. Mint Oraviczáról jelentik, a holnapi választásra lázasan folynak az előkészületek. A rend fentartására Sussich választási elnök megtette a legszélesebb körű intézkedéseket. A nemzetiségi párt roppant agitációt fejt ki; tizenkét román nemzetiségi képviselő érkezett a kerületbe, kik a lugosi, szászkabányai és bozovici román ügyvédekkel együtt agítálnak. Gragovácson a nemzetiségiek dinamittal fel akarták robbantani a görög-katolikus iskolát. A robbanás következtében a falak megrepedeztek és az ablakfényestek kiestek.

A föld után a tőke.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márczius 1.

Akármiylen későn is nyitották meg ma a Ház ülést, (nem találtak sehoh elnököt, Justh és Návay beteg volt, s Rakovszky meg csak tizenegy óra tájban robogott be a folyosóra) mégis le tudták tárgyalni a házadóról szóló törvényjavaslatot. Holott negyvennél több paragrafussal kellett a Háznak végeznie és ráadásul a módosítási diuh ma még inkább ur volt, mint bármikor.

Az adóhoz értők ugyanis csak itt-ott kegyelmeztek meg egy szakasznak és ezt „szűzen“ keresztülbocsátották; hanem azután annál nagyobb szenvedelemmel estek neki a következő paragrafusnak. A miniszterelnök nyugodtan állott a vitázók között, s nemcsak választott mindegyiknek, hanem megcselekedte még azt is, hogy ő maga is előállott indítványával, ha mindjárt csak stílárissal is.

Fölösleges megmondani, hogy az indítványok nem ártottak a javaslat lényegének. Az észlelt mód változatlanul. Nem bántották azt a paragrafust sem, mely az adóeltitkolásokról történő suskusok leleplezőjének megjutalmazásáról intézkedik. Polónyi Géza ugyan legmélyebb hangján dörögte, hogy ez immorális; de a miniszterelnök a vállát vonogatta: nem lehet a visszaéléseket másképpen megszüntetni, a denuncziánst jutalmazni kell.

Mikor az utolsó paragrafussal is szerencsésen végeztek, hozzáfogtak a tőkekamat- és a járadékadóról szóló törvényjavaslat tárgyalásához. De csak Éber Antal szólhatott hozzá, mert kifogytak az időből. Ébernek nagyon nem tetszett ez a javaslat, de azért elfogadta a —

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött tizenegy órakor. —

Elnök: Rakovszky István, később Justh Gyula.

Jegyzők: Dudits Endre és Csizmazia Endre.

Az elnök megnyitja az ülést. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a Ház áttért a házadóról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Soron van a huszonnyolcadik szakasz. A huszonnyolcadik, huszonkilencedik és harminczadik szakaszt főlészóalás nélkül elfogadták.

A telek adója.

A harminczegyedik szakaszról
Wekerle Sándor miniszterelnök stílárós módosítást ajánl.

Sziklay Ottó után Bródy Ernő azt óhajtja, hogy a javaslat ne tegyen különbséget az üres teleken s a régi házak helyén emelt épületek adómentességének időtartama között.

Keller István módosítást ajánl, mely szerint a tizenkét és tizenöt éves adómentesség azokra a községekre is kiterjedne, melyek a tizenhét százalékos házbéradó alá esnek. Ilyenek különösen a főváros közelébe eső nagyközségek, Kispest, Erzsébetfalva, melyekben az adómentesség kiterjesztése az építkezés fejlődését is előmozdítaná, erre pedig a fővárosi lakásínség ellensúlyozása érdekében is szükség van.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nálunk oly messze megy a törvény az adómentesség tekintetében, mint sehoh másutt. Nem tartaná helyesnek, ha a javaslatban föllíllított határt túllépnék. Különös városfejlesztési érdekekből kiterjeszthető az adómentesség, a javaslat ezt meg is teszi, általánosság azonban nem lehet tenni ezt a rendelkezést. Kéri a szakasz elfogadását az általa ajánlott módosítással.

Szavazás előtt Polónyi Géza a kérdés fölfevésehez szól s kifogásolja annak az elnök által történt formulázását.

Ugron Gábor főlészóalása után a Ház a szakaszt a miniszterelnök módosításával fogadta el.

A harminczkettedik és harminczharmadik szakaszt főlészóalás nélkül elfogadják.

A harmincznegyedik szakaszról

Keller István a nyolcz-, illetve tízéves adómentességnek öt évvel való meghosszabbítását ajánlja a fővárosához közeles községeken.

A szakaszt Wekerle Sándor miniszterelnök stílárós módosításával fogadják el.

A harminczötödik szakaszról

Polónyi Géza és Wekerle Sándor miniszterelnök főlészóalása után változatlanul elfogadják.

A harminczhatodik szakaszról a negyvenegyedik szakaszig nincs főlészóalás; a szakaszokat változatlanul megszavazzák.

Az adóbevallás

A negyvenkettedik szakaszról

Polónyi Géza az iránt intéz kérdést a miniszterelnökhöz, hogy több társtulajdonos vagy több haszonélvező esetében kit terhel az adóbevallás és az adófizetés kötelezettsége s ki tekintendő tényleges biztocosnak.

Wekerle Sándor miniszterelnök főlészóalása után a szakaszt elfogadják.

A negyvenharmadik szakaszról nincs főlészóalás.

A negyvenegyedik szakaszról
Polónyi Géza a házadókiivetésnél, illetőleg az osztálybesorozásnál a tulajdonos jelenlétét és megidézését szükségesnek tartja, ezt a szakaszban kimondani óhajtja.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A szakaszban bennefoglaltatik a biztosíték arra nézve, hogy a tulajdonost a becslésnél meghallgatják.

A Ház a szakaszt elfogadja.

A negyvenötödik szakaszról
Sümei Vilmos a bevezetetlen bérjövédelenél az adó törlesének kimondását kéri.

Wekerle Sándor miniszterelnök a módosításhoz hozzájárul s a Ház a szakaszt így fogadja el.

A negyvenhatodik szakaszról
Polónyi Géza kéri, hogy osztott tulajdon esetén a háztulajdonos, vagy a telektulajdonos tartozik-e vallomást tenni.

Wekerle Sándor miniszterelnök főlészóalása után a szakaszt elfogadják.

A negyvenhetedik szakaszról nincs főlészóalás.

A negyvennyolczadik szakaszról
Polónyi Géza a bevallástól való vonakodás esetén elegendőnek tartja a törvényben kontemplált büntetést, csak ha az újabb főlészóalás is eredménytelen lenne, akkor emeltessék föl négy százalékra a büntetés címén fizetendő adópótlék.

A szakaszt a Ház ezzel a módosítással fogadja el.

A negyvenkilencedik szakaszról
Polónyi Géza módosítást ajánl a főbérlok visszaéléseinek megakadályozására.

Wekerle Sándor miniszterelnök hozzájárulása után a Ház a szakaszt Polónyi módosításával fogadja el.

Az elnök az ülést tíz perczre felfüggeszti. Szünet után Justh Gyula veszi át az elnöklést.

Az ötvenedik szakaszról
Polónyi Géza betoldani kéri, hogy azok, akik az adókötelessel szolgálati viszonyban állnak, csak annak beleegyezésével legyenek mint szakértők meghallgathatók.

Wekerle Sándor miniszterelnök hozzájárul a pótláshoz s a Ház a szakaszt így módosítja.

A főljelentő jutalmazása.

Az ötvenegyedik szakasztól az ötvenkilencedik szakaszig főlészóalás nincs.

Az ötvenkilencedik szakaszról
Polónyi Géza kifogásolja, hogy az adóeltitkolásoknál a főljelentő, még abban az esetben is, ha része volt az eltitkolásban, jutalmat kapjon. Ezt immorális dolognak tartja, amely ellentétben áll a törvény etikai föladataival.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A főljelentő jutalmazásának kérdésére körül mindenütt erős vita folyik. Az etikai szempontokat a maga részéről is méltányolja; de a mi viszonyaink között a visszaéléseket másképpen korlátozni nem lehet, mint a főljelentő jutalmazásával. Ha olyan példákat látunk, hogy egész városok most a magasabb lakbérosztályba való sorozást azzal a megokolással kéri, mert az általános adóeltitkolás miatt kerültek alacsonyabb osztályba, nem lehet eltekinteni a megtorló intézkedésektől. (Helyeslés.)

A szakaszt a Ház változatlanul elfogadta.

A hatvanadik szakaszig nincs főlészóalás.

Ennél a szakaszról Polónyi Géza azt indítványozza, hogy a törvényjavaslat 1911 helyett 1910-ben lépjen életbe.

Wekerle Sándor miniszterelnök ehhez hozzájárul s a Ház a szakaszt így fogadja el.

A hatvanegyedik és hatvankilencedik szakaszt változatlanul elfogadják s ezzel a Ház a törvényjavaslatot részleteiben is elfogadta s harmadszor való olvasását a legközelebbi ülésre tűzte ki.

Következik a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A tőkekamat- és járadékadó.

A javaslat cziménél Eber Antal azt fejtegeti, hogy a takarékbetétek adójának fölemelése a nálunk különben is szörványos takarékosági hajlamot egyenesen kiirtja az emberekből. A függetlenségi párt multjával és tradíciójával is ellenkezik ez az intézkedés. A czímet különben elfogadják. Az elnök az ülést két órákor berekesztette.

A hatalmak intervencziója.

— A lehagolt Szerbia. —

Budapest, márczius 1.

A nyomott hangulat, mely a hatalmak megegyezését követte, Belgrádban még egyre tart. Különösen nagy hatással van Oroszország csatlakozása a demarshoz, mert bármily formák fentartásával tette is azt, bizonyos, hogy olyan akciókat támogat, melynek czélja, hogy a szerbek minden területi kárpótlás kizárásával belenyugodjanak Bosznia és Hercegovina annektálásának tényébe. A szerb államférfiak nyilatkozataiból kiérezni a keserűséget, melyet Oroszország megváltozott magatartása okozott, s el lehet mondani, hogy ezek az emberek, kik még néhány nap előtt kardjuk markolatjára téve kezüket beszéltek, ma mint letört nagyságok keseregnek az orosz diplomácia ingatagságán. Bár azok, akik ismerik a viszonyokat, nagyon jól tudják, hogy Oroszország magatartása, nem diplomáciája megbízhatatlanságán mulott, hanem azokon a belső állapotokon, melyek ma Oroszországot, minden külső akcióra képtelenné teszik. Az orosz diplomácia most azon fáradozik, hogy Szerbiát engedékenységre bírja, még mielőtt a hatalmak megtennék Belgrádban az első lépést. Hogy minő sikerrel, arra még pozitív választ nem lehet adni, mert nem lehetetlen, hogy Belgrádban, dacára a változott helyzetnek, ragaszkodnak a rekompenciációkhoz. Erre vallanak az újabb katonai intézkedések, melyek nem éppen békés természetűek. Állítólag az ország belsejében a csapatok stratégiai felvonulása azokba a pozíciókba, amelyekből háboru esetén megkezdik a hadműveleteket. Lehet, hogy e hírek talzottak, de az sem lehetetlen, hogy Belgrádban azért kezdenek szelidebb hurokat pengetni, hogy időt nyerjenek. Zsivkovics hadügyminiszter jelentése szerint ugyanis a szerb hadsereg csak április közepén lesz teljesen harcra képes állapotban, amikor Szerbia kétszázötvenezer ember fölött fog rendelkezni.

Mai híreink a következők:

A hatalmak közbelépése.

A kabinetek ez idő szerint arról tárgyalnak, hogy a Belgrádban való közös előterjesztésnek megfelelő formáját megtalálják. Minthogy a szerb kormánynál való intervenczió eszméje Berlinből indult ki, a négy kabinet természetesen azt a kívánságát fejezte ki, hogy Bülow herceg e kérdés további elintézésé végett javaslatot dolgozzon ki. A kabineteknek semmi kifogásuk sem lett volna az ellen, hogy erre a föladatra valamely más kormány, például az orosz vállalkozzék, de a dolog természete szerint ez a föladat már csak a német kabinetnek juthatott.

A monarchia feltételei.

Minthogy Ausztria-Magyarország és Törökország köz: létrejött az egyezés, jól értesült körökben számítanak rá, hogy ezután a monarchia és Szerbia közt is elsimítják a konfliktust. Mindenekelőtt bevárják a hatalmak esetleges közbenjárásának az eredményét

és ha az kedvező lesz, akkor Ausztria-Magyarország részéről meg fogják formulázni azokat a gazdasági előnyöket, amelyeket Ausztria-Magyarország Szerbiának hajlandó megadni, de csak a következő feltételek mellett:

1. Szerbia megkezdi a demobilizálást.
2. Szerbia kijelenti, hogy lemond a területi kárpótlásról.
3. Azt a követelést, hogy Bosznia és Hercegovinának autonómiát adjanak, elejti.
4. Biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a nagyszerb-mozgalmat, amennyiben azt Belgrádból vezették, úgy Boszniában és Hercegovinában, mint Szerbiában beszüntetik.

Oroszország és az intervenczió.

Jól értesült pétervári körök korainak mondják azt a hírt, hogy az orosz kormány már megígérte, hogy részt vesz a hatalmak együttes lépésében. Mértékadó helyről jelentik, hogy az orosz kormány mindaddig nem vesz részt ilyen diplomáciai lépésben, amíg meg nem győződik arról, hogy Belgrádban semmiféle nyomást sem fognak gyakorolni, s hogy a hatalmak hajlandók Szerbia óhajait és követeléseit barátságosan meghallgatni és lépésüknek oly formát adni, amelyet az összes hatalmak kivétel nélkül elfogadhatnak. A „Temps” tudni véli, hogy Oroszország álláspontja a Belgrádban teendő lépés ügyében a következő:

Oroszország nem tagadja ily lépés hasznosságát. Meg akarja azonban tartani külön helyzetét és még közös akció esetén is elsőrangú barát szerepét kívánja játszani. Ezért Oroszország, mielőtt a német kormány által javasolt általános akcióhoz hozzájárulna, előbb egyedül kíván a szerb kormánnyal tárgyalni. Ez, mondja a „Temps”, teljesen igazolt és czélzerűségét nem lehet tagadni. A szerbek e kizárólag Oroszországgal folytatott tárgyalásokban talán jobban fognak hallgatni a józan belátás szavára. Az orosz kormány dolga lesz a szerbeket figyelmeztetni arra, hogy területi követelésük teljesen jogi alap és gyakorlati érték híján van.

Párisi jelentések szerint Oroszország azért onyhította álláspontját, mert Pichon figyelmeztette Nelidov orosz nagykövetet, hogy Szerbia területi kárpótlása nem vitális érdek Oroszországra nézve, miért is kötelessége a kérdés megoldásán közreműködni. Oroszország engedékenységének állítólag az az oka, hogy az orosz vezérkar nemrég memorandumot nyújtott át a czárnak, amely memorandum kifejtéi, hogy Oroszország ez idő szerint nincs felkészülve és semmiféle háborus kalandokba nem bocsátkozhat.

Oroszország magatartásának hirtelen irányváltozását arra a személyes üzenetvire kell visszavezetni, amely Izvolszki és Aehrenthal között van. Az orosz külügyminisztériumban arra a meggyőződésre jutottak, hogy a hatalmak kollektív akciója, amely Belgrádban diplomáciai intervencziót készít elő, bécsi kezdeményezésére indult meg. Izvolszki attól való félelmében, hogy ily módon Aehrenthal sikert arat, visszavonta csatlakozását, noha elvben már megígérte s egymaga tett lépéseket Belgrádban s most is ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy kerülni kell Bécs és Belgrád között a közvetlen tárgyalásokat. Izvolszki ugy akar szerepelni, mint a szlávok oltalmazója és az európai béke egyedüli megmentője. Ezért tért vissza újból a nemzetközi konferenzia tervéhez, meg akarván hiúsítani a hatalmak közvetítését Szerbia és Ausztria-Magyarország között.

A hangulat Szerbiában.

A szerb sajtó csaknem egyhangulag Oroszországnak Szerbia ellen elkövetett újabb árulásáról beszél. A „Politika” ezt írja:

„Nem ez az első eset arra, hogy Oroszország Szerbiát elárulta. Szerbiának élet-halálharcot kell majd folytatnia.”

Még a „Pravda” is, mely közel áll Novakovic miniszterelnökhöz, így kiált fel:

„Hazugság és szédélges volt minden, még a trónörökösnek és Pasicsnak pétervári fogadása is. Most nem marad hátra más, mint a véres háboru,

amelyet Szerbiának folytatnia kell azért, hogy az ország becsületét és tekintélyét megvédje.”

Péter király a „Matin” belgrádi tudósítóját fogadta és különböző nyilatkozatokat tett előtte, melyekben azonban nincs szó Szerbia területi követeléseiről. A király ezeket mondta:

— Szerbia nem kér sokat, csak azt kéri, amihez minden embernek joga van, egy kis levegőt, és egy kis helyet a napon. Szerbia fuldozik. Ajtóra van szüksége. Nem volna igazságos dolog, hogy ezt tőle megtagadják. Mi nem tettünk semmiféle olyan katonai intézkedést, amely bárkit is nyugtalaníthat.

Ma a következő félhivatalos kommunikót tették közzé:

Miután a nemzetközi helyzet a Balkán-félszigeten történt őszi események miatt állandóan zavaros és miután annak nemzetközi tisztázódását várják, csak természetes, hogy nagyszámu nyugtalanító és kihívó híreket terjesztenek mindenfelé. A királyi kormány felelősségének teljes tudatában magára vállalta a súlyos missziót, hogy öröködni fog a szerb nép érdekei és vívmányai felett. Minden nap megteszi a lépéseit, hogy a Balkán-félszigeti nemzetközi helyzet tárgyalása folyamán az európai törvényszék a szerb kívánságokat is meghallja és tárgyalja. Támaszkodva az eddigi, Európa által teljes mértékben elismert, korrekt magatartására, a királyi kormány változatlanul bizik Európa igazságosságában és Szerbia jóakaratóiban, miután a kormány megvan győződve, hogy Szerbia az általa követelt magatartással megfelelt Európa várakozásainak. A királyi kormány egyuttal elvárja a polgárságtól, hogy teljes tartózkodással fogadja a nyugtalanító híreket, amelyek gyakran igen nyugtalanító forrásból származnak, főleg, miután meglehet győződve arról, hogy a királyi kormány figyelmes szemmel kíséri az események fejlődését. Bár a szomszéd monarchia komoly katonai intézkedéseket és csapatmozdulatokat végeztet a határon, Szerbia eddig vele korrekt viszonyt tartott fenn és a királyi kormány ehhez a jövőben is hű kíván maradni. A hírek, amelyek a határon, Belgrád és más határhelységek ellen intézett támadásokról szólnak, tárgytalanok, amíg Európa nem hallatta szavát, amely iránt Szerbia a legnagyobb bizalommal viseltetik. Ezért mindenkit kérünk, hogy a nyugtalanító, föbnyire hamis híreket indokolt bizalmatlansággal fogadja. A királyi kormány Európa előtt felelős a határon tanúsított korrekt magatartásért és ezért mindenkitől elvárja, hogy a szerb érdekeknek megfelelő ezen követelményt teljesítse és a királyi kormányt a jelen súlyos pillanatokban minden irányban szóval és tettel teljesen korrekt magatartással s teljes mérvű mérséklettel támogassa.

Nisben tegnap nagy népgyűlés volt, amelyen körülbelül ötezer ember vett részt. A meetingen a nagyhatalmak diplomáciai lépéseiről beszéltek s elhatározták, hogy felszólítják a kormányt, hogy tartson ki a követelések mellett és a hatalmak intervenczióját kereken utasítsa vissza, mert inkább haljon meg az utolsó szerb is, semhogy Szerbiát megadják. Még e héten más városokban is lesznek hasonló népgyűlések.

Oroszország tanácsa.

A Novakovic vezetésé alatt álló új szerb kormány közölte az orosz kormánnyal, hogy őszinte békeszeretettel viseltetik és minden támadó szándéktól menten el van határozva tartózkodni minden provokáló lépéstől, továbbá, hogy a jelen válság által érintett jogok és érdekek kérdéséről való döntést a nagyhatalmak tanácskozására bizza. E közleményre adott válaszában az orosz kormány belgrádi követét utasította, közölje a szerb kormánnyal Oroszországnak barátságos tanácsát, hogy az orosz kormány által őszinte meglepedéssel vett szándékát, amely a békés magatartásra vonatkozik, tartsa fenn. Az orosz kormány meg van győződve arról, hogy a jelen politikai helyzetben ez az elhatározás felel meg leginkább Szerbia politikai és létérdekeinek. Az orosz kormány tudja, hogy Szerbiának területi engedmények iránt való követelése a hatalmaknál sem rokonérzésre, sem támogatásra nem találna és hogy Szerbia ezeknek rokonérzését csak úgy tarthatja meg, ha az említett követeléseket, amelyek a monarchiával fegyveres konfliktust idézhetnek elő, elejtené. Tekintettel a szerb kormány által kifejezett szándékra, hogy a nagyhatalmak kívánságait szem előtt akarja tartani, Oroszország azt a tanácsot adja, jelentse ki a szerb kormány határozottan, hogy területiális

Követeléseikhez nem ragaszkodik és az összes napirenden álló kérdéseket illetőleg teljesen a nagyhatalmak döntésére bizza magát.

Montenegro magatartása.

Cettinjből jelentik, hogy Tomanovics miniszterelnök kijelentette, hogy Szerbia és Montenegró közt a közösség sohasem volt őszintébb és szilárdabb, mint most. Montenegró Szerbiával együtt minden eszközzel meg fogja védeni a szerb érdekeket s nem fog megnyugodni mindaddig, míg a szerb-montenegrói követelések minimumát nem teljesítik.

Ezzel szemben Londonból jelentik, hogy beavatott körökben úgy tudják, hogy Nikita montenegrói fejedelem illetékes helyen kijelentette, hogy a saját helyzetének megerősítése végett kénytelen ragaszkodni ahhoz a követeléshez, hogy az osztrák-magyar monarchia engedje át Montenegrónak Spizzát. Ha ezt az engedményt akár területátengedés, akár bérlet útján megszerzi Montenegró, kész különválni Szerbiától.

A Corriere delle Public közli cettinjei hírvirát alapján, hogy Nikita fejedelem legutóbb, mikor Pristan véneinek küldöttségét fogadta, azt mondta, hogy ha háborúra kerül a sor, orosz hadihajók fognak megjelenni Anivari előtt.

Gróf Forgách Budapesten.

Gróf Forgách János belgrádi osztrák-magyar követ a mai nap folyamán tanácskozott Wekerle Sándor miniszterelnökkel; délután résztvett a főrendiház ülésén s ennek során hosszabb ideig beszélgetett gróf Andrássy Gyula belügyminiszterrel, majd pedig Bogdanovics Luczián szerb patriaráhával. Gróf Forgách szerdán utazik vissza állomáshelyére, Belgrádba.

A „Zvono“ című belgrádi lap jelenti, hogy gróf Forgách belgrádi osztrák-magyar követ elhozta magával Ferenc József király levelét Péter királyhoz, amelyben föl lépnek sorolva a gazdasági engedmények. Ferenc József király azt írja ebben a levelében Péter királynak, hogy kész a Karagyorgyevics-dinasztiát támogatni, ha viszont a király ráveszi a szkupstinát, hogy fogadja el az osztrák javaslatokat.

Bármennyire nevetséges is ez a hír, a nép éhszisi és árulóknak bélyegzi mindazokat, akik lemondanak a területi követelésekről és Szerbiát a romlásba akarják dönteni. Egyre több jel szól amellett, hogy a válság nagyon könnyen átterjedhet a dinasztiára is.

Milovanovics újabb nyilatkozata.

A „Matin“ tudósítója meginterjúvolta Milanovics külügyminisztert, aki a következőket mondta neki:

— Hivatalosan még semmit sem tudunk arról, hogy a hatalmak azt akarják nekünk tanácsolni, hogy Szerbiát Montenegróval összekötő keskeny területről mondjunk le, de attól félek, hogy ez a szándék megvan s hogy nemsokára tudomásunkra fogják hozni. Ha igaz az, hogy rá akarnak bennünket kényszeríteni, hogy a barátságos hatalmak tanácsának engedelmeskedjünk, akkor nem kevésbé igaz az is, hogy a kormány ezzel az egész lakosság lesújtó kritikájának tenné ki magát, ami az ország nyugalmát nagy veszedelemmel fenyegetné. Ausztria és Magyarország azzal, hogy egy keskeny kis területet átengedne nekünk, egy csapással tíz millió szerbet kibékítene; ezzel a nagylelkű tetteivel saját alattvalói közül is több milliót megnyugtatna, míg ellenben így velünk szemben folytatott politikájával nem tudja megszüntetni az izgatottságot.

A külügyminiszter a várható koncessziókról a következőket mondta:

— Azonkívül, amit mi kívánunk, nem látunk semmiféle lehetséges kombinációt, amely a szerb érdekeket valósággal kielégíthetné. A gazdasági engedmények dolgában sokkal komolyabbakat kell majd keresni, mint amelyekről szó van; így például nemzetközi garanciát kellene nyújtani a bennünket környező államokon keresztül való tranzit-forgalmat illetőleg és a legtöbb kedvezményt élvező államok májára kellene valók.

is elbánni. De mindez nem tudna bennünket kiélegíteni, mert a kérdés tisztán politikai természetű.

Izvolszki és Milovanovics.

Kitűnő diplomáciai forrásból közlik, hogy a szerb kormány körében nagy a megdöbbenés egy közlés miatt, amelyet a belgrádi orosz követ szombaton Milovanovicsnak tett. Hitelesen megállapított dolognak tartják, hogy a területi kárpótlás eszméje Izvolszkitól ered, aki Milovanovicsnak azt a tanácsot adta, hogy állítsa fel ezeket a követeléseket és a szerb kormányt később is megerősítette abban a hitében, hogy ezeket a követeléseket támogatni fogják. Tegnapelőtt azonban a szerb követ hivatalosan közölte Milovanovicssal, hogy Izvolszki meggyőződött arról, hogy a követelt területi kárpótlásokat nem lehet keresztülvinni, de az orosz kormány azon lesz, hogy az annexió kérdését az európai konferencián ne oldják meg, hanem hagyják nyitva, míg később kedvezőbb alkalom kínálkozik arra, hogy Szerbia részére valamit elérjenek.

A szerb katonai intézkedések.

Zsifkovics hadügyminiszter a legutóbbi miniszteri tanácsban kijelentette, hogy ha a követelt póthitelt megadják neki, akkor április közepén kétszázötvenezer jól felszerelt és élelmezett katonát tud kiállítani. Ebből a hadseregéből kétszázezer katonát a Duna mentén Belgrádtól egészen Tekiáig és a Száva mentén egészen a Drináig fog föllátni s ötvenezer katonát a montenegrói csapatokkal és az önkéntes hadtesttel Boszniába fog betörni. Ez a hadsereg öt hónapra lesz ellátva elegendő és hadiszerezettel. A szkupstina pénzügyi bizottsága ma meg fogja szavazni a Zsifkovics által követelt összes hiteleket.

Arra a hírre vonatkozólag, hogy Szerbiában két hadtestet mozgósítottak, bécsi vezetői körökből közlik s a legújabb Szerbiából észlelhető fokozott katonai tevékenységet, de semmiféle jel sem utal arra, hogy mozgósítás történt. Csak anyag- és lőszer szállításokat lehet megfigyelni, de nagyobb csapatmozdulatok nem történtek. Belgrádból jelentik, hogy a harmadik korosztályt rövid gyakorlatra hívják be, hogy a legénység fegyverzetét megvizsgálják. A hadügyminiszter, akinek a minisztertanács és a szkupstina katonai ügyekben teljesen szabad kezét adott, azoknak a külföldi eszéknek, melyeknél töltényeket rendeltek, kiutalta a szükséges összegeket és megsürgette a megrendelések teljesítését. Egyben intézkedett, hogy a határon megerősítsék az őrszolgálatot.

A háború-párthoz tartozó személyiségek véleménye szerint is a helyzet esetleges válságos fordulata csak márczius 14-én, vagyis szerb időszámítás szerint, márczius 1-én fog kezdődni, mert most még vastag hóréteg fedi a Duna jegét, és a partokat, az éjszakák hidegek és a napok rövidek, és senki sem gondol szívesen a háborúra. Az európai diplomáciának tehát elég ideje lesz arra, hogy Szerbiát megnyugtassa. Az eddigi fegyverkezés csak egyes fogásnak tekinthető. Szerbia abban reménykedik, hogy a hadilármával egymásra szítja a hatalmakat, és ha kitör a háború, a zavarásban halászhat. A levelező végül megjegyzi: Jellemző az osztrák-magyar közegek nyugodtsága. Zimonyban a legesekélyebb intézkedés sem történt, mert úgy látszik, méltóságukon alulnak tartják, hogy higyjenek a háború veszedelmében.

A szerb mozgósításról szárnyrakelt híresztelések — mint Belgrádból jelentik — napról-napra igazaknak bizonyulnak. A mozgósítás három hadosztályra terjed ki, a dunai, a sumadjai és a Drina-hadosztályra. Ezeket a csapatösszevonásokat középpontja Mladenovác. Háború esetén az a terv, hogy a hadsereg feladja a Duna és a Száva mentén levő városokat. Noha feltűnő, hogy a 18. és 7. gyalogezredek zászlóaljait Belgrádból már elrendelték, a kormány mégis tagadja a mozgósítást. Salonikiben híresztelik, hogy a nagyvezir megöltötte annak a tizenöt tonna dinamitnak átszállítását, amely Szerbia számára fog Szalonikibe érkeeni.

Románia biztosítja a határt.

A Havas-ügynökség bukaresti jelentése szerint a román kormány óvintézkedésképpen rendelkezéseket tett a Szerbiával határos hadtestek esetleges mozgósítása tekintetében.

Az olasz királyné levele.

Szerb és angol lapok a múlt héten az olasz királynénak Montenegróba küldött levelét közölték, amely levélnek a tartalma közvetve az Olaszországban uralkodó Ausztria-Magyarország ellenes áramlatot megerősítette. Ezt a hírt Rómában megczófolták és farsangi tréfának minősítették. Most ugyancsak erre vonatkozólag jl értesült forrásból jelentik, hogy az olasz királyné környezetében ápp ellenkezőleg oly értelemben nyilatkozott, hogy bármennyire szereti is atyját és hazáját, abban az esetben, ha Ausztria-Magyarország és Montenegró között kitörne a háború, ő amellet foglalna állást, hogy Olaszország ne lépjen fel Ausztria-Magyarország ellen, mert Olaszország érdekeinek ez felel meg és Olaszország érdekei most ő hozzá közelebb állanak.

Félhivatalos kommunikék.

A Magyar Tudósító és a Budapesti Tudósító című könyvomatóság a következő kommunikékét közlik:

Ausztria-Magyarországnak követelnie kell, hogy Szerbia a Bosznia autonómiájára és a területszerzésre irányuló követeléseiről mondjon le és nincs joga az annexióval szemben állást foglalnia. Ha Oroszországnak sikerül Szerbiát ilyen nyilatkozatra bírni, ezzel úgy Szerbiának, mint a békének szolgálatot tesz. Ausztria-Magyarország sohasem törekedett a hatalmak formális közbelépésére Belgrádban; ezt méltóságon alulnak tekintette volna. Egészen másképpen alakult volna a helyzet, ha a hatalmak Belgrádban arra törekszene, hogy őszinte és okos magaviselet követeltesék. De ha ugyanezen eredmény Oroszország tanácsai révén elérhető, annál jobb. Mindenekelőtt meg kell várni, hogy Szerbia ezeket a tanácsokat megfogadja-e? Ez esetben azonban a szerb kormány a bécsi küllügyi hivattal szemben közvetlenül és formálisan ki kell, hogy nyilatkoztassa, hogy az elkerülhetetlenbe belenyugszik: meg fogja tartani a békét, korrekt politikát fog követni és önmaga fogja maga előtt azt a kérdést felvetni, hogy minő gazdasági előnyök lehetünk hajlandók neki adni. A további tárgyalásokat Ausztria-Magyarországnak és Szerbiának kell azután közvetlenül maguk között folytatniok.

Legújabb híreink.

Belgrád, márczius 1.

Ma este minisztertanács volt a király elnöklése alatt, amely a nagyhatalmak készülő intervencziójával foglalkozott. A külügyminiszteriumba Londonból jelentés jött, hogy Oroszország a tervezett intervenczióhoz csak bizonyos feltételek mellett csatlakozik és ez nagy örömet keltett.

London, márczius 1.

A Reuter-ügynökség értesülése szerint a szerb ügyvivő a küllügyi hivatalban jegyzéket adott át, melynek az a tartalma, hogy Szerbia elfatározta, miszerint megvárja a nagyhatalmak döntését és minden lehető elkövet a béke fenntartására.

Konstantinápoly, márczius 1.

A szultán tegnap egy óráig tartó kihallgatáson fogadta a nagyvezirt, majd a belgrádi követ útján kimerítő jelentést kért a helyzetről.

Páris, márczius 1.

A „Temps“ belgrádi tudósítója beszélt Milovanovicssal, aki fogadkozott, hogy Szerbia nem mondhat le egy bosznia-hercegovinai földszáv követeléséről, amelyen összeköttetésbe juthat az Adriával. A „Temps“ tudósítója megjegyzi, hogy Milovanovics ezt még akkor mondta neki, mikor az orosz követ még nem nyújtotta át kormányának jegyzékét.

Belgrád, márczius 1.

A ma este adott udvari ebéden, amelyen a kormány tagjai is résztvettek, a király beszédet mon-

dott, amelyben kijelentette, hogy az ismert Kragujevac elleni összeesküvés miatt több évi fegyházbüntetésre ítéli tisztelőknek és altisztelőknek megkegyelmez.

Pétervár, márczius 1.

Az itteni higgadtabb körök igen meg vannak elégedve Oroszország a szerb jegyzőkre adott válasza felett, amely jelentékeny lépés a Balkán városok békés megoldása érdekében. Pánszláv körökben azonban nagy a kedvtelenség. A „Vecer“ támadja Franciaországot, mely Oroszországot Németország igája alá hajtotta, Oroszországot osztrák csendőrszerepét játszsza, az orosz francia szövetség értékelenné vált.

KÜLFÖLD.

A török bojkott megszűnt. Szalonikiból jelentik, hogy a bojkott egészen megszűnt. A Bukovina Lloyd hajó áruját tegnap akadálytalanul kirakták. A gőzös szállítmányának kirakása alkalmat adott a török kikötői munkások és a hajólegénység barátságos tüntetésére. A munkát *Éljen Ausztria és Magyarország! Éljen Törökország!* kiáltással kezdték meg. A gőzöst és a kirakóhajókat zászlókkal díszítették föl. A király tegnap délelőtt külön kihallgatáson fogadta Rifát basa török külügyminisztert.

Pallavicini örgrófot, számos diplomata és mások az entente jegyzőkönyv aláírása alkalmából üdvözölték. A bojkott megszűnéséről szóló szalonikii jelentésen kívül szkutarii, mitroviczi és janinai sürgönyök érkeztek, amelyek a bojkott megszűnését közlik. A többi konzultól ugyanily jelentéseket várnak. A legnagyobb nehézségek Beyruthban és más szíriai kikötőkben várhatók, ahol a esőselek a megrendült állami tekintély következtében igen rakonzátlan lett.

A francia nyelven megjelenő Sztambul azt írja, hogy az Ausztria-Magyarország és Törökország közti entente majdnem bizonyossá teszi a keleti békét. Mindenki örül a megegyezésnek, csak Szerbia nem, ami annak értékét legjobban bizonyítja. Pallavicini örgróf működése a törökök teljes hűláját érdemli ki.

A „Newyork Herald“ párisi kiadása beszélgetést közöl, amely a lap konstantinápolyi tudósítója és Hilmi pasa között történt. A nagyvezír fölötté meg van elégedve az osztrák-magyar monarchiával kötött megegyezéssel és nem győzte eléggé dicsőíteni Pallavicini örgróf előzékenységét. Azt is mondta Hilmi pasa, hogy a porta megállapodásai ugyszólván készek Törökországgal és Bulgáriával, ez a megegyezés is rövid idő alatt létre fog jönni, ami pedig Szerbiát illeti, a porta Belgrádból olyan jelentéseket kapott ma is, amelyek arra vallanak, hogy a békés hangulat kezd felülkerekedni.

Szófiából érkezett jelentés szerint ottani török hivatalos körökben azt hiszik, hogy Rifát pasa török külügyminiszter Pétervárról Izvolszki miniszterrel megegyezést fog létesíteni a Törökország és Bulgária között függőben levő pénzügyi kártalanítás kérdésében és lehetséges, hogy erre vonatkozó megegyezést alá is írják.

Olaszország és a hármasszövetség. Guicciardini volt külügyminiszter választói előtt kijelentette, hogy a legközelebbi ülészakban a nemzeti védelemre vonatkozó összes problémákat meg kell oldani. A külpolitikára áttérve kijelenti, hogy a balkáni státuszkvó megváltoztatását Ausztria-Magyarország által nem helyesli, rámutatott azonban a monarchiával való szövetségről vallott közismert véleményre és a monarchiával való szívélyes viszony politikájára, amelyet szükségesnek mondott. Kamarai állásfoglalása és egész politikai pályája bizonyítja annak, hogy a hármasszövetséget a béke fontos garanciájának és ennélfogva a haladás és a kultúra fontos elemének tekinti. Ezért kívánja, hogy a hármasszövetség híven azokhoz az eszmékhez, amelyekből származott, továbbra is fennmaradjon. Természetesen semmiféle szövetség nem fejthet ki hasznos tevékenységet, ha tagjait nem hatja át a kölcsönös figyelem erkölcsi kötelezettsége. Abban a meggyőződésben, hogy az Ausz-

tria-Magyarország és Olaszország közötti szívélyes viszony értékes tényezője a békés, kulturális haladásnak.

Német birodalmi gyűlés. A gyarmatügyi költségvetés folytatólagos tárgyalásában Verner reformpárti kifejté, hogy Németországnak gyarmataiban fejlesztenie kell az iskola-ügyet és humanusan kell bánni a bennszülöttekkel. A misszió támogatását nem helyesli, mert a feketékénél is magánügy a vallás. Hogy a kereszténység nem akadályozza a felkeléseket, azt a keresztény hurrerok felkelése mutatja.

Dernburg államtitkár kifejté, hogy a gyarmatokon természetesen még sok javításra szorul. Ezután elfogadták a keletafrikai költségvetést és a gyarmatügyi költség további tárgyalását holnapra halasztották.

Porosz képviselőház. A belügyi tärca költségvetésének folytatólagos tárgyalása során különböző szónokok a hatósági szervezetek javítását, közigazgatási eljárás egyszerűsítését sürgetik. Moltke belügyminiszter állást foglalt Hirsch szocialdemokratának a rendőrkémekre vonatkozó állításával szemben. A rendőrségnek kötelessége a rendet fenntartani, szükség esetén fegyverrel is.

A portugál trónviszály. A portugáliai trónviszály ügye jelentőseges fordulat előtt áll. Párisi illetékes körökben azt híreztelik, hogy Don Miguel braganzai herceg már legközelebb el fogja ismerni törvényes uralkodónak Manuel királyt s ezzel végkép lemond a Braganza-ház a portugál trónra való igényéről. A Braganza-dinasztia a múlt évszázad első felében vesztette el a portugál trónt, amelyre az ifjabbik a Braganza-Coburg dinasztia ült. Kétségtelen, hogy jelentékenyen meg fog erősödni Portugáliában a monarchikus eszme, ha Don Miguel tényleg elismeri a mostani királyt. A branzai hercegnek nemcsak Észak-Portugáliában, de különösen a luzitániai önmesség között sok híve van.

A perzsa forradalom. Restből fölötté agasztó hírek érkeznek. A forradalmárok az orosz-uton erődítményeket építenek és aknákat vetnek, hogy a csapatok közeledését megakadályozzák. A személy és teheráru-forgalom majdnem teljesen megszűnt. Teheránban a lakosság az idegen követéseken keres menedéket. A fővárosban szétosztott proklamációkban a forradalmárok jelentik, hogy a várost bombázni fogják. A párisi perzsa nagykövet Saadet endzsumentól levelet kapott, amelyben a forradalmárok nevében kijelenti, hogy a sahval nem tárgyalnak, csak akkor, ha a sah a székéből Tebriszbe jön.

A német hadügyminisztérium jubileuma. A német hadügyminisztérium száz éves fennállása alkalmából a császár nagyszámu kitüntetést adományozott, a többi közt Finem tábornok hadügyminiszternek a fekete sas-rendet. A mai jubileumi ünnep alkalmával a császár beszédet mondott, melyben a többek között a következőket jelentette ki:

Az austerstadti és jeni csatatereken beteljesedett Poroszország sorsa és a tilziti kegyetlenül kemény béke megpecsételte a vereséget. Az 1808. évben a hódító járma nyomasztóbban, mint valaha nehezedett a megcsontított államra. A legmélyebb megalázás ezen időszakában istenben boldogult ösöm, III. Frigyes Vilmos király életbeléptette a hadügyi hivatalt azzal a rendelkezéssel, hogy annak ügykörébe tartozzon minden, ami a katonasággal, annak szervezetével, fenntartásával, irányításával összefügg. Mérvetetlenül messzehordó volt ez az elhatározás, mert eddig a hadsereg híján volt az egységes vezetésnek és igazgatásnak. Mélyen érzett örömmel konstatálhatom ma, annak a napnak az évfordulóján, amelyen száz év előtt a hadügyminisztérium megkezdte áldásos működését, hogy bizalmamat és dicső elődeim bizalmát teljes mértékben igazolta. Fogadja ezért mélyen érzett királyi köszönetemet és ha ezen elismerésem mindazoknak szól, akik a hadügyminisztériumban hazánk hatalmáért és becsületéért egész erejükkel működtek, tekintetem különösen a legnagyobbakra: Scharnhorstra és Roonra irányul, akik közül az előbbi Poroszország felszabadításának, utóbbi Németország egységének volt fegyverkovácsa. A végzetes időszak, amelyben a hadügyminisztériumot alakították, szolgáljon mindenkor intelmül arra, hogy soha se szünjünk meg a házáért

dolgozni és semmi áldozatot ne tekintünk nagy-nak, ha hazánk dicsőségéről és jólétéről van szó. Ha ezt szem előtt tartjuk, a Mindenható áldása fogja kísérni a jövőben a hadügyminisztérium működését és Németország minden viharok között, amelyek a gondviselés rendelkezéséből rá méretnek, győzelmesen ki fog állani. Adja Isten, hogy ugy legyem!

Rifaat pasa Pétervárról. Holnap érkezik Pétervárra Rifaat pasa külügyminiszter. A legjobb forrásból közlik, hogy a porta már elvileg kész az egyezsége Bulgáriával, amely Törökországnak 125 millió frankot fog fizetni, ugyan, hogy ez összeg levonandó az Oroszországnak járó hadisarczából, a maradvány pedig az orosz kormány egy francia nagy pénzintézet, valószínűleg a Banque de Paris utján fogja kifizetni a portának.

Az Unio elnökválasztás előtt. Roosevelt, aki 1901-től 1909-ig volt az Egyesült-Államok elnöke, márczius 4-én elhagyja elnöki székét, hogy azt most már a megválasztott új elnöknek, Taftnak engedje át. Eddigi hírek szerint az amerikai új kabinet a következőképen fog megalakulni: Philander Ch. Knox a külügyek államtitkárja, Franklin Mac. Veagh pénzügyi titkár, Ballinger belügyi titkár, George Wickersham államügyész, Charles Nagel kereskedelmi titkár, James Wilson földmívelésügyi titkár lesz. Jakob M. Dickson-nak a hadügy-, George Lengerke v. Meyer-nek pedig a tengerészeti titkárságra van kilátása. Amerikában tudvalevőleg nincsen felelős minisztérium, mert minden állami tényért maga az elnök felelős. Éppen ezért nem is ismerik a miniszteri elnevezést, hanem az egyes tärca élén álló férfiakat titkároknak hívják. William Howard Taft székfoglalója impozáns népünnepélyvel lesz egybekötve, amire már nagy lázzal készülnek. Az elnökválasztást szinte szertartásszerű szokások kísérik. A régi és új elnök egy kocsin hajtattak a „fehér házba“ a Pennsylvánia Avonnen végig a Capitoliumhoz, ahol a szenátus székelye van. Itt történik majd meg Taft ünnepélyes esküvétele.

TÁVIRATOK.

Változás a spanyol kormányban.

Madrid, márczius 1. A király ma az elnöklésével tartott minisztertanácson dekrétumot irt alá, amely szerint elfogadta Primo de Rivera hadügyminiszter lemondását s Linares tábornokot nevezte ki hadügyminiszterre.

Radolin herceg kitüntetése.

Páris, márczius 1. Pichon külügyminiszter tegnap adta át Radolin herceg német nagykövetnek a becsületrend légiójának nagykeresztjét.

Bebel súlyos beteg.

Berlin, márczius 1. (Saját tudósítónktól.) Bebel szocialdemokrata pártvezér súlyos beteg. Baja régi keletü vesebaj.

Közgazdasági táviratok.

A kincstári jegyek kibocsátása.

Bécs, márczius 1. A „Fremdenblatt“ czáfolja azt a felfogást, amely szerint a pénzügyi kormányzat részéről követett eljárás, amelylyel 220 millió 4%-os kincstári jegyek kiadását a Reichsrath felhatalmazása nélkül hajtotta végre, az alkotmányba ütközőnek látszik. A lap utal arra, hogy a törvényhozás különböző czélokából és ismételt felhatalmazta a kormányt, hogy összesen 220 millió koronát járadékkibocsátás utján fölvegyen. Miután jelenleg járadékkibocsátás esetén csak 90%-os árfolyam lett volna elérhető, a kormány, semmint-hogy ily nyomasztó feltételek mellett járadékot adjon ki, egészen más üzleti operációt vitt keresztül, amelyet nyílt követelések leszámításának (avance sur titres) névvel neveznek. Egy pénzesoport 220 milliót bocsájt rendelkezésre s ezért a pénzügyi kormányzatra igen kedvező árfolyamon (97.30%) kincstári jegyeket kap, amelyeknek legtávolabbi lejáratá három év és amelyeket a pénzügyi kormányzat egy negyedévi felmondással bármikor beválthat.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hír.** *Frigyes* főherceg és neje, *Isabella* főhercegnő ma délben Bécsből Sopronba érkeztek leányuknak, *Hohenlohe-Schillingsfürst* hercegnőasszony meglátogatására. A hercegi pár ma este visszautazott Sopronból.

— **A trónörökös Salzburgban.** Hirt adtunk arról, hogy *Ferencz Ferdinánd* trónörökös néhány napi tartózkodásra nejevel, *Hohenberg* hercegnővel Salzburgba érkezett. A trónörökös, mint Salzburgból jelentik, tegnap, a délelőtt folyamán különböző bevásárlásokat tett és családjával sétakocsikázott. Este a trónörökös nejevel a színházba ment, de a trónörökösnek hirtelen rosszul lett és így a trónörökös nejevel még az előadás vége előtt eltávozott a színházból. A trónörökösnek, aki ma születésnapját ünnepli, délelőtt az udvar szerencsekívánatait fogadta, este hét órakor pedig a születésnap alkalmából disztribúció lesz.

— **Magyar tudós kitüntetése.** A római földrajzi társaság levelező tagjává nevezte ki *Lóczy* Lajos budapesti tanárt.

— **A főrendiház elnökének ebédeje.** Gróf *Desseuffy* Aurél, a főrendiház elnöke ma este nyolcz órakor a Nemzeti Kaszinóban ebédet adott, melyen a háziasszonyi tisztet gróf *Desseuffy* Emilné, született *Batthyány* Ella grófnő töltötte be; hivatalosok voltak: gr. *Tisza* István, gróf *Széchenyi* Sándor, főrendiházi alelnök, *Szterényi* József, *Bolgár* Ferencz, *Popovics* Sándor és *Tóry* Gusztáv államtitkárok, *Tarkovics* József ny. államtitkár, gróf *Széchenyi* Viktor és *Gulner* Gyula főispánok, *Zelenka* Pál püspök, gróf *Hadik-Barkóczy* Endre, gróf *Desseuffy* Emil, gróf *Vigyázó* Ferencz, gróf *Almásy* Dénes, gróf *Almásy* Imre, gróf *Zichy* Ráfael, gróf *Hoyos* Miksa, gróf *Teleki* Tibor, gróf *Vay* Adám, gróf *Degenfeld* Pál, *Gaál* Jenő főrendiházi tagok, *Nagy* István főrendiházi elnöki tanácsos és *Palmer* Kálmán főrendiházi osztálytanácsos.

— **Meghalt hercegnő.** *Mária Terézia* hohenzollerni hercegnő ma meghalt Cannesben.

— **A király adományai.** A király a Budapesti Bölcsőde Egyletnek a február 1-én megtartott bál alkalmából, az ezzel egybekötött jótékonycélnak kétszáz koronát, a szikrai önkéntes tüzoltótestületnek szintén kétszáz korona segélyt legfelső magánpénztárából engedélyezett.

— **Pártvacsera.** A függetlenségi párt szerdán este nyolcz órakor a Kovács-féle vendéglőben pártvacsorát tart.

— **A belügyminisztériumból.** Gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter *Staudt* József és *Petrovics* Elek dr. miniszteri titkári címekkel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkárokat miniszteri titkárokká, *Sánta* Imre, ifj. dr. *Zmeskál* Zoltán és *Jármy* János miniszteri segédfogalmazókat miniszteri fogalmazókká nevezte ki.

— **Lakoma japán herceg tiszteletére.** Kuni japán herceg tiszteletére báró *Uchida* bécsi japán nagykövet tegnap este disztribúció adott, amelyen *Lipót Szalvátor* és *Frigyes* főhercegek és a főhercegnőasszonyok is részt vettek.

— **Návay Lajos beteg.** *Návay* Lajos, a képviselőház alelnöke, mint igaz sajnálattal értesülünk, Angol királyné-szállóbeli lakásán beteg fekszik. Kezelőorvosa, *Korányi* Frigyes báró a képviselőház beteg alelnökénél vakbélgyulladás állapotát állapított meg. A betegség lefolyásának várható időtartamát ma még nem lehet megállapítani; egyelőre több napon át kénytelen a beteg ágyban maradni. Báró *Korányi* Frigyes naponként többször tesz nála orvosi látogatást.

— **A pápa meghült.** A pápa meghült és nyugtalanul töltötte a mult éjszakát. Ma már jobban érezte magát s állapota nem aggasztó.

— **Az alkotmánypárt pártvacsorája.** Az országos alkotmánypárt holnap, kedden este nyolcz órakor megtartja szokásos pártvacsoráját a Hungária-szálló fehértermében.

— **Bakonyi Samut megoperálták.** *Bakonyi* Samu képviselőt, aki néhány hete vakbélgyulladásban megbetegedett, ma délelőtt megoperálták, a *Herczel*-féle szanatóriumban. Az operáció jól sikerült és a képviselő állapota kielégítő.

— **Fallières merénylője.** A párisi rendőri büntetőbírósnak négy évi fogházra ítélte *Mattis* kávéházi pinczért, aki tudvavelőleg megtámadta *Fallières* elnököt és azt tetteg bántalmazta.

— **A posta új igazgatója.** A király, mint félhivatalosan jelentik, a kereskedelmi miniszter előterjesztésére *Follért* Károly posta- és táviró-főigazgatót a magyar királyi posta, táviró és távbeszélő vezérigazgatójává nevezte ki. *Follért* Károly *Szalay* Péter államtitkár utódja lett ebben a diszes és nagyjelentőségű állásban. Az új vezérigazgató a hivatalos ranglétra legalsóbb fokáról emelkedett nagy állásába. Csaknem másfél évtizedig dolgozott *Szalay* Péterrel s része volt minden újításban, amely azóta postánk, távirónk és telefonunk szolgálatát tökéletesítette s a külföldön is becsülést szerzett ezeknek az intézményeinknek. Személyisége és eddigi munkássága megnyugtató biztosíték arra nézve, hogy a rája bízott intézmények zavartalanul fejlődnek ezután is s hogy az a roppant nagy személyzet, amely ezeket az intézményeket szolgálja, igazságos és emberséges vezetőt kapott.

Follért Károly 1859-ben született. Középiskolai tanulmányait a soproni Szent Benedek-rendi gimnáziumban és a nagyszombeni állami gimnáziumban végezte. A jogot Kolozsváron hallgatta. A posta szolgálatába 1877-ben lépett, mint gyakornok. Postaigazgatósági fogalmazóvá 1885-ben nevezték ki. 1887-ben már postafelügyelő lett. 1891-ben posta- és táviró-titkár, 1893-ban posta- és táviró-tanácsos és 1896-ban posta- és táviró-igazgató, 1901-ben nyerte a főigazgatói címet és jellegét. 1904-ben posta- és táviró főigazgatóvá nevezték ki. Két évvel utóbb a *Lipót*-rend lovagkeresztjét, 1897-ben az orosz Szent Anna-rend második osztályát, ugyanebben az évben a szerb *Takova*-rendet, 1899-ben pedig a japáni Szent Kincs-rend tisztikeresztjét kapta.

— **Sven Hedin Budapesten.** *Sven Hedin*, a világhírű svéd utazó, aki tibeti fölfedező utjáról nemrég érkezett vissza, a nagyobb európai városokban felolvasást tart nevezetesen utazásának tudományos eredményéről. Londonban a minap ünnepelték a híres tudóst, aki márczius közepén Berlinben tart felolvasást. *Lóczy* Lajos, a Magyar Földrajzi Társaság elnöke, a kiváló utazót meghívta Budapestre, *Sven Hedin* kilátásba helyezte, hogy eljön fővárosunkba és ez alkalommal két felolvasást fog tartani.

— **Perlik a német trónörökös.** Berlinből hozza a táviró ezt a szenzációs hírt: A radgodi bányászerecsétlenségénél elpusztult bányamunkások özvegyei megbíztak egy dortmundi ügyvédet azzal, hogy keresetet indítson a német trónörökös és a vesztfáliai kerületi elnök ellen a beküldött könyöradományok kiadása végett. Az özvegyek tiltakoznak a segítő-bizottság elszámolása és a befolyt pénz fölosztása ellen. A segítő-bizottság elnökei a német trónörökös s a vesztfáliai kerületi elnök.

— **A nagyszerb összeesküvők a törvényszék előtt.** Zágrábban szerdán, márczius harmadikán kezdődik a nagyszerb összeesküvők porének törvényszéki tárgyalása. A horvát főváros közönsége a por iránt korántsem tanúsít olyan mérvű érdeklődést, aminőt vártak. A tárgyalási terem karzátára csak névre szóló jeggyel lehet bejutni. A jegyeket napról-napra állítják ki. A sajtó képviselőinek tizennyolcz jegyet juttattak. Az első három-négy nap a roppant hosszú vádirat felolvasásával fog eltelni. A vádlottak nagy számára való tekintettel egész napot igényelnek az általános kérdésekre vonatkozó kihallgatások. Ilyenformán a tanuk kihallgatására csak a hét végén kerülhet a sor. Az ügyészség kikötötte, hogy a husz védő közül minden tárgyaláson jelen kell lennie legalább hatnak, vagy hétnek. Az ebédidőre félórás szünetet hagynak. A tanuk száma eddig kétszázhatvan. Mivel a védők a tárgyalás folyamán újabb tanukat is be fognak jelenteni, ez a szám körülbelül negyedfélszázra fog növekedni. A koronatanu *Nasztics* György, a „Finale” című röpirat szerzője lesz, aki a napokban érkezik Zágrába, amiben sokan kételkednek. Az ügyészség intézkedett, hogy *Nasztics* rendőri védelemben részesüljön. A vádlottak látogatását az ügyészség a tárgyalás egész tartamára eltiltotta, mert a vádlottak ilyen alkalmakkor már többször követtek el levélempészéseket.

— **Fekete himlő Berlinben.** Berlinben egy munkást, aki fekete himlőben megbetegedett, ma beszállították a királyi *Charité*-kórházba. Az illető magyar állampolgár, aki több év óta tartózkodik Berlinben. A szokásos óvintézkedések megtétele mellett külön szobában helyezték el.

— **Halom József temetése.** Szombaton délután temették el *Halom* Józsefet Kisigmádon. Egy izgalmas újságírói-pályára szomorú befejezéshez ért. Szegény, jó *Halom* József, egész életén kiűn állott a porondon, ahol vezetelni kell az élet jogaiért, — ha tollal, ha tettel, — még vissza sem tekinthetett pályájára, hogy vajon célt ért-e vagy sem, s az a csendes, kis falusi házikó, ahová pi-henni, elgondolkodni ment, a halottaskamrájává változott. Olyan csendesen, olyan feltűnés nélkül ment el közülünk, mint ahogyan közübünk jött sok-sok évvel ezelőtt, s mint ahogyan viselkedett akkor is, amikor a legforróbb újságírói csatákat vívta a közért, az „Egyetértés” és a többi lap hasábjain. Felújának és messiás környékének közönsége nagy sokaságban jelent meg a gyorsan összeroppant újságírói végso tisztességén. A nagyigmándi daloskör gyászdalokat énekelt, aztán *Felvinczy* Lajos református lelkész mondott beszédet, melyben a sajtót és annak hivatását lelkesen magasztalta. A temetőben, mielőtt a koporsót sirba bocsátották, *Lőrinczy* György, a *Petőfi*-Társaság tagja, három szál élővirágot dobott a *Halom* József megásott sírjába és a következő kis beszéddel vett búcsút a halott újságírótól:

Küzdelmes életpályád utolsó stációjához három szál virággal kísértelek el, felejthetetlen jóbarátom és utitársam: *Halom* József! Örökös ágyad gyöngéd párnája legyen ez a három szál virág, melyet a magyar humor, a magyar újságírás és a magam kegyeleto jeléül nyujtok neked. A magyar humor nevében, mely egy pillanatra elhallgat kihült szived előtt, melyből a tréfa, az élez, a jókedv úgy sziporkázott, mintha melegen mosolygó lelked szines, tarka tüzijátéka lett volna. A magyar újságírás és hű pályatársaid: a magyar újságírók nagy sokasága nevében, akik mind áldást sóhajtanak az én gyöngye szavammal ne-mes emlékedre. És végre a magam nevében, aki együtt kezdtem veled az újságírás munkáját, a szívünkben könny, az ajkunkon dal fakad koporsód előtt. Hiszen siratni való, hogy te, az erős, a dél-czeg, ilyen korán összetörtél. De dalra érdemes a pályának ilyen boldog vége, amikor a szeretettől dobogó szív az édesanya ölelő karjai között lehel utolsót és a szülőföld kebelén talál örök nyugvóhelyet, az akáczlombos falu madárdalos tövében. Legyen áldott a te tisztas, a te kedves emléked, felejthetetlen jóbarátunk, hűséges pályatársunk, *Halom* József Isten veled!

— **A Hirlapírók Nyugdíjintézetete.** A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének igazgató-sága vasárnap dr. *Heltai* Ferencz elnöke alatt ülést tartott, amelyen az elnök meleg hangon és kegyelettel emlékezett meg *Sturm* Albert elhunytáról. Az igazgatóság a sok érdemet szerzett intézeti tagnak emléket jegyzőkönyvbe iktatta. A titkár a következő újabb adományokat jelentette be: A budapesti szállodások, vendéglősök és korecsnárosok ipartársulata 100 korona, *Karczag* István (Keszthely) 50 korona, Az Ujság utján 10 korona, Az első magyar szálloda rvt. (Grand Hotel Hungaria) 100 korona, a budapesti *Lipótvárosi* Ká-szinó *Sturm* Albert koszoru meglátása címén 50 korona, a *Széchenyi*-bál rendező-bizottsága 50 korona, a pesti izr. nőegylet bál-bizottsága 50 korona, a *Pesti Hirlap* utján 123 korona, *Deutsch* Antal fia *Deutsch* Oszkár alapítványa részletenként 1200 korona. Az igazgatóság köszönetét fejezte ki a jótékony adakozóknak. Felvette az igazgatóság a rendes tagok közé *Merényi* Józsefet (Magyar Híradó) és *Salgó* Ignácot (Népszépester Journal) és beiktatta a II. és III. nyugdíjostályba (özvegy- és árvabiztosítás), *Tordai* Adorján rendes tagot. Megállapította a márczius havi költségel-írányzatot és a titkár által előterjesztett évi jelentés tervezetének tárgyalását kitűzte a jövő ülés napirendjére. Az igazgatóság tagok közül kisorsolták *Gelléri* Mórt, dr. *Lovász* Mártont és *Seress* Lászlót, akik új választás alá esnek.

— **Ünnepelt főtisztviselő.** A *Schliok*-féle vasöntő- és gépgyár részvénytársaság tisztikara szombaton este két főtisztviselőjének, *Glaser* Gyula cégvezetőnek igazgatóhelyettesé és *Kohn* János főmérnöknek műszaki igazgatóhelyettesé történt kinevezése alkalmából száz terítékes társasvacsorát rendezett. Az ünnepeltek *Vajda* Béla kereskedelmi igazgató és *Fuchs* György műszaki igazgató köszöntötte fel s azonkívül is számos pohárköszöntő hangzott el.

— Százötvenmilliót loptak. Az oroszországi tolvajok igazán nem igen érik be csekélységekkel. Az orosz vasutakon az utóbbi években tömegesen fordultak elő lopások, amelyekről csak a vizsgálat nyújthat helyes fogalmat. Az 1905., 1906. és 1907. években százötvenmillió korona értékű vagyon tűnt el, amelyből ötvenmillió a moszkva-rjasani vasúti vonalra esik. Ezek a számok még nem is mutatják a teljes valóságot. A czégek ugyanis gyakran nem is jelentették be vesztésüket, mert csak az áru átvétele után győződtek meg a tolvajlásról. A fosztogatással hat banda foglalkozott és bámulatos ügyességgel jártak el. A törvényszék százötven embert helyezett vád alá.

— Paulay Erzsébet betegsége. Czárán Zoltánné Paulay Erzsébet ma este riasztó hír volt elterjedve, amely azonban valótlannak bizonyult. A hír onnan keletkezett, hogy a Nemzeti Színház ifjú művésznője Kairóban, ahol férjével időzik, súlyosan megbetegedett. Erről téves diagnózis alapján érkezett egy távirat, amelyet azonban csakhamar megzafoltak, tudatván, hogy a művésznő beteg ugyan, de állapota egyáltalán nem súlyos. Mint a legilletékesebb forrásból értesülünk, Paulay Erzsébet annyira jobban érzi most már magát, hogy a legközelebbi hajóval férjével és édesanyjával, aki Brindisi-ig eléjük utazott, hazaérkeznek.

— Vandervele fia — gyilkos. Egy Berlinből érkezett távirat tudósítást hozza hírül ezt a megrázó drámát: Vandervele gazdasági gyakornok, Henry Vandervele, ismert belga művésznő és a weimari művészakadémia tanárának a fia tegnap egy vasúti vonaton agyonlőtte Ehlerst számvevőt. Amikor kihallgatták, azzal védekezett, hogy Ehlerst őt sértegette és annyira felzúgatta, hogy elvesztette önuralmát és revolveréhez nyúlt. Csak később vett ki, minthogy kevés volt a pénze, az agyonlőtt ember zsebéből nyolcvan márkát. Vandervele tanár Dirschaeba érkezett, ahol a gyilkosság történt, hogy fiát meglátogassa; amikor azonban értesült a büntett körülményeiről, lemondott szándékáról és visszatartott Weimarba.

— A társadalmi ünnepek. Országos zertehatalmas előkészületek folynak a gyermeknap érdekében. Főispánok, alispánok, polgármesterek buzgólnak, a társadalom színe-java igyekszik rajta, hogy minél nagyszabású legyen a gyermeknap, amely rövid 3 év alatt hatalmas népszerűségű társadalmi intézménnyé fejlődött. A valóban jótékony ünnepek természetesen a fővárosban ígérkeznek az idén is legimpozánsabbnak. Budapest egész ünnepi dísz fog öltöni. A nemes czéla sokféle utcai látványosság, ötletes trükk, nem egy furcsa, de izlésbe nem ütkező meglepetés hívja majd fel a publikum figyelmét. A fővárosi művészvilág legkitünőbb tagjai, színészek, artisták és írók tehetségük javával működnek közre. Az összes színházak, kabarék és orfeumok előadást rendeznek a Liga javára, szóval mindenütt megtartják a gyermeknapot. De szükség is van rá, hiszen már 14.000 gyermeket kell a Ligának eltartania.

— Kettészakadt tehervonat. Déváról jelentik: Az Államvasutak piski—petrozsényi vonalán tegnapelőtt este a Petrozsényből jövő tehervonat Pusztakalán előtt szétzakadt. A vasúti őr figyelmeltetésére a vonat megállt, mire az elszakadt rész oly erővel ütkezett össze a vonat elejével, hogy hét kocsit teljesen összezúzódott. A pálya annyira megrongálódott, hogy a személyforgalmat útszállással bonyolították le. Emberéletben nem esett kár.

— Iskola nélkül. Makóról írják: A Makó területéhez tartozó komlói, hékésüfői és sűrűtanyai állami iskolák épületeinek gondozása és rendbentartása az állammal kötött szerződés értelmében Makó város kötelessége. Makó város ezt azonban annyira elhanyagolta, hogy az iskolák használhatatlannak váltak és a közoktatásügyi miniszter mint közveszélyeseket, azokat bezáratta, a tanítókat pedig más megyékbe helyezte. — Ez intézkedés következtében Makón most 282 gyermek maradt iskola nélkül a város hanyagsága miatt. Az esetet a legközelebbi városi közgyűlésen szóváteszik.

— Az állatorvosi kar mozgalma. A Magyar Országos Állatorvos-Egyesület vasárnap tartotta az állatorvosi főiskola dísztermében rendes közgyűlést. A közgyűlés legfontosabb tárgya a helyhatósági állatorvosok helyzetének és az állategészségügyi szolgálat miként való szervezésének kérdése volt. A kérdéssel érdemben már a ezombaton tartott országos állatorvos-értekezlet foglalkozott, s a közgyűlésre már csak az a feladat maradt, hogy az állategészségügyi szolgálat rendezésére vonatkozó javaslat megtételére bizottságot küldjön ki. Ezen az értekezleten dr. Hulya Ferenc udvari tanácsos, főiskolai rektor elnökelt. A földmivelésügyi minisztériumot Csabay Béla miniszteri tanácsos, az állategészségügyi osztály főnöke és Dubravszy Róbert miniszteri osztálytanácsos képviselte. Az értekezleten Gulyás Károly, Szántó Jakab, Molnár Aladár, Rétlak, Ferenc, Vámos Jenő és Uhryik Titusz szólaltak fel. Határozatokat nem hozhattak, miután az értekezletnek tisztikara nincs, mely u hozott határozatokat realizálhatná. — A Magyar Országos Állatorvos-Egyesület vasárnap délelőtt tíz órakor tartotta az állatorvosi főiskola dísztermében XXIX-ik évi rendes közgyűlést. A közgyűlésen több száz állami és helyhatósági egyesületi tag jelent meg, köztük több katonai főtiszt. A napirend után, melynek során többen felszóltak, Schwartz helyhatósági állatorvos indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy kérelmezni fog a kereskedelmi minisztériumnál, hogy a helyhatósági állatorvosok is részesüljenek a közgyűlések alkalmával abban az utazási kedvezményben, amiben az állami orvosok. Ezután Jakab László állategészségügyi felügyelő közönetet mondott a tisztikarnak eredményes munkásságáért. Indítványára a tisztikarnak és Darányi Ignác földmivelésügyi miniszternek az állategészségügyi és az állatorvosi kar iránt tanusított jóakaratu pártfogásáért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

— Ajándék az Erzsébet-muzeumnak. Réthi Zsigmondné, aki nemrégiben hunyt el, értékes tárgyakkal gazdagította az Erzsébet-muzeumot. A megboldogult uriaszony rajongó tisztelője volt Erzsébet királynénak és gyengéd kegyelettel hordta össze az emléktárgyakat, melyek az évek során tekintélyes gyűjteménnyé nőttek. És ezt a kedves gyűjteményt halálos ágyán az Erzsébet-muzeumra hagyta. A muzeum igazgatóságát az elhunyt örökösai értesítették az ajándékról, amelytől az igazgatóság közös megállapodás szerint átvette mindazt, ami az Erzsébet királyné ereklyemuseum hiányait pótolja, avagy értékét növeli. Ily módon számtalan képpel, szoborral, kisebb-nagyobb emléktárggyal szaporított a muzeum, melyek közül különösen fölemelendő: 1. Erekljetartóban egy szál virág, amit abból a koszorúból téptek ki, amelyet Erzsébet királyné ravatalára elsőnek tettek le. Cötilon-emlék Erzsébet királyné képével. 3. A királyi pár porcellán miniatúrmedaillonja. 4. Erzsébet királyné leánykori arcképe. (Festett miniatúr.) Aztán Erzsébet királyné bronzmellszobrocskája, két biscuit és egy gipszmellszobra és sok más tárgy.

— Apagyilkosság az anya védelmében. Bács-madarason Bartos Ferenc odaváló gazdag földműves elűzte feleségét és fiatalabb fiát a háztól. Az asszony tizennyolczéves János fiával Budapestre költözött. Ma János Budapestre hazament és azt kérte atyjától, ha őt már nem tűrheti, vegye legalább anyját vissza. Bartos durván rátamadt fiára és ki akarta kergetni a házból s ezt kiáltotta feléje:

— Ha éhen pusztultok, akkor sem törődöm anyáddal!

— Akkor apám sem él tovább! — kiáltott a fiú, revolvert rántott elő és atyjára kétszer rálőtt. Bartos az utcára akart menekülni, fia azonban a menekülő után lőtt, aki a harmadik lövéstől találva, a küszöbön összerogyott. Erre János atyja homlokához szorította a revolvert és így lőtt rá negyedszer. Bartos nyomban meghalt, fia pedig a revolverrel a csendőrségre ment és azt jelentette:

— Megöltem anyám kánóját, apámat! Fogjanak el.

— Hajószerecsétlenség a kikötőben. Marseilleből jelentik, hogy tegnap este a Transatlantic-hajóstársaság Algirból jövő „Ville d'Alge“ nevű postagőzőse a kikötő bejáratánál összeütközött az „Orleanais“ nevű gőzőssel és súlyosan megsérült. A hajóról az összes utasok, számba mintegy százan, valamint a hetvenkét emberből álló legénység partraszállt. Azután a hajó elsüllyedt.

— Országos bucsu. Holnap tartja meg, előreláthatólag nagy sikerrel, az Országos Gyermekvédő Egyesület leányosztálya a már országos hirre emelkedett bucsuját. A bucsu a maga nemében páratlan lesz. A Vigadó nagy terme egy falusi utca képét ábrázolja, a maga alacsony, magyaros házaival, melyek közül egyikben a zsidó bolto árulja holmiját, a másikban jó bort és pálinkát mérnek a mulatozó legényeknek. Ott látjuk a templomot is fatornyával, körülveve több kis gazdász házzal. E miliőhöz stilszerűen rendezett bucsu fog lefolyni. Az utcán mézeskalácsosok fogják szolid áron vesztegetni áruikat, a korcsmában parasztkosztümbe öltözött legények isszák a bort. A korcsma előtt pedig szép parasztleányok roppják majd a csárdást. Minden, de minden, amit falusi bucsun el lehet képzelni, az meglesz itt a Vigadóba szorított kis falurészben. A közönségnek más oldalról való szórakozásairól is gondoskodott a fáradszató rendezőség. Az egyik kis oldaltermében színpadot állított fel, melyen egy ideig Nagy Endre népszerű kabarétársulata gondoskodik a jókedvről, később pedig az egyesület kebeléből alakult mucsai színtársulat Salome paródiájával iparkodik nevetésre ingerelni a hallgatóságot. A másik kis teremben pedig egy izlésesen felállított buffet asztalainál az ott megjelenő vendégeknek nagyon olcsó áron fognak urihölgyek felszolgálni. Eleven, mozgalmas, nyüzsgő élet fog lefolyni az egyesületnek e nagy fáradozással rendezett bucsuján. S már az előzményekből állithatjuk, hogy a jótékony célú, melynek jegyében a bucsu lezajlik, nagy összeggel fogja szolgálni s ez által sok nyomorgó szülőnek homlokáról fog elsimitani egy-egy redőt s igazi örömet csal a szegény, elnyomott gyermekek sápadt arcára.

— Vérengzés egy népgyűlésen. A somogy-megyei marczali járás kisbirtokosai Nemeskisludra népgyűlésre hívtak össze, hogy tiltakozzanak az adóreform ellen; szónokul Hunyár Lászlót, a „Népbogó“ szerkesztőjét kérték fel, aki le is utazott Nemeskisludra. Messze vidékekről is felvonultak a kisbirtokosok és földművesek. Alig beszélt Hunyár néhány szót, mikor a közönség nagy zajongásban tört ki, mert a népgyűlésen a csendőség is megjelent. A csendőrök pedig a marczali főszolgabíró utasítására jelentek meg, aki a népgyűlésre engedélyt nem adott. A tilalom ellenére egybegyűltek tiltakoztak a csendőri beavatkozás ellen és Benesik József szenyéri kisbirtokos felszólította Budai örsvezetőt, hogy ne zavarják az ülés menetét. Az izgalom nöttön-nőtt; a csendőrök szuronyaikat használták, mire a nép meghátrált; egyedül Benesik nem tágitott; miután Budai örsvezető ismételt felszólításának sem engedett, Simon József közcsendőr szuronyával keresztüldöfte az ellenszögölőt, aki vértől borítva eszméletlenül rogyott össze. Beszállították a kaposvári kórházba, ahol most élet-halál között lebeg. A kaposvári csendőrszárnyparancsnokság azonnal megindította a vizsgálatot, hogy a csendőr jogosan használta-e a fegyvert vagy sem.

— Bombamerénylet. Huykens liegei ügyész ellen egy ismeretlen ember merényletet akart elkövetni. Felkereste lakásán az ügyészt és a célnak egy gondosan átkötött csomagot nyújtott át, hogy adja azt át gazdájának. Mikor az ügyész a csomagot felbontotta, égő kanócczal ellátott bombát talált benne. Szakértők vizsgálata kiderítette, hogy a bomba erős robbantó anyagokkal, szögekkel és ölmadarabokkal volt megtöltve.

— Házasság. Dr. Polacsek M. Mihály eljegyezte Pollák Rózsikát, Pollák Béla leányát Budapesten.

Lichtschoindl Mariskát eljegyezte Franz Lajos Temesvárott.

— Nászajándékok, jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerzhették be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Letartóztatott ügyvédjelölt. Predealon Burg Kornél határrendőrapitány letartóztatotta dr. Lasku Demeter ügyvédjelöltet, akit a nagyváradi kir. törvényszék államellenes izgatásért hathónapi fogságra ítél. Lasku a fogság elől Romániába szökött és most titokban tért vissza Magyarországra. Lasku Predeáról Brassóba és onnan Nagyváradra szállították.

Felozlatott gyűlés. Tegnap délután zajos négyülés volt a városligeti Barokaldi kertben s a gyűlést a rendőrség jelen volt képviselője végre is kénytelen volt felozlatni. A gyűlést a fuvarozó és szállítómunkások tartották, akiknek szakszervezetét gróf Andrássy Gyula belügyminiszter felfüggesztette. A gyűlésre Budapestre érkezett Forstner Ágoston reichsrathi képviselő és Schwelzer, az osztrák szállítómunkások szakszervezetének a titkára is. Az osztrák vendégek a gyűlésen felszólaltak s súlyos sértésekkel illették Magyarországot és kormányát. A gyűlésen jelen volt Máltás Hugó rendőrtanácsos több ízben figyelmeztette a szónokokat, hogy illendőbb hangot használjanak. A figyelmeztetés azonban nem használt, sőt Forstner képviselő még magát a rendőrtanácsost is megsértette. Máltás tanácsos ennek dacára elhúzó volt és a gyűlés lefolyását nem akarta zavarni, mikor azonban a bécsiek után Tarcazi Lajos emelkedett szólásra és ugyanazt a durva hangot használta, mint ők, felozlatottnak jelentette ki a gyűlést és a kiabáló, ordító, fenyegetőző munkásokat kirendelt rendőrökkel szétszórtatta. A munkások eleinte olyan fenyegető magatartást tanúsítottak, hogy már-már elkerülhetetlennek látszott az összeütközés. Ekkor Tarcazi Lajos fölugrott az emelvényre és felszólította a munkásokat, hogy kerüljék az összeütközést és oszoljanak szét békében. A munkások erre nyugodtan elvonultak.

Leánykereskedés. A szegedi rendőrség egész Európát behálózó leánykereskedés fészkeire bukkan Szegezen Koch Mór lakásán. Koch lakásán sok fiatal leányt találtak különböző városokból. Kochnak társai is voltak, Weisz Izrael és Korn Adolfiné, egy nemrég megszüntetett mulatóhely tulajdonosa személyében. Mindhárom letartóztatták s megindították ellenük az eljárást. A vizsgálat megállapította, hogy Koch és társai a leányokat évek óta Oroszországba, a Balkánra és Délamerikába szállították. A rendőrség a mai házkutatás alkalmával sok kompromittáló levél birtokába jutott. A vizsgálat folyamatban van.

Gyilkosság a korezmában. Kigyós faluban az országuton levő Hartmann Jakab korezmájába tegnap este beállított két munkásruhába öltözött ember és bört kért. Ivás közben hirtelen a korezmárosnét megtámadták és késekkel összeszúrták és baltával fejbesújtották. Az anyja kiáltására megjelent fiát is több késszúrással életveszélyesen megsebesítették. A tettesek rablási szándékból követték el a merényletet. Mindkét áldozat a beregszászi kórházban a halállal vívódik. A gyilkosok elmenekültek.

Elopott ékszerek. A bécsi rendőrség értesítése szerint Lamm Tibor Károly-körut 24. szám alatt lakó földbirtokos börtöndjéből, melyet február 25-én adott fel Nizzából Bécsbe, 15.000 korona értékű ékszert elloptak. A börtönd zárja sértetlen maradt. Az ékszert vagy a feladóhelyen, vagy valamelyik átrakodó állomáson loptatták ki. Az ékszerek között volt: egy 9¹/₂ karátos briliáns bouton (6000 korona érték), egy briliáns esatt, egy gyöngy nyakék, egy smaragd bouton briliánsokkal stb. stb. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

Bezárt üzletek. Varasdon a városi fogyeztási adónak fölemelése következtében az összes vendéglősök és kávéháztulajdonosok elhátározták, hogy üzleteiket bezárják. A határozatot ma keresztülvitték. A Varasdon állomásozó katonai tisztikar, valamint az idegenek kénytelenek Osáktornyára menni, hogy ott magukat élelmezzék.

Propeller-forgalom. A budapesti csavargózós átkelési és hajózási részvénytársaság átkelési forgalmát folyó hó 1-én, azaz hétfőn összes vonalain ismét megkezdte.

Letartóztatott kocsis. A rendőrség letartóztatta magánosok elleni erőszak címén Droholics György 32 éves helynéküli kocsisát. Több panaszerkezett ugyanis, hogy a bécsi-uti szakszervezet előtt helynéküli kocsisok megállítják az arra fuvarozó kocsisokat és azoktól követelik az új tag-sági jegy felmutatását, erőszakoskodások és fenyegetések kíséretében. Így járt Molnár András és Kotán István kocsis is, akik a Bécsi-uton téglát fuvaroztak. Mivel egyik sem tudta előmutatni az új szakszervezeti tagsági jegyet, Droholics György le akarta őket huzni a bakról. Ebből dulakodás támadt. Végre is egy rendőr előállította Droholicsot a rendőrségre, ahol letartóztatták.

Halálozás. Babarczy József, aki az 1848-49-iki szabadságharcban mint nemzetőr-kapitány küzdött és Szeged város társadalmi és kulturális életében jelentékeny helyet foglalt el, 89 éves korában Szegeden meghalt.

Özvegy Moravcsik Mihályné, született Esztergály Emma, néhai Moravcsik Mihály aszodi ág. hitv. evang. esperes-lelkész özvegye, 75 éves korában elhunyt Aszodon. Halálát fia: Moravcsik Géza, az Orsz. Zeneakadémia főtitkára és dr. Moravcsik Ernő Emil udvari tanácsos, továbbá leányai: Emmi, férjezett Haitseh Samuné, Biri, férjezett Paulik Jánosné és Margit, férjezett Petry Gyuláné, valamint nagyszámu rokonság gyászolja.

Piumében tegnap temették el Donath Imre miniszteri osztálytanácsost, a finnei kormányzó tanügyi előadóit. Temetésén a beteg gróf Nákó Sándor kormányzót gróf Wickenburg kormányzóhoz, yettes vezetésével az összes állami hivatalok és állami iskolák tisztviselői, tanárai és tanítónői kara, a katonai hatóságok, dr. Pio Ferenc podeszta vezetésével a városi hatóságok és iskolák, továbbá a társadalom élkelőségei jelentek meg. Az elhunyt özvegyéhez gróf Apponyi Albert közoktatási miniszter, gróf Nákó Sándor kormányzó, gróf Batthyány Lajos, volt főmei kormányzó és más előkelőségek intéztek meleghangu részvétlíviratokat.

Szerdahelyi Sándor, a szegedi ité. tábla nagytudásu tagja 57 éves korában Szegeden meghalt.

Dr. Kráusz Alfréd báró altábornagy, titkos tanácsos, nyug. helytartó tegnap reggel 85 éves korában Bécsben elhunyt.

Burchalla Jenő késmárki rendőrkapitány 42 éves korában elhunyt Késmárkon. Halála városszerte nagy részvétet kellett.

Bavanyay Ödön m. kir. jászágfelügyelő életének 64-ik évében Budapesten elhunyt. Temetése márczius 2-án délután 4 órakor lesz a IX., Üllői-ut 20. számú gyászházban. Halála alkalmából a földművelésügyi minisztérium tisztikara külön gyászjelentést adott ki s testületileg vesz részt a temetésen, amikor a ravatadra koszorút is helyez.

Fuchs József budapesti kereskedő szombaton 56 éves korában meghalt. Temetése nagy részvéttel ma délelőtt ment végbe.

Retegi Moldoványi Sándor székesfővárosi bizottsági tag hosszú szenvedés után ma reggel 8 órakor meghalt. Holttestét holnap, kedden délután 4 órakor szentelik be a Kerepesi-úti temető halottsházában, ahonnan Nagybeszterekre szállítják s ott a család sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Kosch Jakab divatkereskedő ma éjjel agyszélhűdés következtében 58 éves korában hirtelen elhunyt. Temetése márczius 3-án délelőtt 10 órakor lesz a Ráday-utca 8. sz. alatti gyászházban.

Fővárosi Orfeum. Tegnap este mutatta be az igazgatóság a fényes új márcziusi műsort, melynek minden egyes része őszinte és osztatlan sikert aratott. A műsort bevezető különlegességek vidám hangulatba hozták a közönséget. A jökevény „A nőbarát” című új és nagyon mulattató kis bohózat előadásánál érte el tetőpontját. Az Orfeum magyar színtársulatát ritkán láttuk még ily ambícióval és humorral játszani. Aalbachné, Mezei és Sugár, valamint Aalbach és Baumann kerekded öszjátékot produkáltak, úgy, hogy a közönség sokszor hívta őket a kárpit elé. A műsor második részét joggal lehet a szenzációk csoportjának nevezni. A Schmiéd házaspár például két kötetű tanácsos lovat mutat be. Ilyenfajta idomítást eddig még sohasem láttunk. Mlle Marianti Dells, a szép görög nő, aki nemcsak mint szonett, hanem mint táncosnő is sokkal magasabb dolgokat produkál a varieté-színpadon megszokott átnagnál. Az ő koreolya-táncza teljesen új a maga nemében és egy balletre alkalmas témát szolgáltat. Az est fénypontja azonban az igazi japáni gesák fellépése. A gesák fogalma a magyar közönség előtt eddigelé misztikus homályba volt burkolva. Csak operettekben és utleírásokból ismertük őket, végre nyolczt közülük a maguk természetét nyilvánosan és sajátos művészetük érdekfeszítő produkálása közben láthatunk a színpadon. Dalukat és táncukat igazi japán módra csiripeik és lejtik el, szinte csodálatos, hogy milyen főgökonyak az európai zene iránt, a legyező pedig éppen olyan sikert használják, mint a délvidéki spányi nők. Honfittarsaik a Riogokus-csoport japán udvari művészek, gyómutatványikkal arattak igen nagy sikert. A Fővárosi Orfeumban tehát egész márczius folyamán forró esték lesznek.

Rendőri hírek. Gyermekgyilkos anyja. A székesfehérvári ügyészség megkeresésére a rendőrség letartóztatta a Népszínház-utca 59. számú házban szolgáló Oltvány Erzsébet mindenest, aki Ráczalmáson újszülött gyermekét megölte. — **Élet-unt fiatalember.** Ma éjjel egy fiatalember a Ferencz József-híd közepén magára lött s azután a Dunába ugrott. Nyomtalanul elűnt a hullámok között. A lövés zarára odasiető rendőrszem a híd karfáján egy fekete téli kabátot talált. Az élet-unt ember kilétét még nem sikerült megállapítani. — **Elgázolás.** Tegnap este a Podmaniczky- és a Gyár-utca sarkán Guttman Jakab kétfogatu bérkocsis 406. számú kocsiával elgázolta Dertus István napszármest, aki súlyosan megsérült. A mentők a Rókus-kórházba vitték. A bérkocsis ellen a rendőrség megindította az eljárást.

x Czélszerű ajándék legjobb harisnyáruk, Röslernd Bpest, V., Harminezad-utca és József-ter sarkán.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.
x Új ezimbalom. Mogyoróssy Gyula hangszer-gyáros, Budapest, VIII., Kerepesi-ut 71. f. találta az aczélszerkezettü ezimbalmot s így a ezimbalmot a leg-tökéletesebb hangszerek közé emelte. Bő ismertetést ingyen küld a feltaláló.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. száma alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Opera.** Rendkívül érdekes repriz volt tegnap este az Operában. *Lammermoori Luciát* hozták színre s ezzel alkalmat nyújtottak Sándor Erzsinek, hogy ismét briliáns szerephez jusson. A művésznő Luciát énekelte és ugyszólván ezzel számolt be párisi tanulmány-utjának eredményéről. Ott künn Franciaországban tanulta meg Luciát és ott esizoltatta briliáns hangját gyönyörű hangját, amely — mióta a művésznő visszatért Párisból — mintegy fáradtnak látszott. Ma azután ismét egész pompájában ragyogott a Sándor Erzsi fényes talentuma. Hangjában bizonyos csodás egyszerűség van; talán legjobban fejezzük ki, amikor azt mondjuk, hogy ez az orgánum a maga művészi képzettsége dacára is olyan természetes, könnyed és fénylő és azt a benyomást kelti a hallgatóban, mintha mesésen gazdag bányából aranyforrás patakzana. A művésznő Lucia szerepét bámulatos finomsággal énekelte, annyi érzéstelt melegséggel dolgozta ki, a legsúlyosabb kolorturarezleteken olyan könnyedséggel siklott át, hogy mai szereplésében a Bianchi legjobb idejére emlékeztetett. Van valami megható és megkapó a Sándor Erzsi egyéniségében: az ő csodás egyszerűsége és éppen ebben az egyszerűségben az a megkapó, hogy ott is egyszerű maradt, ahol drámai és zenei tekintetben is a legsúlyosabb nehézségeket kell legyőznie. A nagy számban megjelent közönség rendkívül melegen ünnepelte a kitünő művésznőt, akinek sikerében méltán osztozkodott Lunardi és Takács. Mindkettő elsőrendű erőssége az ensemblenak. Lunardi legnagyobb kitörésében is mérsékelt volt ugyanmilyra, hogy az énekesben a művészt is észrevehettük. Takács érzéstelt, nemes páthossal énekel és nagyon élvezetessé tette a Donizetti sok helyiitt elkopott, régi melódiáit. Szívesen konstatáljuk, hogy az előadás általában is a jobbak közé tartozott. Dicséret és elismerés illeti érte *Mészáros* igazgatót, aki gondos tanulmányozással és routiánnal keresi ki a régi dalművek között azokat, amelyeket előadni érdemes. Az opera után *Hívós* Ivánnak, a gyorsan népszerűvé vált zeneszerzőnek a „Csodaváza” című balletjét adták. *Nirschy* Emilia helyett ezúttal *Pallay* kisasszony látta el a szerepet, ki végtelen gra-ciozitással és pompás tehetségével osztatlan nagy tetszést aratott.

(*) **Akadémiai zenekar.** Bach hatalmas szellemével vezetett be az országos zeneakadémia negyedik hangversenyét. A mesternek „Actus tragicus” című művét mutatták be, amelyet eddig Budapesten még nem hallottunk. A közelgő hallál gondolata inspirálta Bachot az Actus tragicus megírására; az elmulás megsejtésével vannak tele a harmóniai. De a nagy ismeretlenségnek a mysticum nem árnyékolja be a Bach muzsikáját, amely még itt is világos és egyszerűen, tisztán folyó. Csupa megnyugvás az egész, olyan, mint a Bach megnyugvó, vallásos lelke, amely ott rezeg a maga mélyesége áhitatával az Actus tragicus minden taktusában. Nagyszabásu, hatalmas koncepczióju ez a mű, amelyben azonban a zenekarnak meglehetősen alárendelt szerepe van: a vezető szerep az énekkaroké. A kis zenekar mintegy kíséri a karokat, de azért olyan szépségek vannak benne, amelyek rávallanak a mesterre. Igazi gyöngy például az egyik fuvola-szólo, amelyhez a nagybőgő adja a pompásan megcsinált kíséretet. A *Urnájához* képest persze a Bach zenekara kissé primitív, de az egyszerűség sokszor fekozza a szépségeit. A karok elég jól megállották a helyüket, míg a magánzólamokat K. *Durigo* Ilona, *Arányi* Dezső és *Takács* Mihály énekeltek nagyon szépen. Az Actus tragicus után Brahms súlyos C-moll szimfóniáját játszották. A második tétel mély, zokogó-érzelmessége és a negyedik tétel csillogóan meg-hangszerelt allegroja nagy hatást tett a közönségre. Meg kell jegyeznünk, hogy a zenekar a Brahms-szimfóniánál igazán elsőrangú produkál

és kitünően oldotta meg nehéz feladatát. Befejezésül újdonságot mutatott be az akadémia zenekara: *Bartók Béla öt tételű Suit-jét*. Valószínűleg meglepett bennünket ez a muzsika: olyan színes, annyi finomság van benne, oly sok eredetiség és frappáns fordulat van benne, amennyit az utolsó évek magyar újdonságaiban egyáltalában nem hallottunk. Az első tétel hatalmas fortissimóval kezdődik, amelyből gyönyörűen fejlődik ki a magyaros, tánczritmusos téma. A Bartók hangszerelek már itt is nagy hatást tettek, ami a következő tétel után csak fokozódott. Az andante hárfával és hegedűvel megcsinált hangfestése új és megkapó, a presto ugró táncza frissen lüktet és különös, eredeti a ritmikájára. Itt ott népdali melódia hangzanak föl a zenekarból, de ezek mindig eredetiek és sohasem banális a hangszerelek. A közönség melegen fogadta a Bartók értékes munkáját és minden tétel után a dobogóra szólította a szerzőt, valamint sokat tapsoltak a zenekarnak és karmesterének: *Hubay Jenőnek is. (de.)*

(*) A Nemzeti Színház újdonságai. Három bemutató és repriz élénkíti a Nemzeti Színház márcziusi műsorát. Az első bemutatóelőadás mindjárt a héten, pénteken, a hónap 5-én lesz. Ekkor kerül először színre Porzsoló Kélmán „A gyermekkirály” című, Kóczán-díjjal jutalmazott történelmi színműve. Porzsoló Kélmánt a Nemzeti Színház közönsége „Az asszony” című társadalmi színműve révén ismeri. Új darabjában a magyar történelem egyik legérdekesebb és legdrágább korszakát mutatja be. Ulászló királyról, annak léha, elpusztult és megromlott udvari életéről szól az új darab és szól a Hunyadiakról: Lászlóról és Mátyásról, akik szemben az udvar tozódásaival, egy szebb jövőnek, a Hunyadiak virágzó korszakának vetik meg alapját. A második bemutató előadás a hónap 19-én lesz. Octave Mirbeau-nak színművét, a „Le foyer”-t adja ekkor először, amelynek magyar címe Huszár Imre fordításában „A tűzhely” lesz. A darab három főszerepét P. Márkus Emilia, Gál és Odró fogják játszani. A harmadik újdonság, Ráth-Végh István „A divat” című vígjátéka, a hónap 26-ára van kitűzve. Az új darab a mai társadalmi élet legnagyobb félszerepét, a tulhajtott divatot teszi neveltségessé. E hó 8-án új betanulással és új díszletekkel és jelmezekkel ujtja fel a színház Szigligeti Ede emlékeztetőre „A mama” című vígjátékot, amelyben Rákosi Szió fogja játszani a címszerepét.

(*) Az újságkiadók estélye. Magas művészi szintű álló hangversenyt rendeztek vasárnap este az *Újságkiadók tisztviselői* a Royal-szálló termében. A szereplő személyiségek és a választott programszámok már eleve biztosították a közönséget az igazi élvezetről. *Sándor Erzi* a *Rigolettó*-ból művészi tudással előadott áriában, gyönyörű hangjának minden raffiniációját oly megkapó módon érvényesítette, hogy úgy éreztük, mintha azzal Verdi zenéjének mélységeiből újabb és újabb szépségeket emelt volna ki. Elragadóak voltak *Bendiner Heddy* és *Wenczel Béla* gyönyörű énekszámait, kiket *Stefanides Károly*, a Víg-színház karmestere kísért zongorán. Magas élvezetet nyújtott a közönségnek *Kabos Ilonka* bravuros zongorajátéka. Nagy technikai készségről és zenei intelligenciáról tanuskodott a játék, melyben a dallam legtökéletesebb kiverése egy nagy készségű, tehetséges művésznő játékát összegyezték az előadott valse-mollban. *Németh Juliska*, *Ferenczy Károly* és *Sarkadi Aladár* kupléi és monológjai a közönségnek az előbb szerzett élvezetét a legmagasabb derűsre fokozták. A hangversenynek igazán nagy sikerét méltóképpen tetőzte be *Bendiner Nándor* zongoraművész saját szerzeményének művészi előadásával. Ezután vidám táncz következett, mely csak a késő reggeli órákban ért véget.

(*) Hangverseny. Nem a megszokott hangverseny-közönség, hanem a jóbarátok és ismerősök serege töltötte meg a Royal-termet, hol *Rosthy Annie* rendezte dalestélyét. Kellően csengő hangozó, intelligensen adott elő egész sereg dalt, a melyeknek már a megválasztása is igen helyes és érdekes vall. *Schumann*, *Mendelssohn*, *Brahms*, *Liszt*, *Grieg*, az újabb zeneköltők közül *Strauss R.*, *Wolf*, *Makray*, *Székács Kálmán* és *Szily* dalai szerepeltek műsorán. A közönség igen hálásan fogadta a művésznőt, főleg *Brahms* „*Vergebliches Staendchen*”-jének előadását hálálta meg szünni nem akaró tapsal. Közben *Meer Margitka* zongorázott azzal a készséggel, melylyel egy igen muzikális és szorgalmas kis gyerek az 5 korában erre csak képes lehet.

(*) „Az elvált asszony.” A Király-színházban e hó 11-én, csütörtökön lesz a Király-színház újdonságának, *Leon Viktor* és *Fall Leó* „Az elvált asszony” című operettjének bemutató előadása, amelynek címszerepét *Medgyaszay Vilma* játssza, női főszerepét pedig *Pálmai Ilka*. A „Tánczos huszár” előadásainak csütörtöktől kezdve néhány estén át érdekes vendégszereplés fog újabb vonzóerőt kölcsönözni. *Petrás Sárának* ugyanis több heti szabadságot adott az igazgatóság és *Thea* szerepét csütörtöktől kezdve *Komlóssy Emma*, a jeles énekesnő veszi át.

(*) *Matiné*. A Vasuti és Hajózási Klub sikerült hangversenyt rendezett vasárnap délelőtt, melyen *Beethoven* emlékének hódolva, csak az ő műveit játszották. A hangverseny közreműködő *Spanowsky Ferencz* ritka készséget mutatott, ugyancsak a főfogásával, mint bravuros technikájával. Széles, meleg tónusa meglepő, langhatásainak egyéni karaktere pedig arra vall, hogy mint izmos egyéniség, nagy feladatok megoldására hívott. *Beethoven* „*Kreutzer Szonátá*”-jába érett fel fogásának annyi finom nianszát vitte be, hogy előadása majdnem tökéletesnek volt mondható. A zongora-szólamot *Halász-Schüller Olga* játszotta szintén nagyfokú művészi készséggel pompás együttesben. *May-Münster Kornélia* énekelt néhány áriát kellemes hangon. *Beethoven* nagy sepről *Spanowsky* (hegedű), *Goldmark Sándor* (viola), *Erdélyi Sándor* (gordonka), *Mytész József* (gordonka), *Haják Ferencz* (klarinét), *Storch Ferencz* (fagott), *Radio Rezső* (kürt) adták elő korrektil egybegyűző előadásban, teljes mértékben érvényre juttatva a műnek csodálatos szépségeit.

(*) Az Akadémia alapszabályainak módosítása. A Magyar Tudományos Akadémia már régebben elhatározta, hogy az 1868-ban *Csengeri Antal* által szerkesztett és immár elavult alapszabályait módosítja. Az Akadémia e célból egy bizottságot is küldött ki *Berzeviczy Albert* elnök vezetésével, a mely bizottság a módosításokat a delután tartott rendkívüli összes ülésen terjesztette elő. A módosítások a régi alapszabályok világosabb fogalmazására irányulnak és különösen egy pontban térnek el a régiéktől. Ez a pont az alapszabályok negyedik fejezetében említett és az osztályok tagjai számáról szól. Az első (nyelv- és széptudományi) osztálynak ez ideig csak hat tiszteleti, tizenkét rendes és harminczhat levelező tagja volt. A módosított alapszabályok szerint ennek az osztálynak ezután nyolcz tiszteleti, tizenhat rendes és negyven levelező tagja lehet. Némi vitát keltett még az a javaslat is, hogy a székekkel el nem foglalt tagok a tagok sorából törölendők lennének. Az összes ülés azonban elvetette ezt a javaslatot és azt a közvetlen indítványt fogadta el, hogy a székfoglalásban hanyag tagokat erőlyesen fel fogják hívni e kötelezettségük teljesítésére.

(*) *Shakespeare-matiné*. Vasárnap délelőtt volt a Kisfaludy-Társaság *Shakespeare-bizottságának* ötödik matinéja a Nemzeti Múzeum dísztermében, igen érdekes és választékos sorrenddel, élénk érdeklődés mellett. *Beóthy Zolt* *Julius Czézár*-ról írt tartalmas tanulmányát olvasta föl. A tragédiát *Vörösmarty Mihály* mesteri fordításából ismerjük. *Shakespeare* a darab száraz cselekményét idegen forrásból merítette ugyan, de *Antoni* *Porcia* és *Brutus* jellemzése s a fenségesen dramatikusan jeleneteket mind olyanok, amelynek eseményibb és emberibb köntösbe senki sem öltöztette alakjait. A közönség percekig tartó tapsa után *Márkus Emilia* bemutatta a nagy költő két szonettjét és *Cymbeline* néhány hatásos jelenetét. Zúgó taps és éljenzés jutalmazta a művésznő előadását, amely után *Pekár Gyula*, a gyöngélgedő *Bayer József* értekezését: *Arany János* jelentése az első *Shakespeare-bizottságról*, olvasta fel. A jelentésből megtudjuk, hogy a *Shakespeare-fordítások* *Arany* intencziói nyomán készültek. Az utolsó matiné márczius 7-én lesz.

(*) A *Sovánka*—*Tacjber*-hangverseny. *Sovánka Antal* hegedűművész és *Tacjber Zoltán* zongoraművész ma tartották hangversenyüket a „*Katholikus-Kör*” dísztermében. A hangversenyen csak kevesen jelentek meg, ami láthatóan deprimálta a művészeket. *Sovánka Tartini*, *Dvorák*, *Sarasate*, *Paganini* műveiből játszott. Vonókezelése és intonálása biztos és tartalmas, de technikája még nem elég fejlett a „*Zapatadó*” és a *Paganini*: *Etude*-jének interpretálásához. *Tacjber Webernek* és *Lestoirnak* egy-egy művét játszották. Műsoruk nagyrészt mindkettő kottából játszották, miáltal természetesen sok finomságot nem tudtak megérinteni.

(*) *Komlóssy Emma* — *Vig özvegy*. Megemlékeztünk *Komlóssy Emma* aradi vendégszerepléséről és megírtuk, hogy harmadik fellépésén „*Vig özvegy*” címszerepét választotta. A kitünő művésznő ez alkalommal játszotta először *Hannát* és sietünk konstatálni, hogy vállalkozása esemény-számba menő sikerrel járt. A közönség egész este ünnepelte, a helyi lapok pedig elragadtatással írtak bájos egyéniségéről, diszkrétan pikáns játékáról és fényes énekművészetéről, mely az agyonjátszott szerepet új zománczozal vonta be.

(*) A budapesti Kamarazene-kör hangversenye. A Budapesti Kamarazene-kör vasárnap rendezte ezidei hatodik estélyét a Deák-téri iskola dísztermében. Az okosan és változatosan összeállított műsort *Brahm* híres *F-moll* zongora-ötöse dominálta, amelyet *Müller Eugénia* biztos, művészi tudással és igen sok finomsággal vezetett. Az ő kivételével muzikális érzékére pompásan rezonált *Löblovics Béla dr.*, *Havasi Molnár* és *Richter* együttese, *Schumacher Bernhard* udvari operanékes *Mehul* egy opera-áriáját és *Beethoven* *Adelaide*-t énekelt nagyon előkelő lendülettel. *Mozart* *A-dur* vonósnégyesének a Nemzeti Színház zenekari tagjai adták szint és melegséget; az összes számoknak pedig: a közönség meleg tetszése.

(*) A Nemzeti Kaszinó Munkácsy sirenlelére. A Nemzeti Kaszinó választmánya legutóbb tartott ülésén, melyen gróf *Hadik-Barkóczy Endre* elnök, *Munkácsy Mihály*nak a kerepesi sírkertben állítandó emlékére ötszáz koronát szavazott meg.

(*) Uj magyar dalok. *Sas Náci* ismert magyar zeneszerző, aki már sok szép és népszerű magyar dalt komponált, ismét több figyelemreméltó dalt adott ki. A dalok közül különös figyelmet érdemel „*A csárdában* szól a nóta...” és „*Hallja kend gazda uram...*” kezdettel. Ezek *Klökner* Ede kiadásában jelentek meg. A *Gerő-féle* zeneműtár pedig ugyancsak *Sas Nácinak* három dalát adta ki, népszerű kis kiadásban, amelynek szintén megérdemlik a közönség figyelmét. A népszerű kiadás egy példányának ára 20 fillér.

(*) A karczagi műtárlat. A karczagi képzőművészeti társulat rendezésének előkészületei soréyan folynak a Nemzeti Szalonban. A Nemzeti Szalonnak a 37-ik vidéki kiállításán az eddigi jelentkezőkkel itélve, száznál több neves festő és szobrász vesz részt. A be-küldési határidő márczius hó 4-ike.

(*) A Miénk kiállítása. A Nemzeti Szalonban állandóan sokan látogatják a Magyar Impreszionisták és Naturalisták Körének kiállítását. A kiállítást tegnap megtekintette gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter is, gróf *Andrássy Tivadarné* társaságában.

(*) A velencei műkiállítás. Az idei velencei nemzetközi műtárlaton résztvevő magyar művészek műveiket pénteken és szombaton küldték be a városi Műcsarnokba s a zsűri elé bocsátandó anyagban a magyar képzőművészet majd minden neves munkása képviselve van.

(*) Magyar Herkó Páter. A legharcziasabb szellemű magyar élezcslap, mely máró gunynyal ostromozza a 48-as eszmék minden ellenségét. Kiadótulajdonos-szerkesztője *Márkus Gyula* országgyűlési képviselő s a lap előfizetési ára egész évre 12 korona, (kisgazdáknak és iparosoknak 8 korona), mely összeg a kiadóhivataltba (Budapest, VIII., *József-körut* 49.) küldendő.

(*) Hangversenyek. *Sembrich Marcella* egyetlen hangversenye szerdán, e hó 3-án este fél 8 órakor lesz a fővárosi Vigadó nagytermében. *Jegyek* a „*Harmonia*” zeneműkereskedésben kaphatók.

Magyar gazdasszonyok sétahangversenye. Nagy érdeklődés mutatkozik a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének e hó 25-én, árvaháza javára, özv. gr. *Batthyány Gézá* és özv. *Damjanich Jánosné* védősége mellett a Vigadó összes termében megtartandó sétahangversenye iránt. A fővárosi társaság legelőkelőbb hölgyei vállalnak háziasszonyi tisztet. A nagyteremben a honvéd zenekar *Bachó* karnagy vezetésével mellett legjobb műsorát mutatja be. A kis teremben elsőrendű művészeink élvezetes kabaretelőadást rendeznek és érdekes, mulattató mozgóképek nyújtanak majd szórakozást a vendégeknek.

A nm. v. és köz. miniszter előismerő leiratával kitüntette.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTEZETE

áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**

Fájón fogak meggyógyítása Szajpadlás nélküli műfogak aranyhidak, koronák, Jól használható fogszorok el-készítése és behelyezése. Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

FŐVÁROS.

(Szozialisták a polgármesternél. A magyarországi szoszialdemokrata párt száztagu küldöttsége tisztelgett ma délelőtt dr. Bárczy István polgármesternél, akinek a lakásinség tárgyában memorandumot nyújtott át. A küldöttség szónoka, Ráby Sándor beszédében hangzott, hogy a munkások keresetüknek 50—60 százalékát fizetik el lakbér címén, amihez járul még a túrheterlen álelmiszerdraágaság, úgy hogy Budapesten munkásembernek csaknem lehetetlen a megélhetés. Vácsolva a lakásviszonyokat, kiemelte, hogy a munkások úgy kénytelenek segíteni magukon, hogy ágyrajárokat tartanak, ami nemcsak a közegészségre felette káros, de megmetyeljezi a családi életet és tönkreteszi a közkeréksöket. Beszéde végén ányújtotta a memorandumot, amelyben kifejti a magyarországi szoszialdemokrata párt fővárosi végrehajtó-bizottsága annak fentartásával, hogy a lakáskérdés terén még átmeneti reformoknak gyökere, teljes és tisztességes megvalósítása is csak a virilizmustól ment, népképviseleten alapuló, általános, egyenlő, titkos választói jog alapján választott és aránylagos képviselet alapján összeállított képviselő-testülettől várható, a következő reformok megvalósítását vette fel programjába, a melyeknek elfogadását és megvalósítását kéri a tanácstól és a képviselőtestülettől. A reformjavaslat tiz pontban foglalja össze a kívánalmakat.

A polgármester a küldöttségnek a következő választ adta:

— Nagyon szivesen fogom ezeket a propeziókat gondos tanulmány tárgyává tenni és a legközelebbi ez ügyben tartandó rendkívüli közgyűlés elé vinni. Körülbelül három hét múlva lesz meg az a közgyűlés és én azt hiszem, hogy addig sikerülni fog ebben az égető kérdésben segítséget találni. Eppen most áll előkészítés alatt a kérdés és mi mindent elkövetünk arra nézve, hogy mindazokat az eszméket, amelyek e kérdésben felmerültek, belevigyük előterjesztésünkbe. Az önök pontjait is gondosan átvizsgáljuk és a beadványukban foglalt eszméket, amennyiben keresztülvihetők, bele fogjuk vinni előterjesztésünkbe.

A küldöttség a polgármester választát éljenzéssel vette tudomásul.

(A községi kenyérgyár. A fővárosi községi kenyérgyár építésére felügyelő bizottság ma délelőtt dr. Melly Béla tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen első sorban megtartották az árlejtést a gyár építkezéséhez szükséges munkálatokra. Az asztalos munkálatokra beérkezett három ajánlat közül a legolcsóbb 6716 koronáról szól; a lakatos-munkákra beérkezett tiz ajánlat közül a legolcsóbb 11.856 korona, a mázólo-munkákra beérkezett tiz ajánlat közül a legolcsóbb 3114 korona, a gyári kéményekre beérkezett öt ajánlat közül a legolcsóbb 6288 korona és a teherfelvonóra beérkezett három ajánlat közül a legolcsóbb 3850 korona. A bizottság az ajánlatokat megvizsgálás és átszámítás céljából kiadta a mérnöki hivatalnak és a számvevőségnek. Az eredményt márczius 8-án délelőtt tizenegy órakor fogják kihirdetni.

(Az automobil-szabályrendelet. A főváros közlekedésügyi bizottsága ma délután Rényi Dezső tanácsos elnöklése mellett ülést tartott, amelyen a gépkocsiközlekedésről szóló szabályrendelet tervezetét tárgyalták. Antal Gyula tanácsjegyző ismerteti az ügyosztály előterjesztését. A bizottság azonban áttért a tervezet részletes tárgyalására, amelynek során Plathy György kijelenti, hogy ő a maga részéről csak villamos automobilt tűr meg a városban. Melha Kálmán tiszti főügyész a főváros autonómiaja szempontjából megjegyzi, hogy mindenütt, ahol ennek szükségét látja, megfelelő módosításokat fog ajánlani. Dr. Eulenberg Salamon, az indítvány benyújtója, a gépkocsit veszedelmes üzemnek kívánja nyilvánítani és ennek megfelelő büntető szankciók behozatalát kéri. A bizottság a tervezetet néhány lényegtelen módosítással, amelyek a kocsi jelzésére, a rendőrségnek a gépkocsi engedélyezése körüli eljárásra, a vezetők képesítésére és a menetsebességre vonatkoztak, elfogadta.

EGYESÜLETEK.

(—) A Galilei-Kör vasárnap látogatott ülést tartott, amelyen dr. Harkányi Ede „Tudomány és katholicizmus” címen olvasott fel. A katholicizmus hívei kezdetben a bárdolatlan, barbár ember ösztönszerű dühével üldözték a tudományt; a feudalizmusban uralkodó papirend jól felfogott érdekéből nyomja el a szabad kutatást; napjainkban pedig tudományos izü szemfényvesztéssel, tehát mégis szellemi fegyverekkel küzdenek a tudomány ellen. A tudás természetes ellensége és ellenszere a hitnek és a hitből élő parazita osztályoknak. A nagyszámu közönség élénk figyelemmel kísérte az előadást és az előadót zajos tapsal jutalmazta.

(—) A Nemzeti Társaskör közgyűlése. A Nemzeti Társaskör tegnap délelőtt tartotta évi közgyűlését Hieronymi Károly elnöklésével, a tagok rendkívül nagy érdeklődése mellett. Tudomásul vették az évi jelentést, amely szerint a Társaskörnek háromszázötvenkét tagja van, a zárószámadást, a költségvetést helybenhagyták és megadták a fölmentéseket. Ezután Cseh Ervin indítványára egyhanguan újra megválasztották igazgatókká gróf Csáky Albint, Lukács Lászlót és gróf Serényi Bélát, akiknek nevében gróf Csáky Albin mondott zajos éljenzést mellett köszönetet a bizalomért. Végül választmányi tagokká megválasztották: Babó Lajost, Belitska Bénit, Bujanovich Sándort, Fejér Miklóst, Heitai Ferenczet, Hieronymi Károlyt, Maurer Mihályt, Mezei Mórt, Rosenberg Gyulát, Rosner Ervint, Sándor Jánost, báró Wodiáner Albertet, Perczel Dezsőt, gróf Széchenyi Sándort és báró Vojnich Istvánt. Este társasvacsera volt, amelyen százhusz tag vett részt.

(—) Debreczeni tisztviselők mozgalma. Az Állami Tisztviselők Országos Szövetségének debreczeni és hajdúvármegyei köre február 28-án tartotta évi rendes közgyűlést, amelyen elhatározta, hogy tovább küzd Debreczennel a II. lakpénz-osztályba való sorozásért és amelyben egyhangulag tiszteletbeli taggá választották gróf Batthyány Tivadart, az Országos Szövetség elnökét, a tiszteleti tagságról szóló díszes oklevelet küldöttség fogja átadni a szövetségi elnöknek.

(—) Dalmácia visszacsatolása és Bosznia annexiója. Dr. Havas Rezső, a Magyar Földrajzi Társaság alelnöke a szegedi Dugonics-társaság meghívására felolvasást tartott tegnap Szegeden, a városháza dísztermében Dalmáciáról, Bosznia annexiójának kérdésével kapcsolatban. A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után a felolvasó tiszteletére Lázár György polgármester ebédet adott.

(—) A Polgári Iskolai Tanárok Budapesti Köre Csomossy Sándor alelnök vezetésével tartotta közgyűlését. Az elnök megnyitó után Pastinszky István titkár olvasta fel évi jelentését, mely kiterjeszkedett a lefolyt év minden nevezetesebb mozzanatára. A közgyűlés ezután közfelkiáltással Ullerich Gyula igazgatót, a polgári iskolai statuenak régi érdemes tagját a kör elnökévé választotta meg, ezután Lázár Kálmán pénztáros terjesztette elő jelentését az egyesület pénzügyeinek állapotáról és a jövő évi költségvetés megállapításáról.

Mulatságok.

** Matiné. A postatisztviselők zeneiskolája első félévi nyilvános hangversenyt vasárnap délelőtt rendezte a magyar tisztviselők Eszterházy-utcaj palotájában. A nagyszámban jelen volt szülők és érdeklődők hangos elismeréssel honorálták a növendékek mindvégig érdekes előadását és Demény Károly, az iskola elnöke buzdító szavak kíséretében osztotta ki az idei ösztöndíjakat: Tóth Irén, Kumberger Vilma és Staudt Erzi növendékeknek.

** Elhalasztott táncestély. Az államvasutak gépgyára tisztviselőinek olvasóköre a hó 6-ára tervezett hangversenyyel egybekötött zártkörű táncestélyét elháríthatatlan akadályok miatt márczius 24-ére, szerdára halasztotta el.

Nyilttér.

☞ rovatban közzétettéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgálg bármely jogi vizsgára.

☞ Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. ☞

Szelvény-beváltás.

A közgyűlés határozata értelmében az 57. számú részvény-szelvény, mint 1908. évre eső osztalék

☛ 32 koronával ☛

váltatik be és pedig folyó év márczius hó 2-ától Budapesten a társulat főpénztáránál V., Arany János-utca 25. szám alatt és Wien-ben a K. K. priv. allg. österr. Boden-Credit-Anstalt-nál (I., Teinfaltstrasse 6.) utóbbi helyen azonban csak folyó év márczius 31-éig.

Kérjük a t. cz. részvényeseket, hogy a szám szerint rendezett szelvényeket jegyzék kíséretében nyujtsák be.

Budapesten, 1909. február 27-én.

Salgótarjáni Köszönbánya Részvénytársulat.

(Utánnomás nem díjazatik.)

TÖRVÉNYSZÉK.

A budapesti ügyvédi kamara közgyűlése.

Budapest, márczius 1.

Vasárnap délelőtt tartotta meg a budapesti ügyvédi kamara ezidei rendes közgyűlését. A közgyűlésnek különös érdekességet kölcsönzött az, hogy a kamarának állást kellett foglalnia abban a nagyjelentőségű kérdésben, szükséges-e az ügyvédképzés reformjával, helyesebben az ügyvédjelölti gyakorlat² idő meghosszabbításával megnehezíteni az ügyvédi diploma megszerzését s ezzel gátat vetni az ügyvédi pálya tulzsfultságának. Ezenkívül a közgyűlés keretében leplezték le a kamara minap elhunyt diszelnökének, Hódossy Imrének arcképét, amelyet Balló Ede festőművész festett.

A közgyűlésen, amelyen az emlékbeszédet Szivák Imre kamarai elnök mondotta, a nagyszámu kamarai tagokon kívül jelen voltak: dr. Günther Antal igazságügyminiszter, Marczali Henrik, Bernáth Béla államtitkár, Bernáth Géza, a Kuria másodelnöke, Zsitvay Leó kuriai bíró, a budapesti büntető törvényszék elnöke, Nagy Dezső országgyűlési képviselő, Décsy Zsigmond, Vaurik Béla kuriai tanácselnökök, Szilassy Aladár közigazgatási bíró, Térfly Andor miniszteri tanácsos, továbbá számosan a vidéki kamarák képviselői közül.

Dr. Szivák Imre elnök megnyitván a gyűlést, a következő emlékbeszédet mondotta:

— Szeretett kartársaim! Mélyen tisztelt gyászoló és emlékünnepet ülo közönség! Kevésélt ez-élt még azt hittük, — így kezdte beszédét, — hogy mai közgyűlésünkön a szeretet hangján üdvözölhetjük az élot, a közöttünk legderekabbat. Üdvözölhetjük a kamarának hosszú évek során át volt elnökét, később tiszteleti elnökét: Hódossy Imrét. Azóta a felelőtlen végzet elragadta a mi szeretetünk tárgyát és mi mégis a megsemmisítő végzet utjába állunk. Nem engedjük a sors által örökre elragadtatni tölünk azt, ami az elhunytban a megsemmisülés veszélye felett áll és így maradt reánk. Hódossy Imre közéleti munkásságának alapja a szeretet volt. Bebizonyította, hogy az ügyvédi pálya az, amelyen a hazának ügyei körül méltán érdemeket lehet szerezni. A jog parancszava mellé mindig odaállította az etika törvényeit is. Változatos pályája egy fényes, összhangzatos, nagy harmóniát mutat, egy olyant, amely közel van az emberi tökéletesség mintaképehez. És ezek között egy maradt ő mindig: ennek a körnek tagja. Életének legfőbb büszkesége az volt, hogy kartársainak becsülését érdemelte ki. Azt hisszük, hogy Hódossy Imrében a kegyeletünkre legméltóbb hunyt el és lépett be a pantheonunkba.

Ezeknél a szavaknál lehullt a lepel Hódossy Imre olajfestésű képéről. A kép életnagyságban ábrázolja Hódossyt.

A közgyűlés ezután jegyzőkönyvbe foglalta részvétét s kimondta, hogy jegyzőkönyvi kivonatban kondoleál a gyászoló családnak, amelynek tagjai közül fia, dr. Hódossy Sándor ügyvéd és dr. Hódossy Gedeon rendőrorvos, továbbá veje, Páchy József miniszteri osztálytanácsos vettek részt az ünnepségen.

Öt perc szünet után a kamara megkezdte rendes közgyűlését.

Az elnök megnyitó beszéde után a dr. Pap József

zsef titkár előterjesztette titkári jelentés tárgyalására tért át a közgyűlés. A jelentés a többi közt kifejti, hogy az egyesületi és gyűlékezési jog sürgős szabályozást igényel, mert ma, amikor a szocializmus új áramlatokat hozott be az életbe, nem lehet ellentmondó miniszteri rendelettel elintézni ezeket a nehéz kérdéseket. Kikelt a rendőrség eljárása ellen, hogy a főljelentés alapján letartóztatottakat lefényképeztetni és a fényképeket közzéteszi. A jelentéshez Kégl János, Kartal Ignác és Kadosa Marcell szóltak hozzá.

Ladányi Armin indítványt terjesztett be gróf Andrássy Gyula választói reformjavaslatáról, az elnök azonban az indítványt nem fogadja el, nem bocsátotta tárgyalás alá azzal a megokolással, hogy a választmány évi jelentésében a választói reformról nincsen szó.

Dr. Rác Géza rövid felszólalása után dr. Pap József titkár reflektált a kifogásokra és észrevételekre.

A közgyűlés ezután a jelentést általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául elfogadta. Mielőtt a részletes tárgyalásra áttértek volna, az ügyvédképzés reformjáról előterjesztett indítványokról határozott a közgyűlés. Két indítvány volt. Az első a választmány terjesztette a közgyűlés elé, a második dr. Blauner Mór ügyvéd. Erdemben a két indítvány között különbség nincsen, a különbség mindössze az, hogy míg Blauner indítványa hat éves ügyvédjelölti praxist kíván, a választmány indítványa az eddig gyakorlaton felül megelégszik két évi ügyvédhelyettesi praxissal. Az elnök kérte a közgyűlést, hogy miután a választmány a kérdésben még nem foglalt állást, az indítványokról ne határozzon, hanem utasítsa az indítványok valamelyikét a választmányhoz azzal, hogy azt véleményes jelentéssel együtt a legközelebbi közgyűlés elé terjeszse. Miután a közgyűlés ehhez hozzájárult, az elnök föltette a kérdést, hogy a választmány indítványát utasítja-e a választmányhoz jelentéstétel végett, vagy Blauner indítványát. A közgyűlés a választmány indítványának álláspontjára helyezkedett öt szavazati többséggel.

Elfogadta a választmány dr. Baracs Marcell ügyvédnek azon indítványát, amelynek a kamara elítélte egyes ügyvédeknek azon eljárását, hogy polgári és büntető ügyekben, feleik érdekével mit sem törődve, adatokat bocsátanak a lapok rendelkezésére merő reklámhajtásból.

A közgyűlés délután 2 óra után ért véget.

§ **Kitüntetés.** A király Günther Antal igazságminiszter előterjesztésére Daróczy István székesfehérvári törvényszéki elnöknek a kuriai bírói címet és jellegét adományozta.

§ **Ünnepelés.** A Szegedi Ügyvéd Kamara mai közgyűlésén ünnepelte elnökének Rósa Izónak huszonöt éves működését. Az ünnepélyen megjelentek Kelemen főispán, Lázár polgármester, Kray táblai elnök, Hamza törvényszéki elnök, a hatóságok fejei, továbbá a szabadkai és temesvári kamarák képviselői. Este banket volt, amelyen dr. Koszó István a függetlenségi párt elnöke üdvözölte az ünnepeltet.

§ **Kirabol marhahajásár.** Gödöllőn Deutch Sámuel pálinkamérésében a múlt év november 18-án nagy dárídót esapott Varga Imre marhahajásár. A vendégek közül öt esavargó napszámos, akik észrevették, hogy Vargánál pénz van, elhatározták, hogy meglesik Vargát s utközben kirabolják. Deltután négy órakor Varga el is indult Kerespes felé vivő országúton Magyaródrára. Utközben vértatlanul hozzátalaktak utitársakul Laukó János és Csombor János napszámosok. Az országút egyik félreeső helyén hirtelen megtámadta Laukó János Varga Imrét, s csakhamar még két-három ember rohant a földön fekvő marhahajásárra, akit aztán 7 korona 60 fillér készpénzétől megfosztottak. Varga feljelentésére a csendőrség a támadók közül Laukót és Csombort még aznap kézrekerítette. Ezek felett ma ítélkezett a pestvidéki törvényszék esküdtbírója Bánó táblai bíró elnöklete alatt. A lefolytatott bizonyítási eljárás után az esküdtek csakis Laukó Jánost mondották ki bűnösnek a rablás büntetésében, míg a társát nem bűnösnek nyilvánították. Ezen verdik alapján a bíróság Laukó Jánost rablás büntetésért három évi fegyházra ítélte. Laukó János és védője semiségi panaszszal éltek.

§ **Az apácaszüktető utazó.** Néhány hónappal ezelőtt nagy feltűnést keltett Kis Oszkár utazónak kísérlete, hogy a kórházból egy apácát megszöktesse. A vállalkozó szellemű utazó ma ismét dolgot adott a bíróságnak, amely lopás és sikkasztás miatt vonta felelősségre. A lopás január elsején követte el azzal, hogy Szabó Imre István-uti üzletben föltörte a mentők perselyét és tartalmát, tíz koronát elvitte. A sikkasztást még a múlt év nyarán követte el. A büntető törvényszék Füzessérvé

bíró elnöklésével ma vonta felelősségre Kis Oszkár. A bíróság elítélte sikkasztás és lopás vétségéért négy hónapi fegyházra, melyből hat hetet kitöltöttnek vett a bíróság az eiszenvedett vizsgálati fogság által.

SPORT.

() A vasárnapi mérkőzések A bajnokság vezetőhelyén álló *Ferencvárosi Torna Club* váratlannul igazán szép győzelmet aratott a *B. T. C.* felett, mely még nincs elég jó formában. — Balzerencse üldözte a *MAC*-ot, saját pályáján a *Fővárosiak* ellen vívott matche alkalmából, már 3:1 eredménnyel vezetett, amidőn a játék utolsó perceiben a *Fővárosiak* erőlyes támadással 2 goalt érvin el, az eredményt kiegyenlítik. A vasárnapi mérkőzések eredményei következők: *Ferencváros*—*E. T. C.* 3:0. *M. A. C.*—*Föv. T. C.* 3:3. *M. T. K.*—*Typographia* 5:0. *B. A. K.*—*Ujpest* 1:0.

Szövetségi díj. *MAC*. II.—*Föv. TC.* II. 4:1. — *MTK*. II.—*Typ. SC.* II. csapatai nem játszottak, mert a *Typ. SC.* II. nem állította ki a csapatát. — *BTC.* II.—*FTC.* II. 1:0. — *BAK.* II.—*UTE.* II. csapatai csak barátságos mérkőzést tartottak, mert az *UTE.* II. nem állott ki. Győzött a *BAK.* II. 3:1 arányban.

II. osztályu bajnokság. Postás—*URAK.* 3:2 (1:1).

Barátságos mérkőzés. *BEAC.*—*Köb. TE.* 3:2 (3:0).

Györi Egyetértés—*Nemzeti Sport Club* 2:2 (1:1). Nyugatmagyarország bajnoksapata a *Györi Egyetértés*, teljesen egyenrangú ellenfélnek bizonyult a II. osztályban vezető *NSC.* csapatával.

Jövő vasárnapi mérkőzések. *MTK.*—*FTC.* (millenáris-pálya). — *Törekvés*—*BAK.* (Amerikai-ut). — *BTC.*—*UTE.* (millenáris). — Két nemzetközi mérkőzés is lesz, mindkettő Bécsben. A *MAC.*—*WAC.*-bal és a *Föv. TC.* a *Crickette*rekkel játszik.

() A **Műszaki Sport Társulat alakuló közgyűlése.** A Műszaki Sport Társulat márczius 7-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a Magyar Kereskedelmi Csarnokban (II emeleti ülésterem) tartja alakuló közgyűlést, melyre a műszaki cégek, gépgyárak és vállalatok kereskedelmi tisztviselői és mérnöki kara minél nagyobb számban való megjelenésére ez uton is felkérhetnek.

() **Shrubb legyőzte Durandót.** Newyorkban február 25-én folyt le Buffalóban óriási érdeklődés mellett a Shrubb—Dorando match, amelyben az angol Shrubb nagy fölényvel verte meg az olasz Dorandót. A 10 mérföldes távot Shrubb 1 óra 26 p. 6 $\frac{1}{2}$ mp. alatt tette meg, három teljes körrel verve meg Dorandót és megdöntve az összes eddigi amerikai rekordokat erre a távra. Az első 7 mértföldnél Shrubb ideje 37 p. 58 mp. volt és ekkor már akkora előnye volt Dorandóval szemben, hogy az utolsó három mértföldön valósággal már sétált Shrubb.

() A **football-bajnokság állása.** A tegnap lefolyt bajnoki mérkőzések nem hoztak változást a bajnokság sorrendjében. A bajnokság élén a *FTC.* maradt 18 ponttal (41—17 goalarány), utána a *MAC.* (23—17) és a *Föv. TC.* (30—17) 16—16 ponttal, *MTK.* (28—13) 13 ponttal, *BTC.* (15—14) 11 ponttal, *BAK.* (15—16) 10 ponttal. *Törekvés* (19—27) 9 ponttal, *UTE.* (17—21) 4 ponttal és *Typ. SC.* (9—48) 1 ponttal következnek. A II. osztályban *NSC.*, a III.-ban *ELIE.* vezet.

() **Az utolsó jégheockey-match.** A kiterjedt jég-szezonban minden valószínűség szerint utolsó vasárnapján, tegnap, a *MAC.* jégheockey-csapata 16:6 arányú meglepetésszerű győzelmet aratott inkább tréningzerű, mint nyilvános jégheockey-matchen a mágusok jégheockey-csapata ellen. A *MAC.* csapatában Ságody és Lator, míg a mágus-csapatban gróf Keglevich tüntek ki. Bíró: Horvátovich Ferencz (*MAC.*) volt.

() A **lipsei jégheockey-csapat győzelmei.** A Leipziger Sport Klub kitűnő jégheockey csapata a befejező matchben 13:2 (7:0) arányban verte meg a két legkiválóbb norvég egyesületből összeválogatott csapatot.

ALKALMI VÉTEL!
Vászon, damasztáru,
fehérnemű.

Mintán sikerült egy nagy cég összes készletét megvennem, felhívom a n. é. közönséget annak megtekintésére. **Ágynoműek, vásznak, sifonok, törülközők, vászontörlek, zsebkendők és menyasszonyi kelengyék.**

A fenti árak ezen vétel által gyári árban szorozhatók be.

DEUTSCH FERENCZ
vászon- és fehérnemű-üzletében
Bpest, Múzeum-körut 10.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Barkinék díjtalanul zárt borítékban megküldi.
POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
specziális orvosi rendelő-intézet
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félelem.
Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok közgyűlése.

Budapest, márczius 1.

Vasárnap délután tartotta ez évi közgyűlést a Magyar Kereskedelmi Csarnok. A közgyűlés iránt szakkörökben igen nagy érdeklődés nyilvánult nemcsak a tisztújítás miatt, hanem azért is, mert a Csarnok tagjai tüntetésre készültek az önálló jegybank mellett. *Hoffmann Adolf* egyesületi tag ugyanis indítványt adott be az önálló magyar jegybank érdekében, melyet a Csarnok választmánya is magáévá tett és a közgyűlés elé a következő határozati javaslatot terjesztette:

„A Magyar Kereskedelmi Csarnok abban a meggyőződésben, hogy az önálló magyar jegybank föllállítása az ország kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági hitele érdekeinek kielégítésére a legmegfelelőbb alapot nyújtja és azt kellő intézkedésekkel a gazdasági élet megrázkódtatása nélkül létesíthetőnek tartja: örömmel látja a kormányznak ez irányban való tárgyalásait. Az ország hitelszervezetének egészséges alapokra való fektetését és az ország gazdasági életének föllendülését ezek sikeres befejezésétől várja.“

Az indítványt a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadta azzal az indokolással, hogy az önálló bank nemcsak a kereskedelmi és ipari, hanem a mezőgazdasági hitelérdeket is megfelelőbben fogja kielégíteni, ami az iparnak és kereskedelemnek is érdeke.

A közgyűlés egyébként simán folyt le. Az előző tisztelet *Jellinek Henrik*, udv. tanácsos töltötte be. A napirend első pontja a választmány jelentése, amely az egyesület múlt évi tevékenységét vázolta. A jelentés kapcsán *Jellinek Henrik* elnök kiemelte, hogy a Magyar Kereskedelmi Csarnok a lefolyt évben behatóan foglalkozott mindazokkal a fontosabb kérdésekkel, amelyek a kereskedelmet akár közvetlenül, akár közvetlenül érintik. Több kérdésben sikereket és eredményeket ért el, ami évtizedek óta bevált szervezetének köszönhető. Nem volna ezért megokolt az a fölvetett eszme, hogy a kereskedelmi egyesületek föladják önállóságukat s egy központba forrjanak össze. Ahol ennek szükségé fölmerül, megvan a módja annak, hogy külön kereskedelmi egyesületek együttes működést fejtsenek ki.

Az elnök nagy tetszéssel fogadott megnyitóbeszéde után *Vidor Jenő* kereskedelmi tanácsos szólalt fel, aki az évi jelentésre való utalással az elnökség tevékenységét közönte meg. A választmány évi jelentésének elfogadása után a közgyűlés a *Keller Béla* választmányi tag által előterjesztett zárószámadást jóváhagyta, megállapította a költségvetést és mindezek folyamánaként a felmentésü egyhangulag megadta.

Ezután a közgyűlés rátért a választásokra. Elnök újból *Jellinek Henrik* lett, alelnökké: *Kuntz Ferencz* és *Fürst László* választották. A választmány tagjai lettek: *Abonyi Artur* (új), *Adler Henrik* (új), *Anyos Imre*, *Dán Leó*, *Deutch Sámuel*, *Gerő Gyula*, *Goldberger Gyula*, dr. *Goldberger Lajos*, *Hartmann Mór*, *Hecht Adolf*, *Heinrich Ferencz*, *Hirschfeld Mór*, *Hüttel Tivadár*, *Kann Lajos* (új), *Justus Dezső*, *Kaszab Aladár*, *Keller Béla*, *Kertész Nándor*, *Leitner M. L.*, *Litzmann I. Izidor*, *Messinger Armin*, *Müller Vilmos*, *Romeiser Béla*, *Rust József*, *Seifensieder József*, *Silberberg Károly*, *Simon Miksa*, *Steiner Dávid*, *Stiassny Emil*, *Szűcs Zsigmond*, *Schwarz Armin*, *Weisz Leó*, *Weisz Miksa* és *Wottitz Vilmos* (új). Számvizsgálókká ezeket választották: *Mitzky B. Miksa*, dr. *Schober Béla* és *Schlesinger Nánán*. A közgyűlés a választmány indítványára *Singer Zsigmond*ot megválasztotta a Csarnok tiszteletbeli tagjának. A közgyűlés után a Csarnok diszteremben banket volt, amelyen melegen ünnepelték a Csarnok elnökségét.

Az Osztrák-Magyar Bank alkormányzója. A király a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére *Ikvai Pfeiffer*

Mátyás udvari tanácsost és az Osztrák-Magyar Bank eddigi helyettes alkormányzóját az Osztrák-Magyar Bank helyettes-alkormányzójává az alapszabályszerű időtartamra újból kinevezte.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetési képtelenségeket közli: Hölzel Gyula és társa, Budapest; Willenberger Ármín kereskedő, Mezőkeresztes; Szilvássy László Gyula vajkereskedő, Jászberény; Jellinek utóda, kereskedő cég, Kassa.

Nyugdíjba vonuló bankigazgató. Takách Emil igazgató, a Hazai Bank levelezési osztályának főnöke a mai nappal megvált állásától és nyugdíjba vonult. Állását Zsengeri Manó, a banknak elnöke foglalta el.

Az Iparbank közgyűlése. Az Első Magyar Iparbank vasárnap tartotta 44-ik évi rendes közgyűlését Uhl Sándor elnöke alatt. A formalitások elintézése után a jegyzőkönyv vezetésére Radocza János királyi tanácsost kérte fel. Az évi jelentést Glatz János József vezérigazgató terjesztette elő, mely szerint a lefolyt évben az ipar, kereskedelem és építés terén érezhető pangás mutatkozott és az őszi általános pénzbőség mellett csak igen nyomott kamattal volt pénz elhelyezhető, mindazonáltal az összeredmény kielégítő. Leszámoltatott 23,494 drb váltó 67 és félmillió értékben, 7 millióval több az előző évinél. A betétek meghaladták a 8 milliót, az értékpapírokra adott előlegek pedig felülhaladták a 4 milliót. A tartalékalapot 1,089,835 kor. 19 fillért tesznek ki. Az évi tiszta nyereség a múlt évről áthozottal 417,075 kor. 42 fillér. Az igazgatóság indítványozza, hogy a különféle levonások után osztalékul 293,348 koronát fizessenek ki, részvényenként 22 koronát, márczius elsejétől kezdve. A fennmaradó 42,183 kor. 51 fillér új számlára irassék elő. A jelentések tudomásul vétele után dr. Balogh Sándor részvényes indítványára az elért szép eredményekért köszönetet szavaztak Glatz vezérigazgatónak, a vezetőség többi tagjainak és a tisztikarnak. Végül a választásokat ejtették meg. Igazgatósági tagok lettek: Guttmann Ádám, Guttmann Károly, Glatz János, József és dr. Rosenberg Gyula (új). A választmányba új tagokul megválasztottak: Kertscher István, báró Puchner Emil és Radanovics Dániel.

A Központi Kereskedelmi és Iparbank új igazgatója. A Központi Kereskedelmi és Iparbank márczius 8-án tartandó közgyűlése bevélasztja az igazgatóságba báró Fejerváry Imrét.

A Magyar Vasúti Forgalmi R.-T. közgyűlése. A Magyar Vasúti Forgalmi R.-T. február 28-án tartotta meg XIII. rendes közgyűlését Mándy Lajos nyug. miniszteri tanácsos elnöke alatt, melyen 17825 részvény 713 szavazattal volt képviselve. Az igazgatósági jelentés megemlíti, miszerint a kocsiköleszési üzlet terén a lefolyt évben kiváló eredményeket érhetett el, mivel a meglevő korábbi, többéves bérszerződés mellett új bérleti feltételeket is sikerült kötnie, dacára annak, hogy az általános gazdasági konjunktúrának az év eleje óta visszacsú irányzata volt. Ez az utóbbi körülmény arra indította a társaságot, hogy kocsiköleszésének jelentékeny részét megfelelő haszonnal eladja. A magy. kir. államvasutak által megvásárolt 3175 drb teherkocsit illetőleg jelenti az igazgatóság, hogy ez a művelet a múlt évben simán bonyolított le, hogy jelen — nagyrészt új kocsikból álló — kocsiparkja hosszú időre kedvező feltételekkel van bérbeadva, valamint hogy tartánykocsiköleszését többéves bérszerződés alapján jelentékenyen megnagyobbította. A társaságnak városi, valamint helyi érdekű vasutjai, nemkülönben villamtelepei öröndetes fejlődést mutattak, különösen az érdeköréhez tartozó külföldi alapítások, melyek teljesen igazolják az azokhoz fűzött várakozásokat. A társaság alapítójának tavaly elhatározott felemelését keresztülvitte, úgy hogy ezúttal már a felémelt 6 millió korona alaptőke nyer kamatozást. A közgyűlés a felügyelő-bizottság jelentésének felolvasása után elfogadta az igazgatóság javaslatát, mely szerint osztalékul az 1908. évre részvényenként 12 és fél százalék — 25 korona kerül kifizetésre. Megválasztott az igazgatóságba Simon József, a felügyelő-bizottságba pedig dr. Glasz Béla (új), dr. Fábry Sándor és dr. Okolicsányi Zoltán. Az osztalékszelvény Budapestén a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepénél (V. Nádor-u. 4. sz.) és Wien-ben a Wiener Bank-Vereinél (L. Herren-gasse Nr. 8.) márczius 2-ától kezdve fog beváltatni.

A korpa jegyzése a tőzsdén. A gabonátőzsdén ma volt az első hivatalos jegyzése a korpának. Az első jegyzés számos tőzsdetag jelenlétében történt

és az üzlet folyamán többrendbeli kötés volt s végeredményben mintegy 150 vagon korpa kelt el. Jegyznek: goromba korpa azonnali szállításra 12.30—12.40 K, május—júniusi szállításra 12—12.10 K, finom korpa szeptember—decemberi szállításra 10.90—11.15 K.

Kiviteli cégeink figyelmébe. A kjevi piacczal összeköttetésben álló cégek ottani könyv-, bél-, kézmű-, ékszer-, kalap-, női kalap-, hangszér-, elektrotechnikai cikkek, konfekció-, szűcs- és gyarmatárkereskedő cégek, valamint a smyrnai piacczal összeköttetést keresők ottani megbízhatatlan egyének felől, bizalmas értesítést nyerhetnek a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában.

Nyugalomba vonuló bankigazgató. Schlesinger Adolf, az Első Magyar Iparbank váltóüzletének 23 éven át volt igazgatója nyugalomba vonult. Ebből az alkalomból a bank tisztikara Glatz János József vezérigazgatóval az élen bankettet rendezett a távozó igazgató tiszteletére, akit számos felkötésben ünnepeltek.

Az országos tenyészállat-törzskönyv új szabályzata. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter most hagyta jóvá az országos tenyészállat törzskönyv új szabályzatát és megengedte, hogy a m. kir. gazdasági felügyelők az országos törzskönyvelő bizottságot feladatának megoldása körül hathatósan támogassák s ezen irányban külön körrendeletet is intézett a gazdasági felügyelőkhöz. A miniszter ezen intézkedése lehetővé teszi immáron, hogy az országos tenyészállat törzskönyvbe bejegyzett állatok a szabályzatban megállapított crotalia fülbélyeggel látassanak el. A miniszter egyszersmind utasította a házilag kezelt állami gazdaságok, a m. kir. gazdasági akadémiák és földművelés iskolák igazgatóit, hogy tisztavéri szarvasmarha tenyészanyagukat az országos törzskönyvbe bejelentsék.

Egy kartel — amely leszállítja az árakat. Irhatnók címűl azt is, hogy „Egy fehér holló.” Mert valóban fehérholló-ritkaság számba megy a magyar fedéllemez gyárak kartelljének ama határozata, mely a kátrány- és aszfaltfedő és elszigetelő lemez árait 15 százalékkal mérsékelte. Ez aztán a követésre méltó példa.

A kolozsvári kamara az ipartörvényről. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az ipartörvénytervezet fölött a kamara kerületének érdekvédelmi bevonásával két nagygyűlést tartott és e tárgyalás eredménye, valamint saját tanulmányozása alapján részletesen indokolt véleményt állított össze, e véleményt a közgyűlés helyeslőleg elfogadta és megbizta képviselőit, hogy a márczius 16-án kezdődő országos értekezleten e szellemben nyilatkozzanak.

Emelkednek a téglalapirok. Azok a kedvező hírek, amelyek az építkezési kedv fellendüléséről hallatszanak s a küszöbön álló nagyobb középítkezések újból a téglagyárak papírjai felé tereltek a pénzpiac figyelmét. Csak legutolsó számunkban jelentettük, hogy a Drasche-gyár papírjai emelkedtek s máris újabb emelkedés volt a tőzsdén, ahol ma az Ujlaki Téglagyár és Mészegető Gyár R. T. papírjai 278 koronáról 284 koronára, a Kőszénbánya és Téglagyár R. T. (Drasche) papírjai pedig 460 koronáról 468 koronára szöktek föl.

A tőzsdetanács ülése. A tőzsdetanács márczius hó 1-ő napján Simon Jakab alelnök elnöke alatt teljes ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a Magyar hadfelszerelési gyár részvénytársaság részvényeinek tőzsdéi jegyzését beszünteti. Ezután a tanács a folyógyűlést intézte el.

Munkásjóléti intézmények a Salgótarjáni Kőszénbánya R.-T.-nél. Ma, mikor szociálpolitikai szempontból olyan nagy jelentősége van a munkásjóléti intézményeknek, igen nagy figyelmet érdemel az a nagy tevékenység, amit ezirányban kifejt a Salgótarjáni Kőszénbánya R.-T. A munkabéremeléssel karöltve jár a társaság abbéli gondoskodása, hogy munkásainak és tisztviselőinek egészséges és viszonyaiknak megfelelő lakásokat nyújthasson. 1908-ban ezen a téren a legintenzívebb tevékenységet fejtette ki, mert a már terembe épületeken kívül hozzá kellett látnia azokhoz az építkezésekhez is, melyek a kincstári bányák és járulékaik visszabocsátása által váltak szükségessé.

A nógrádmegyei bányához tartozó *Btesen és Mátránovák*on építettett több tiszti lakot és munkásházat. A *Zsilvölgyi* bányákhoz tartozó községekben és pedig *Petrozsényben* 73, *Aninószán* 9, *Vulkánon* 219 és *Petrillán* 125, összesen 426 munkásházat és tisztilakot emeltek, összesen 951 lakással. Ezekben a már teljesen elkészült és rendeltetésüknek átadott épületeken kívül több munkásház és tisztilak alapját vetette meg és nagyobb terjedelmű telkeket szerzett be, melyeken 1909-ben és 1910-ben további munkásházakat és tisztilakot fog emelni. Intézkedett ekként arról, hogy nemcsak most meglevő munkásait lássa el egészséges lakásokkal és a kincstárnak átadott, illetve átadandó épületek pótoltságának, hanem gondoskodása arra is kiterjedt, hogy termelése fokozódásával, szükségessé váló újabb munkások is letelepedésük idejében azonnal kellemes otthont találjanak náluk. Ezenkívül a ársaság élelmiszer raktárakat létesített, hol olesó és egészséges élelmiszert kapjanak a munkások. Több iskola és kórház, munkásorvosok, tanítók, stb. bizonyítják azt, hogy a Salgótarjáninak van érzéke az igazi munkásszociológia iránt.

Az Osztrák-Magyar Bank állása február 28-án ez volt: Bankjegyforgalom 1.918.218.000 (+90.927.000) K, érczkészlet 1.600.694.000 (—1 millió 691.000) K, leszámítási tőzcsa 479.519.000 (+660.776.000) K, lombard kölcsönök 68.220.000 (+1.479.000) K, adómentes bankjegytartalék 82.475.000 (—101.619.000) K.

A Kossuth-pályadíj. A Magyar Mérnök- és Építészegylet legutóbb tartott választmányi ülésében foglalkozott azokkal a különféle ideákkal, amelyeket az egyes szakosztályok a Kossuth-pályázat témájával ajánlottak. A választmány valamennyi javaslatot beható megbeszélés tárgyává tette s végül elhatározta, hogy az 1910. évi Kossuth közgazdasági pályadíj pályatetele gyanánt egyhangulag a „Liszt-feldolgozó iparunk tanulmányozását” fűgadjja el s ebben az értelemben tesz előterjesztést az e hó 21-én tartandó közgyűlésnek.

A német birodalmi bank állása február 28-án. Aktívák: Érczkészlet árfolyamképes német pénzben, aranyrudokban vagy külföldi érmékben, fontját 1392 márkával számítva 1.090.681.000 (—52.049.000), közte aranyrudak 836.163.000 (—48.301.000), birodalmi pénztárjegyek 69.285.000 (—2.363.000), más bankj. 8.848.000 (—21.595.000), váltótőzcsa 777.299.000 (+4.254.000), lombardkövetelések 89.399.000 (+358.000), értékpapírok 225.944.000 (+12.551.000), egyéb aktívák 131.313.000 (+554.000). Passzívák: alaptőke 180.000.000 változatlan, tartalékalapok 64.814.000 változatlan, bankjegyforgalom 1.418.458.000 (+85.732.000), napról-napra esedékes kötelezettségek 680.605.000 (—58.945.000), egyéb passzívák 48.892.000 (+365.000). A leszámítási helyeken február hóban 3.949.292.300 márkát számláltak le.

Az óvadék eltörlése a bécsi városi szállításokban. A bécsi városi tanács előtt, mint értesülünk, egy javaslat fekszik, amely megérdemelné, hogy nálunk is komoly figyelemre méltassák. A javaslat, amelyet a tanács előadója is magáévá tett, azt ajánlja, hogy a város részére történő közszállításonál és közmunkáknál az óvadék és biztosíték töröltessék el. Az előadó ezt a város érdekében valónak is látja, mert az óvadékok összege ma már 18 millió koronára, a biztosítékoké pedig 6 millió koronára szaporodott föl, megőrzésük igen drága, a megőrzésre hely alig van, a közönség pedig e révén tetemes kamatveszteségeket is szenved. A tanács javaslatának utolsó pontja ma már nem áll ugyan teljesen, mert a vállalkozóknak csak igen csekély hányada teszi le az óvadékát készpénzben, tulnyomó részük értékpapírban helyezi el a szükséges összeget. Ezt a 24 milliónyi összeget azonban természetesen a városi üzemeltetőknek el és így indirekte véve mégis veszteséget jelent az iparra nézve. Direkt veszteség azonban, hogy az óvadékrendszer mellett reális komoly vállalkozók, akiknek azonban elég tőkájuk nincs, még ha megfelelő hitelt kapnának is, nem pályázhatnak, mert kamatra nem mernek kölcsönt felvenni, mikor egyáltalán nem tudják, hogy a szállítást megkap-

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangú urí szabó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, több sz. óri próbával.

prima munka.

Atmeneti kabátot (angol kelméből) 35 frtért
 Felöltőt 30 „
 Smoking-öltönyt) 35 „
 selyem béléssel)
 Prima utcai öltönyt 30 „

IV., BELVÁROS,
 Magyar-u. 3.
 I. emelet,
 Kossuth L.-u. mellett
 Telefon 116-38

hatják-e. A reformnak tehát oly irányban kellene történni, hogy az ajánlattétel alkalmával a leendő óvadék eltörlésének és csak a szállítás tényleges odaitélése esetén legyenek a vállalkozók bizonyos biztosíték letétbe helyezésére kötelezve. Ez az üdvös reform Bécsben valószínűleg már igen rövid idő alatt megvalósul. Reméljük, hogy a példának nálunk is lesz valami hatása.

A telefon terjedése Amerikában. A Bell-társaság üzleti jelentése szerint ennek a társaságnak 1899 január 1-én 465.180, 1900 január 1-én 800.880, 1907 január 1-én 3.000.000, 1908 január 1-én 3.899.000 előfizetője volt 30.000 különböző helységben. 1907-ben 4997 millió beszélgetést bonyolított le 88.274 alkalmazott.

Uj bank Abbáziában. Tegnap tartotta alakuló közgyűlését a Bank-Aktiengesellschaft für die Österreichische Riviera című pénzintézet Abbáziában, a Stefánia-szálló termében dr. Glax Gyula kormánytanácsos, a Kurkommisio elnökének vezetésével és a részvényesek nagyszámu részvételével. Ez az első pénzintézet, mely a helyi érdekeltek révén a Quarnero-menti Rivierán létesült s amelynek tevékenysége a tengerparti fürdőhelyek mindinkább növekedő nemzetközi jellegű bank és hitelüzleti forgalmát fogja ellátni. A Riviera-Bank teljesen befizetett 300.000 korona részvénytőkével alakult és működését azonnal megkezdte. Az igazgatóság tagjai lettek: dr. Glax Gyula tanár, kormánytanácsos, a Kurkommisio elnöke, dr. Cohn Gyula császári tanácsos, dr. Fodor Géza királyi tanácsos, egyetemi magántanár, Herzel Ferenc nagykereskedő, Klein Vilmos kereskedő, dr. Mizzan A. gyógyszerész, Pelda Rudolf építész, Schalk Sándor és dr. Szegő Kálmán szanatóriumtulajdonosok, Sternbach J. gyógyszerész és a Fiumei Kereskedelmi Bank részéről, melynek égisze alatt létesült, Tibor Róbert és Székely József igazgatók. A felügyelő-bizottságba pedig beválasztották a következőket: dr. Knöpfelmacher I. orvos, Kelsen Sámuel, Lederer József penziótulajdonosok, dr. Mogán I. ügyvéd, Wesenmayer Pál tanár, Weiss Salamon kereskedő, végül Szirány Jenő és Wolf Dezső, a Fiumei Kereskedelmi Bank Részvénytársaság czégyvezetői.

A tőzsde közgyűlése: márczius 28. A budapesti áru- és értéktőzsde tagjainak segítő-egyesülete szombaton igazgató-választmányi ülést tartott Steiner József tőzsdetanácsos elnöklésével. Az ülésen a tőzsdetanács képviselőiben Nagel Ignác és Elfer Dániel tőzsdetanácsosok jelentek meg. A folyó ügyek elintézése után az igazgatóság a segítségért szavazott meg. Adomány már a folyó évben mintegy 2000 korona folyt be, amit az igazgatóság örömmel vett tudomásul. Azután Steiner József tőzsdetanácsos indítványára a közgyűlés időpontját márczius 28-ára állapították meg. Az egyesület tiszta vagyona 149.025 korona 79 fillér.

A rotációspapír-kartel ellen. Amiótt a nagy áremelés miatt, amelylyel az osztrák-magyar nyomdapapír gyárak kartelje megnehezítette különösen a hírlapok helyzetét, azok a nagyobb könyvnyomdák, amelyek egyuttal hírlapnyomdák is, mint az Athenaeum, a Franklin, a Légrády-nyomdák stb. elhatározták, hogy Rotációs Nyomdapapír Gyár R. T. czímmel új papírgyárat alapítanak, első sorban a hírlapok szükségleteinek ellátására. Az új gyár alaptőkéjét, melyet hárommillióban állapították meg, az érdekeltek már teljesen jegyezték. Mivel a papírfajtában még nagy behozatalunk van, különösen Ausztriából, valószínű, hogy az új gyár minden irányban részesülni fog az 1907. évi III. t.-cz. nyújtotta állami kedvezményekben, úgy, hogy nyomban fölveheti a versenyt a most hatalmaskodó kartel ellen.

Villamos vasutak február havi forgalma. A Budapesti Villamos Városi Vasut r. t. vonalain az év február havában összesen 444,846 korona bevétel éretett el. A múlt év ugyanezen hónapjában a bevétel 422,514 koronát tett ki. A folyó év január 1-től az összes bevétel 946,192 koronára rugott, a múlt év ugyanezen időszakában elért 880,503 korona bevétellel szemben. — A Ferencz József föld-

alatti villamos vasuton folyó évi február hóban 347,339 szállított személy után 53,973 koronát vettek be. A folyó év január 1-től összesen 748,614 szállított személy után 122,541 korona volt a bevétel. — A Budapesti Közutú Vaspálya Társaságnak folyó évi február havában K 823,083 bevétele volt; a múlt év február havában K 781,436. Az összebevétel folyó évi január 1-től február végéig K 1,786,343 volt, a múlt év hasonszakában K 1,615,091-re rugott.

Részvénytársaság bor- és gyümölcstermés értékesítésére. Szeged s a szomszédos községek szőlősgazdái — jelentik lapunknak — vasárnap délelőtt nagygyűlést tartottak, melyen kimondták, hogy a bor- és gyümölcstermelés értékesítésének s külföldi exportjának előmozdítása, valamint közös pénzék felállítására czéljából 200.000 korona alaptőkével részvénytársaságot alapítanak. Dr. Lázár György polgármester bejelentette, hogy a termelőknek e közérdekű mozgalmát Szeged város teljes erővel támogatni fogja. A társaság működését — hir szerint — már a nyár folyamán megkezdheti.

Magyarország és a brüsszeli nemzetközi kiállítás. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter február 20-án kelt leiratával arról értesítette az Országos Magyar Kiállítási Központot, hogy Magyarország az 1910. évben Brüsszelben tartandó nemzetközi kiállításon hivatalosan részt venni nem fog.

Szomorú statisztika. Azok, akik az új esztendőben érezhető megkönnyebbüléstől külkereskedelmi forgalmunk javulását is várták, keserűen csalódtak. Az év ugyancsak borusan kezdődik. A központi statisztikai hivatal ugyanis ma tette közzé a magyar szent korona országainak folyó évi január havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. Ezek szerint behozatalunk értéke az előző évi 97.7 millió koronával szemben ez év január havában 110 millió koronát ért el s ebből 85.6 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk értéke a múlt évi 98.8 millió koronával szemben folyó évi január hónapban 109.7 millió koronát tett, mely összeghez Ausztria 78.5 millió koronával járult. Az 1909. év első hónapjában árumérlegünk összesen 0.3 millió korona, Ausztriával szemben pedig 7.2 millió korona behozatali többletet tüntet fel. Behozatalunkban legnagyobb értékű összeggel a textilipar készvártmányai szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke a folyó évi január havában 36.2 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebb, mint 35.5 millió koronával részesedik. Legfontosabb kiviteli cikkekünk ezuttal is a gabonaműek és a liszt. Az utóbbiból január havi kivitelünk 12.5 millió koronát tett, amiből 11.4 millió korona értékű Ausztriába szállított. Ezen árunál az előző év január havához képest az összes kivitelben 3.9, az Ausztriába irányuló kivitelben 3.8 millió korona emelkedés mutatkozik. Buzakivitelünk értéke 5 millió korona volt (az előző év január havában 5.6 millió.) A vágó- és igásállatok kivitele az előző év január havának eredményéhez képest jelentékeny emelkedést mutat s az előző évi 14.4 millió koronával szemben 19.7 millió korona értéket képviselt.

Sorsolások. A főváros 100 millióes kölcsönének ma délelőtt volt a 25-ik sorsolása. Ez alkalommal a következő kétrényeket húzták ki: Tízezer koronás: 107 554 677 113 és 829. Ötezer koronás: 1314 4832 2295 1921 506 2956 5037 1013 3667 2355 2390 104 2850 2773 2373 865 446 4721 4967 2740 303 2573 1427 208 1127 3544 4402. Kétezer koronásak: 10061 11604 11936 1928 3633 1897 18465 1135 2537 10278 7378 22174 23652 13016 5058 13864 12158 2764 12601 23901 17705 4261 1475 20304 4889 278 4772 13893 9440 4476 7756 5043 1474 10542 2167 8885 23924 5074 21687 17278 23823 3118 24199 21690 8390 1890 11804 12620 19584 15764 13338 17743 24274 19795 23640 18489 23243 14287 10120 23017 10081 15844 1106 1499 11228 7871 12428 16826 10351 1223 20266 9648 983 11935 7448 12771 5716 12090 21753 8273 8096 22881 18236 16706 4715 1072 14215 4270 10358 9269 16519 7450 8021 12054 17763 16375 7461 19493 6115 6925 17881 1921 8525 24360 4691 16125 16790 10868 21846 7619 14420 9228 13005 23039 2443 7701 14216 17545 24143 6086 14826 17805 24284 7096 23897 24970 22475 11823 és 13675. Ezer koronásak: 5921 6136 3233 801 4640 1767 773 3808 3328 8215 3388 7885 9249 5411 1914 8633 3534 9474 8023 6576 2734 6448 6539 6258 8331 3613 995 3094 9800 8943 8434 3026 6481 5807 7138 6102 5564 9938 8604 7089 7267 2145 1227 1226 2429 791 7870

9354 879 3338 és 7132. Kétszáz koronásak: 10158 5818 2485 195 13679 17248 2622 8313 14630 5873 17341 2974 13966 18994 15861 12255 18173 17535 4526 7559 13315 12931 6766 1132 7238 16052 6714 13783 3155 13618 9815 3678 3344 9479 5261 19029 12786 783 18887 186 12128 14763 6085 8336 10830 14980 8331 5360 6213 12478 19933 11500 12416 5580 8028 51188 3213 4399 13651 7163 16318 10123 19305 11843 1593 7849 1208 8603 12654 7170 14317 12433 9396 3520 19173 1252 7831 4118 17553 8083 4983 9573 10543 18401 18391 14610 12096 18021 6020 10035 18578 1919 8007 613 10216 10360 15305 17797 5027 11724 11045 12084 16051 19304 10276 15744.

Az Erzsébet királyné szanatórium sorsjegyek XIV-ik húzást 1909-ik év márczius 1-én, hétfőn délelőtt 11 órakor tartotta meg a szanatórium-egyesület titkári irodai helyiségében VI., Andrassy-ut 41. szám alatt, Gaszner Béla kir. közjegyző és a szanatórium-egyesület kiküldöttje jelenlétében, mely alkalommal a következő számok húzattak ki. Sorozat 561 szám 85 nyeremény 25.000 korona; sor. 1659 sz. 49 nyer. 3000 kor.; sor. 3872 sz. 56 nyer. 1000 kor.; sor. 4947 sz. 20 nyer. 500 kor.; sor. 4083 sz. 80 nyer. 500 kor.; sor. 5169 sz. 24 nyer. 100 kor.; sor. 2121 sz. 11 nyer. 100 kor.; sor. 5077 sz. 74 nyer. 100 kor.; sor. 2333 sz. 46 nyer. 100 kor.; sor. 1183 sz. 66 nyer. 100 kor.; sor. 3853 sz. 76 nyer. 50 kor.; sor. 5410 sz. 5 nyer. 50 kor.; sor. 2179 sz. 54 nyer. 50 kor.; sor. 3086 sz. 17 nyer. 50 kor.; sor. 5658 sz. 18 nyer. 50 kor.; sor. 3305 sz. 11 nyer. 50 kor.; sor. 4203 sz. 73 nyer. 50 kor.; sor. 1671 sz. 76 nyer. 50 kor.; sor. 356 sz. 66 nyer. 50 kor.; sor. 3082 sz. 46 nyer. 50 korona.

A magyar vörös kereszt-egyesület folyó évi márczius 1-én délután tartotta díszteri tanácsstermében sorsjegyeinek 64-ik sorsolását. a) Törlesztésre húzattak a következő számok: 375 1247 1991 2003 2040 2233 2242 2909 3218 3476 3538 4206 4424 4428 4469 4478 4487 4634 4640 4673 4705 4825 5117 5440 5771 és 6588. — b) Nyereménynyel húzattak: Harmincezer koronát nyert 495 sorozat 91 szám, kétezer koronát nyert 1150 s. 62 sz.; ezer koronát nyert 3813 s. 71 sz., 4108 s. 70 sz., 5965 s. 43 sz.; kétszáz koronát nyert 175 s. 37 sz., 959 s. 59 sz., 1704 s. 39 sz., 2592 s. 62 sz., 2834 s. 99 sz., 3622 s. 82 sz., 3811 s. 69 sz., 5898 s. 1 sz., 6060 s. 63 sz., 6075 s. 34 sz., 6589 s. 42 sz., 6748 s. 1 sz., 6825 s. 33 sz., 6987 s. 1 sz., 7777 s. 66 sz. Ezután kisorsoltak még 100 koronásakat is.

1874. évi bécsi községi sorsjegyek húzása: A 300.000 koronás főnyereményt a 284—30, 20.000 koronát a 2472—72, 10.000 koronát a 612—26, 2—2000 koronát a 1684—14 1684—45 és a 1684—60, továbbá 2472—78 és 2551—69 számú sorsjegyek nyertek. A nyereményeket 1909. június 1-től fizetik ki.

A török bojkott megszűnt. A török bojkott megszűnésével biztosra lévén vehető, hogy a keleti üzlet újból fellendül, egy budapesti kiviteli ügynök-ség elhatározta, hogy szmírnai képviselőjét a fővárosba rendeli, hogy ezáltal módot nyújtson az ottani piac iránt érdeklődőknek a tájékozódásra. Az említett szmírnai képviselő e hó 4-én délelőtt 11 órakor megjelenik a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában (V., Szemere-u. 6.), ahol az érdeklődőknek rendelkezésére áll.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Klisék

amelyek megjelentek az
Egyetértés Vasárnapja
ingyenes heti mellék-
letben

**olcsón
eladók**

az Egyetértés kiadó-
hivatalában

Eötvös-utca 32.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatá valódni áldás gyomorbaajosok-
nak és székezőorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, márczius 1.

A készpénzpiacra ma nyugodt volt a hangulat. Csekély kínálattal szemben a malmok kissé tartózkodók voltak, de az árubirtokosok sem erőltették egy cseppet sem a dolgot, így tehát csak korlátozott forgalom fejlődött ki, melynek folyamán alig 12.000 q buza kelt el változatlan szombati áron. A legdrágább eladási ár 28.40 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legcsébb pedig 27.20 korona 77 kilós pestvidéki búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs és zab változatlan, tengeri csendes, árpa tartott. Forgalomba került: 1200 q rozs 20.40—20.55 koronás áron, 400 q zab 17.60—17.80 koronás áron, 1000 q tengeri 14.90 koronás áron és 9000 q korpa 12.30—12.35 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet lanyhán és a szombati zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben meglehetősen nagy ingadozottság mellett sürgős kínálat mutatkozott, később azonban áprilisi búzára nézve fedezési vásárlások kerültek előtérbe, mire azután eme cikk hamar kipótolta az iménti árvesztéséget, a többi cikkek jegyzései pedig mérsékelt ingadoztak.

A szombati zárlatához viszonyítva végeredményképpen ma az áprilisi buza árfolyama teljesen változatlan maradt, ellenben az októberi buza négy fillérel, az áprilisi rozs 12 fillérel, az októberi zab szintén 12 fillérel, az áprilisi zab 14 fillérel, a májusi tengeri 6 fillérel gyöngült.

A készpénz jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg	kilós	Ára 100 kg
Tiszavidéki	75	27.40—27.90	79	27.40—27.90
"	76	26.85—27.25	80	27.55—28.—
"	77	27.05—27.45	81	27.80—28.20
"	78	27.25—27.75	82	—
Fejérmegyei	75	27.15—27.60	79	27.15—27.60
"	76	26.70—27.—	80	27.40—27.85
"	77	26.90—27.25	81	—
"	78	27.05—27.45	82	—
Pestvidéki	74	27.10—27.50	78	27.10—27.50
"	75	27.20—27.65	79	27.20—27.65
"	76	26.75—27.05	80	27.45—27.90
"	77	26.95—27.30	81	—
Bácskai	74	27.20—27.75	78	27.20—27.75
"	75	27.30—27.90	79	27.30—27.90
"	76	26.85—27.25	80	27.55—28.—
"	77	27.05—27.45	81	—
Rozs I. rendű új	—	20.80—20.95	—	20.80—20.95
középmínőségű új	—	20.65—20.75	—	20.65—20.75
Árpa takarmány I. rendű	—	17.20—17.45	—	17.20—17.45
II. rendű	—	16.70—17.—	—	16.70—17.—
Köles	—	—	—	—
Zab I. rendű	—	18.—18.35	—	18.—18.35
II. rendű	—	17.60—17.90	—	17.60—17.90
Tengeri belöldi új	—	14.60—14.90	—	14.60—14.90
Repeze: Káposztarepeze	—	—	—	—

A készpénz piacton elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 2200 q 80 k 28.40 K Budára, 1500 q 80 k, 700 q 80 k 28.40 K, 300 q 80 k 28.30 K, 500 q 80 k 28.35 K, 200 q 79.5 k 28.20 K felső, 400 q 79 k, 200 q 79 k, 100 q 79 k, 500 q 79 k 28.10 K, 100 q 79 k 28.05 K, 100 q 78.5 k 27.90 K, 100 q 78 k 27.85 K, 200 q 78 k 27.90 K, 1000 q 78 k 27.70 K felső, 300 q 77 k 27.20 K felső.

Pestvidéki: 500 q 80 k 28.20 K, 200 q 80 k, 350 q 78.8 k, 100 q 78 k 28 K, 300 q 77 k 27.50 K, 100 q 77 k 27.20 K.

Bácskai: 300 q 78 k, 100 q 78 k, 100 q 77 k, 500 q 77.8 k 27.70 K Budára.

Fejérmegyei: 130 q 78 k 27.40 K, 100 q 77 k 27.60 K.

Felsőmagyarországi: 500 q 76 k 27.55 K.

Erdélyi: 100 q 77.8 k 27.50 K.

Rozs: 200 q 20.50 K, 100 q 20.50 K, 100 q 20.55 K, 100 q 20.40 K, 150 q 20.40 K, 100 q 20.50 K mind kpf. par.

Zab: 100 q 17.80 K, 100 q 17.60 K, 100 q 17.70 K, 100 q 17.80 K kpf.

Tengeri: 1000 q 14.90 K márcziusra az Kőbánya. Takarmányárpa: 100 q 17 k kpf. par.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg. kint) 1909-re:

Buza áprilisra	13.40—13.39—13.47—13.42
Buza májusra	13.25—13.26—13.24
Buza októberre	11.23—11.29—11.21
Rozs áprilisra	10.42—10.40—10.44—10.38
Rozs októberre	9.49—9.54—9.42
Zab áprilisra	8.82—8.83—8.77
Tengeri májusra	7.48—7.39

1 óra 30 percet zárulnak:

1909. áprilisi buza	13.45—13.46
1909. májusi buza	13.25—13.26
1909. októberi buza	11.24—11.25
1909. áprilisi rozs	10.40—10.41
1909. októberi rozs	9.44—9.45
1909. áprilisi zab	8.78—8.79
1909. májusi tengeri	7.40—7.41

Budapesti gabonaforgalom.

1909. február 24-től 1909. február 25-ig.

	Érkezett	Elszállított	métermázsa
Buza	21167	—	—
Rozs	1098	—	—
Árpa	2384	100	—
Zab	1884	20	—
Tengeri	603	—	—
Liszt	204	15502	—
Korpa	—	3978	—

Értéktőzsde.

A mai forgalom, dacára a kedvezőbb külpolitikai híreknek nem indult meg az árfolyamok további emelkedésével, hanem meglehetősen tartózkodó volt. Ez a tartózkodás bécsi eladások eredménye volt, amely eladások arra az ellenőrizhetetlen híre vezethetők vissza, hogy a szandzsákba szerb bandák törtek be. E hírek azonban nem találtak hitelt. A déli tőzsdén tartózkodó volt az irányzat a külföldi ösztönzés híján a forgalom minimális keresek között mozgott. Az árfolyamok a mai napon alig változtak. A helyi piacon a Kereskedelmi bank, a Drasche, a Salgó, a Beocsini csementgyár és a Magyar villamosági részvények voltak forgalomban javult árfolyamokkal. A mai forgalom csak a járadékpiacra volt szilárd, hol a koronajáradék árfolyama megközelítette a 91.50 százalékos árfolyamot. A üzletlenség azonban a járadékpiacra is gyengülést hozott magával a zárlat felé. Forgalomba került a mai üzlet folyamán: Osztrák hitel 628.50—627.75—629.50—628.25 koronán, Magyar hitel 733.25—733—734.25 koronán, Államvasut 669.75—668.75 koronán, Jelzálog 422.25 koronán, Rimamurányi 525.25 koronán, Magyar koronajáradék 91.40—91.65—91.50 koronán, Kereskedelmi bank 3310—3312 koronán, Salgó 577 koronán, Lipótvárosi takarékpénztár 149 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 628.50—627.75—629.50—628.50, Magyar hitel 733.25—733—735—734, Osztrák-magyar államvasut 669.75—669.50, Leszámitóló. 479.50—479.75, Déli vasut 102.25—103.50, Magyar koronajáradék 91.40—91.65—91.50 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 628.50—628.25, Magyar hitel 734.25, Osztrák-magyar államvasut 668.75, Leszámitólóbank 478.75, Jelzálogbank 422.25, Rimamurányi 525.25, Magyar koronajáradék 91.55 K.

Dijbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolc napra 8—10 korona, márczius hónap végére 24—26 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 628.50, Magyar hitel 734.25, Államvasut 669, Leszámitóló 478.50, Jelzálog 421.50, Rimamurányi 526, Városi villamos 261, Közut 563.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, márczius 1. (Saját tudósítónktól.) A mértékadó külföldi tőzsdék már a múlt hét végére felé nyugodtabb irányzatot követtek, ami a békésebb politikai helyzetnek volt eredménye. Egyébként a kiviteli államok exportja sem volt jelentéktelen a múlt héten, mert 264.000 tonna telt ki a megelőző hét 276.000 tonna kivitelével szemben. Az időjárás nem változott s így e részről direktíva nem mutatkozott. Az itteni tőzsdén csendesen indult a forgalom, mert a konzum, mint a hét elején rendszeren, nem volt piacon, az irányzat azonban mégis tartott, mivel a kínálat gyér volt. Gabonaneműk és takarmányárak árjegyzései változatlanok.

Jegyzetelt: buza: tiszavidéki 14.30—14.65, bánati 14—14.25, mosoni 13.50—13.75, tiszavidéki 13.50—13.85, déli vasuti 13.55—13.90, marciófdi 13.20—13.55. Rozs: tiszavidéki 10.60—10.80, csepeli 10.55—10.75, pestmegyei 10.75—10.90, déli vasuti 10.60—10.80, külföldi magyar 10.55—10.80, osztrák 10.55—10.80. Árpa: morvaországi 9.20—10.35, marciófdi 8.20—9, bécsvidéki 9—9.30, tiszavidéki 8.10—9.80, csepeli 7.90—8.40, közpudmai állomások 8.20—8.80, déli vasuti 8—9.50, északmagyarországi 7.60—9.10, tiszavidéki 7.60—8.50.

Magyar tengeri 7.85—8.10, Cinquantin 9—9.50, Magyar zab 9.35—9.75, válogatott 9.75—10.15, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 9.60—9.75.

BÉCSI ÉRTEKTŐZSDE.

Bécs, márczius 1. A nemzetközi helyzet kedvezőbb felfogása ma újabb megerősítést nyert és ennek folytán a hangulat a mai előtőzsdén is barátságos volt, de a forgalomban a tegnapielőtti élénkség után egy kis tartózkodás volt észlelhető. A barátságos irányzat főképpen abban nyilvánult, hogy a vezető értékek könnyű ingadozások után árfolyamukat megtartották. Az irányzat barátságos jellegét az előtőzsde végéig megtartotta. Magyar koronajáradék, melyet budapesti számlára is vásároltak, élénk forgalommal, újból javult. A déli tőzsde nyugodtan, kevésbé változott árfolyamokkal indult. Később a vezető-értékek csekély forgalmánál megtartották árfolyamukat.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 629.25, Laenderbank 434.50, Bankverein 519, Államvasut 668.50, Déli vasut 103, Alpési 629.50, Rimamurányi 526, Hirtenbergi 1030, Török sorsjegy 183, Magyar koronajáradék 91.45, Orosz járadék 96.80 K.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 629, Magyar hitel 734, Anglo 293, Union 536, Bankvevőület 519.50, Laenderbank 434.50, Államvasut 668.50, Déli vasut 103, Alpési 629, Májusi járadék 94.05, Osztrák aranyjáradék 114.45, Osztrák koronajáradék 94.10, Magyar koronajáradék 91.50, Magyar aranyjáradék 110.90, Török sorsjegy 183.25, Márka 117.12 K.

Bécs, márczius 1. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 111.—, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 142.50, Magyar hitelbank részvény 733.75, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 523.25, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.50, 4 százalékos magyar föltéherm. kötv. —, Magyar nyer.k. sorsjegy 192.—, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar Jelzálogbank 420.— Magyar keresk. bank 3200.—

Bécs, márczius 1. (Osztrák értékek zárata.) 4-2 százalékos papír-járadék 94.10, 4 százalékos osztrák arany-járadék 114.35, 1860-as sorsjegy 155.25, Osztrák hitel-sorsjegy 465.—, Angol-osztrák bankrészvény 283.50, Bécsi Bankverein 519.25, Osztrák-magyar bank 1753, Déli vasut 102.95, Dunagőzhajózási társ. 917.—, Dohány részv. 245.—, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német banky. 117.01, Osztr. Lloyd 420.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.10—97.85, Osztr. koronajáradék 94.05, 1864-es sorsj. 270.—, Osztrák hitelintézeti részvény 628.50, Union-Bank 535.—, Osztrák Landerbank 434.—, Osztrák-magyar államvasut 667.50, Elbe völgyi vasut 444.—, Alpési részvény 628.25, 20 frankos 19.05, Londoni váltóár 239.90, Lipótkohó 414.—, Töröksorsjegy 182.50.

KÜLFÖLDI ÉRTEKTŐZSDE.

Berlin, márczius 1. Tekintettel a rendelkezésre álló politikai jelentésekre, amelyek kedvező reményeket nyújtanak a balkáni válság további alakulása tekintetében, az új hét tartott árfolyamok mellett nyílt meg, amihez a mai bécsi előtőzsde bizalomteljesebb hangulata is hozzájárult. Nemsokára ezután azonban gyengébb irányzat vált érezhetővé, miután a német vas- és szénipar állandóan kritikus helyzetéről szóló legutóbbi hírek nyomást gyakoroltak az általános irányzatra. Emiatt különösen bányarészvények szenvedtek, amelyek közül egyesek 1 százaléknál messzebbmögleg vesztettek árfolyamukból. A többi piacon az árfolyamok nem estek jelentékenyen. Szilárdak voltak ellenben járadékok, amelyek közül a 3 százalékos birodalmi kölcsön, magyar koronajáradék és törökök árfolyama valamivel emelkedett és varsó—bécsi vasut közel háromnegyed százalékkal emelkedett. A további folyamatban a piac csekély árfolyamváltozások mellett kedvetlen volt. Bányarészvények arra a hírre, hogy a gelsenkircheni bányarészvénytársaságnak kedvezőtlen lesz az osztaléka, gyengülésre hajlottak. Az utőtőzsde a londoni rézárak emelkedésére nyugodt irányzatú volt. A készpénzpiac iparértékei talnyomórészt nyugodtak voltak. Magánleszámitólási kamattól 2 és egynyolcad százalék, napi pénz 2 és fél százalék.

Zárlatkor jegyezték: 4-2 százalékos papír-járadék 98.50, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.25, osztrák hitelrészvény 198.60, Déli vasut 17.40, orosz bankjegyek 215.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.90, Disconto Commandit 188.60, Dinamittruszt 160.30, Harpeni 187.20, Unifikált török járadék 94.10, 4-2 százalékos ezüst-járadék 94.50, 4 százalékos magyar arany-járadék 93.90, Magyar koronajáradék 92.30, Osztrák-magyar államvasut 143.40, Bécsi váltóár 85.40, Olasz

Járadék 104.20, Alt. villamossági Edison 224 90, Gelsenkircheneri 184.80, Laurakohó 195.50, Gyengébb,

Frankfurt, (Zárlat) március 1. 4.2 százalékos papírjára 98.40, 4 százalékos osztrák aranyjára 98.30, Osztrák hitelintézeti részvény 198.70, Osztrák-magyar államvasut 143.50, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.50, Bécsi Bankverein 132.30, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjára 98.25, Osztrák koronajára 94.30, Magyar koronajára 92.35, Osztrák-magyar bank 126.—, Déli vasut részvény 17.20, Elbevelgyi vasut —, Bécsi váltóár 853.50, Párisi váltóár 813.—, Union bankrészvény —, Alpei bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) március 1. 4.2 százalékos ezüstjára 97.70, 1860, sorsjegy —, Déli vasut 16.75, 4 százalékos aranyjára 98.30, Osztrák hitelrészvény 196.60, Osztrák-magyar államvasut 146.60, Olasz járadék 103.90, 4 százalékos Magyar aranyjára 93.35, Nyugodt.

London, március 1. Angol consol 85 1/2.

Paris, (Zárlat) március 1. 3 százalékos Francia járadék 98.05, Osztr. aranyjára 98.95, Magyar aranyjára 94.—, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 286.—, 5 százalékos marokkói járadék 522.—, 4 százalékos spanyol járadék 97.90, 4 százalékos unifikált török jár. 95.60, Török sorsjegy 94.70, Török dohányrészvény 373.—, Osztrák földhitelintézet 1150.—, Osztr. Länderbank 482.—, Magyar jelzálogbank 461.—, Banque de Paris 1575, Banque Ottomane 709.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépjár. áll. —, Uríkányi község —, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.72, Váltó német piacokra (rövid) 122.93, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 11/32, Olasz aranyváltó (rövid) 1/3, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 251.65, Magánkamatláb 1.75 Szilárd.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Sertés-konzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatósága.) Március 1-én. Előző napi eladatlant maradvány 557 drb sertés, 23 drb süldő. Mai eladatlant 840 drb sertés, 88 drb süldő, 8 drb malacz, összesen 1397 drb sertés, 111 drb süldő, 8 drb malacz. Eladatlant 1118 drb sertés, 8 drb süldő. Mai maradvány 279 drb sertés, 103 drb süldő, 8 drb malacz. Következő árak jegyzetelték: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli ételsúlyban 108—112 fillér, II-rendű 280—350 kilogrammig 104—108 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felüli ételsúlylevonással 128—146 fillérig, fiatal közep 220—300 klg.-ig ételsúlylevonással 128—146 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig levonással 134—146 fillérig. Hussertés, belföldi süldő 96—112 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Bécsi vágómarhavásár.

Szent-Marx, március 1. Felhajtott 4758 darab vágómarha és pedig 3874 darab hizott és 884 drb kicsontozni való marha. Árjegyzések: I. rendű hizott magyar ökrök 72—78, kivételesen 80 korona, I. rendű hizott tarka ökrökért 90—93, kivételesen 94—98 korona métermázsánként elősúlyban levonás nélkül. Irányzat lanyha, az árak 2—3 koronával métermázsánként hanyatlottak.

Budapesti juhvásár.

Felhajtott 96 drb juh. Árjegyzések: Anyajuhok 53 fillér kg.-kint, vagy 35—38 korona páronként. A mai vásárra csupán egy csapat jómínőségű anyabirkát hajtottak fel, melyet napi áron könnyen értékesítettek.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (m. é. t.), date (febr. 27 márc. 1), and water level (m. é. t.). Lists various locations like Duna, Szentgyörgyi, Tisza, etc.

gatósnál pénzügyi számtisztai állásra 2 hét alatt; a budapesti tudományegyetemen szolgái állásra hat hét alatt; a fumei ügyészségnél irodatisztai állásra; a segesvári adóhivatalnál adóhivatali gyakornoki állásra; a varannói járásbírósnál jegyzői állásra; a nagy-mihályi járásbírósnál telekkönyvvezetői állásra 2 hét alatt; a pozsonyi állami kórházban másodorvosi állásra március 10-ig; a tornaljai adóhivatalnál adóhivatali gyakornoki állásra 2 hét alatt; a námesztői járásbírósnál irnoki állásra április 7-ig; a zsolnai járásbírósnál telekkönyvi átalakítói állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézése:

Házánkban tegnap a Dunántulon, meg a tengerparton és szörványosan egyebütt is fordult elő kisebb-nagyobb csapadék. A hőmérséklet többnyire a fagypont körül ingadozott; a maximum Cirkveniczán 8 C. fok és a minimum Marosvásárhelyen —13 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Fagypont körüli hőmérséklet és sok helyütt — főleg nyugaton — csapadék várható.

Table with columns for station (Állomás), wind direction (Szélirány és ereje), wind speed (Felhőzet), precipitation (Csapadék mm.), and temperature (Hőmérséklet). Lists various weather stations and their conditions.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 28. —

Kinevezések. A belügyminiszter Snaudt József és dr. Petrovics Elek miniszteri titkári címre; és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkárokat miniszteri titkárokká, Sánta Imre, ijj. dr. Zmeskal Zoltán és Jármay János miniszter segédfoglalmazókat min. fogalmazókká, Gyulai Manó belügyminiszteri irodatisztát segédhiv. igazgatóvá és Sántha Ernő irodasegédit irodatisztává; az igazságügyminiszter dr. Mörlec Ernő budapesti törvényszéki joggyakornokot a pécsi törvényszékhez jegyzővé, Prudovits Gyula trencsényi járásbíró-sági díjnyelőt a deveseri járásbíróshoz irnokká; a székesfehérvári pénzügyigazgatóság Semsey István székesfehérvári lakos a székesfehérvári adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Névnyugtatások. A belügyminiszter Pollák József nezsideri lakos saját, valamint Ilona és Erzsébet nevű kiskoru gyermekei Bálint, Rezsűk Gyula budapesti lakos Hámra, kiskoru Klein Béla, Géza, László és Árpád budapesti lakosok Kertészre, kiskoru Adier Oszkár budapesti lakos Gyenesre, Goldstein Samu budapesti lakos Györgyre, Rosenbaum Mária Gizella budapesti lakos Ráczra, kiskoru Herskovits Ignác nagyváradi lakos Huszárra, kiskoru Schwarz Ignác (Géza) spolnoki lakos családi nevének Vetőre kért magyarosítását megengedte.

Pályázatok. Az arádi adóhivatalnál díjtalan adóhivatali gyakornoki állásra; a nyitrai pénzügyigaz-

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

Large financial table with multiple columns: Budapesti értéktársaság, Záloglevelek, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok. Lists various companies and their financial data.

KÜLÖNFÉLÉK.

Legyen hát más...

Legyen hát más, aki szeressen!
Csodálja más a szép szemed;
Csókolja más a rózsás ajkad,
En nem bánom, ha úgy akartad,
Ha a szived már nem szeret!

Tűz virágot az ő keblére!
Eleget nyit a kikelet,
Enyémre majd hullat a szellő,
— Ha a szívem nyugalma megjő —
Elsürgült, száraz levelet...

Vischer János.

(Ahol ingyen is meg lehet élni.) A Rio Grande partján, amely folyó tudvalevően természet határvonalat húz Mexikó és Texas államok között, fekszik El-Pázo amerikai város, Juarez mexikói várossal átellenben. Mindkettőt hid köti össze. Már most tudni kell, hogy El-Pázóban az amerikai dollár értéke természetesen száz cent, a mexikói azonban csak nyolcvanöt; viszont Juarezben megfordítva áll a dolog. Tudnivaló az is, hogy a két városban oly ritka az aprópénz, akár Olaszországban. Ha most valaki El-Pázóban tizenöt centes reggelit fogyaszt el s egy amerikai dollárral fizet, egy mexikói dollárt kap vissza. S ha az illető azután a hidon át Juarezbe megy és ott szintén tizenöt centes reggelit rendel, mexikói dollárját amerikaival cseréli be, amely El-Pázóban megint értékesíthető hasonló módon. Az ingyenes megélhetéshez tehát nem szükséges egyéb, csak kitartó lábizom és egy dollár.

(Gorkij háza.) Gorkij Maximot, mint megírta, az orosz hatalom Olaszországból is ki akarja űzni, ahol két-három éve vendégszerető fogadtásban volt része. Az orosz kormány tudniillik elfogatási rendeletet készül kiadni ellene s akkor az olasz kormány a nemzetközi szerződés értelmében kénytelen lesz felmondani vendégének a barátságot. Hajléktalan azonban akkor sem lesz a nagy orosz író. Mert, mint Hágából sürgönyzik, egy hollandus írói csoport megbízást kapott arra, hogy Gorkijnak egy házat ajánljon fel Hollandiában, ha az orosz kormány valóra találná váltani fenyegetését.

(Játszóterek.) Az Egyesült Államokban, ahol minden elképzelhető, sőt el nem képzelhető kulturális intézmény fejlesztését gyakran rengeteg vagyonszeres társaság művelik, mult év végén tartotta ülését a „Gyermekjátszóterek Egyesülete” is. Egy felszólaló Csikágóra hivatkozott, mely a világ valamennyi városa közül a legtöbbet ad játszótereire. A Newyorkban eddig mulasztottakért nagyjából a műépítőket vádolja. Szerinte a játszóterekhez tartozó épületekre, vagy a parkok felszerelésére már az utak, sétálóhelyek kitézése, a felszín elrendezése idején gondoskodni kell. Az épületek mellett levő virágágyak alkalmasak arra, hogy kertészkedő kis társaságok alakuljanak; egy-egy tö, vagy szökőkút élénkíti a tájat; valami árnyas pergola pedig, ahonnan az anyák megfigyelhetik gyermekeiket, még bájosabbá teszi a képet. Csikágó után Losz-Angelosz következik, mint az a város, mely legtöbb gondot fordít a játszóterek szépitésére, ahol a természet közvetlensége és a művészi elrendezés a gyermek fogékony lelkületére nemisítő hatást gyakorol.

(Csodás orvosi műtétek.) Nemrég szó volt e helyen Carrel amerikai orvos érdekes kísérleteiről, amelyeket a híres sebész a Rockefeller-kórházban ez idő szerint végez. Carrel orvos mindenképp azt bizonyította be, hogy az állati szerveket át lehet ültetni más egyed szervezetébe, ahol azok tartósan és zavar nélkül tovább működnek. Így például az ember szíve a halál után bizonyos esetekben újra feltámasztható s ha valami csodás műtéttel átültetik egy másik szervezetbe, ott csakhamar folytatja működését. Ezt a csodát mutatta be legutóbb Carrel orvos: egy holt ember szívével a halál után harmincz óra múlva kivágták és újra működésbe hozta. Ugyancsak Carrel orvos egy kutya szívével metszette ki és beillesztette egy másik kutya testébe oly módon, hogy a fejűtőeret az új szív aostájával és az egyik vénát a nyakütiőerrel kötötte össze. Néhány perc múlva a kutya mindkét szíve perceként szűz, a másik nyolcvanötcent mozgást végzett. Carrel egész gyűjteményt állított össze állati artériákból és vénákból, amelyeket jég között konzervált a tudós orvos. Az így konzervált szervek még egy hónap után is folytatják működésüket, ha Carrel csodás műtéttel átülteti azokat egy másik állat szervezetébe. Hasonló csodás operációról szól az alábbi washingtoni híradás: Kelly

A. George a zerecsés módon megmentett ember neve, aki nemrég került a geargetomni kórházba egy baleset következtében. A lábán szenvedett olyan súlyos sérüléseket, amelyek annak levágását szükségessé tették. De éppen amikor az orvosok az amputáláshoz készülődtek, meghalt a kórházban egy másik beteg, akinek testalkata s lábszárhossza nak méretei majdnem hajszál-pontosságra megegyezett Kellyével. Az egyik orvosnak hirtelen ötlete támadt. Emlékezett rá, hogy egy sebésztanár egyik művében említést tesz egy sikerült operációról, amelynek segítségével egy pár percczel azelőtt meghalt ember lábát összeforrasztotta egy nyomorék ember csonka lábszárával. Hirtelen elszántsággal érlelődött meg benne ez a terv. Legott közölte a holt ember hozzátartozóival, akik tekintettel az emberbaráti célra, nem emeltek kifogást ellene. S míg orvostársai Kellynek a lábszárát térdén alul kettéfűrészték, ő ugyanezt tette a még ki nem hült és meg nem meredett holttest ugyanezen részével. S mikor mind a két fél elkészült a műtét első felével, gondosan összeillesztették a két levágot lábrészt, összevarrták és kötéssel ellátták. Az operáció óta már több nap telt el, Kelly lába gyönyörűen gyógyul s az orvosok véleménye szerint néhány hét múlva gyalogszerrel kísérelhető a kórházból. Legfőlegb egy kissé bicegni fog.

(A vándorló nyul.) Német lapok írták, hogy egy oroszországi nyulat, amelyet 1908. február havában bocsátottak szabadon Wetzler környékén, Gersdorf mellett ejtettek el. Németország egyes vidékein ugyanis a nyul pusztulófélben van, s ez ok miatt külföldről hozott nyulakkal akarják a vadállományt szaporítani. Csakhogy ez a kísérlet sehol sem járt a kívánt eredménnyel, noha, mint tudva van, a nyul szaporító állat. A vadászemberek a balsiker okát abban keresték, hogy a külföldi nyul nem bírja elviselni a németországi nedves klímát, vagy talán nem pázik az ottani nyulakkal; mások végül arra a föltevére jutottak, hogy az importált nyulak, nem bírják megszokni az ottani életviszonyokat, egyszerűen megszöknének onnan. Néhány év előtt egy németországi vadászársaság Magyarországból hozatott nyulakat, amelyekre bizonyos ismertető jelet alkalmazott. Nagy volt azonban esodálkozásuk, amikor a nyulak közül egyet sem tudtak leteríteni, sem a saját vadászterületükön, sem a környéken; valamennyien nyomtalanul eltűntek. Huzamosabb megfigyelések révén a vadászok arra a tapasztalatra jutottak, hogy ezek a külföldről szállított nyulak visszaszöknének hazájukba, ahonnan valók.

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Írta: M. L. SEVERG.

32

— Alig, hogy mindezt elgondoltam, már cselekedtem is. Midőn ilyen késő este bekopogtattam Burvell ajtaján, Pompejus és Caesar mély basszus hangon duettben ugattak, Burvell pedig egy pillanat alatt ébren volt. Elmondtam neki, hogy szükségem volna az egyik vérebre és barátom rögtön ideadta nekem Caesart.

A kutya azonnal követte a nyomot és egyenesen a vízhez rohant. Felemelte vastag orrát és dühösen vonított, mert a nyomnak vége szakadt. A gyilkos a vizen távozott. Azt akartam látni, vajjon ismét a partra ment-e a kutyát fel-alávezettem a part mentén, de mást nem tudtam felfedezni, mint hogy egy bokorról botnak való husángot vágott le magának. Mert a kutya azonnal felvette a nyomot és visszavezetett ismét a házhoz. Bármit is próbáltam, nem tudtam egyebet felfedezni, tehát visszavittem a kutyát a gazdájának. Minden valószínűség szerint a gyilkos csónakon menekült el és a levágot botot, a deszkákat és mindent, ami a bünténnyel összefüggésben állott, mind magával vitte. Annyi bizonyos, hogy nem közönséges gonosztevővel van dolgunk és fogadni merek, valaha meg fogjuk látni, hogy nem minden napi tehetségű emberrel akadtunk össze. De mint detektív nagyon kevés eredményes dolgot végeztem, — szólt mosolyogva és Florencere nézett. Attól tartok, Darrow kisasszony kiadja majd az utamat.

Florence a fejét rázta és barátságosan nézett rá.

— Ön annyit tett értem, amennyit csak tenni lehet. Mit végzett a rendőrség? Nem ismerem Osborne és Allen urak képességeit,

de Goddin urról az a hír, hogy Amerika leg-leleményesebb detektívje. És ő mit tudott ebben az ügyben felmutatni? Nem, én csak önben bízom!

Maitland lehajolt és megcsókolta Florence kezét. A szeméi csillogtak, mikor fejét ismét felemelte.

— Mindent elkövetek, hogy bizalmát kiérdemeljem. Amig ön meg van velem elégedve, boldog vagyok.

NEGYEDIK RÉSZ.

Weltz és Riezi.

ELSŐ FEJEZET.

A következő napokban Maitland nem mutatkozott. Egyik nap eltelt a másik után, de Maitland nem jött. Midőn elmúlt már egy hét, Florence nem tudta elviselni a bizonytalanságot és a lakására küldött. A lakásán ott találtam, éppen nagy léptekkel járt fel-alá dolgozószobájában.

— Meg akar szidni ugyebár, mert nem mutatkoztam, de szükségem volt a magányra, hogy új utat találjak, amelyen a nyomozást folytassam.

— És megtalálta?

— Remélem.

— Hadd halljam!

Időig a gyilkost, anélkül igyekeztem megtalálni, hogy pontosan tudtam volna miképpen követték el a büntényt. Tisztába akartam jönni azzal, hogy ugyanilyen körülmények között, hogyan cselekedném anélkül, hogy más bizonyítékot hagynék hátra, mint ami a kezünkben van. Kezdtém tehát detektívtörténeteket olvasni és legelső sorban Conan Doyle-t kezdtem. Sherlock Holmes állítása, — hogy a bűn terén sincs semmi új és a büntények csak ismétlik egymást éppen úgy, mint a világtörténet eseményei — mely hatást tett rám és én azonnal ezt a kérdést tettem fel magamban: Ha a mi emberünk nem új dolgot eszelt ki, honnan vette a mintát?

Amikor a „négyek jelét” olvastam, amelyet a nyilvános könyvtárból hoztattam, megtaláltam az első nyomot. A büntényt, amelyről a könyvben szó van, olyan különös módon követték el, hogy azonnal felkeltette a figyelmemet. Az áldozat minden látszat szerint úgy lett meggyilkolva, hogy a szobába nem lépett be senki és nem is távozott el onnan senki. Ebben a tekintetben a probléma egyforma, melyet meg kell oldanunk. Hátha ez a könyv némi utbaigazítást adott a gyilkosnak? Elmentem tehát a könyvtárba és megkértem a kezelőt, hogy írja ki a személyeket, akik az utolsó hónapokban Darrow ur meggyilkolása előtt a könyvet elolvasták. Hogy a kilátások, valamit így megtudni nagyon csekélyek voltak, tudtam és nem is csináltam magamnak belőle titkot. Mindenesetre nem ártott, ha komoly próbát teszek a teóriámmal. A könyvtári alkalmazottól megtudtam, hogy a könyvet sokan olvasták: és több mint husz nevet írtak fel nekem, mint olyan személyeket, kik a könyvet olvasták. Ezzel a jegyzékkel leültem és azon gondolkodtam, meg töprengtem, mit csináljak továbbra. Magamban így okoskodtam: fel akarok kutatni egy gyilkost és ezt a módszert választottam, abban a reményben, hogy célhoz vezet. Ha egyáltalán segíthet, akkor csak egy módon volt lehetséges, mert az általam keresett személynek szintén kezében volt ez a könyv. Tehát fel kell tennem, hogy a gyilkos neve itt van a jegyzékben. Következő kérdésem ez volt: lehetséges az, hogy a büntényt egy nő követte el? Erre azt felelt magamnak, hogy a lehetőség megvan, de olyan gyenge, hogy egyelőre kihagyhatom. Miután így minden olvasónő nevét kihuztam csak tizennyolcz név maradt. Különböző kölcsönzők csak a kezdőbetűkkel jegyezték, a hivatalnok pedig követte példájukat. Így tehát a jegyzék vezetőhöz kellett fordulnom, hogy meghatározza a nemet és eközben feljegyeztem a kölcsönzők életkorát is.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1909. márczius 2-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A titok.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Wolff Pierre. Fordította: Fáy J. Béla.

Személyek:
 Jauvenel Ujházi
 Jánvenelnd Rákosi Sz.
 Henry Dezső
 Santenaynd Vizvári M.
 Trévoux Náday F.
 Lanreacné Szacsayné V. Malná R.
 Geneviève V. Malná R.
 Marie Ligeti
 A kis Róbert Kiss A.
 Anna Keczeri
 Jean Faudri
 Martine Demján M.

Kezdeté 1/8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

A kivándorló.

Színmű négy felvonásban. Irta: Hercegg Ferencz.

Személyek:
 Hatfaludy hercegg Lengyvesi
 Pálfalvi Miklós Góth
 Báró Szentgróthy Tanyay
 Jeszi Harmat H.
 Hegyi Tapolczay
 Keresztesy Vendrei
 Mihályi Szerényi
 A felesége Rónasrékiné
 Adél, leányuk Hegedűsné
 Kelemen Hegedűs
 Boka Baassa
 Veres Kazaliczky
 Kristóf Bárdi
 Henrik Sarkadi
 Béni Győző

Kezdeté 1/8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Tánczos huszárok.

Operett három felvonásban. Irta: Rajna Ferencz. Zenejét Szép Ernő versire szerelte: Szirmai Albert.

Személyek:
 Hubert Egon hercegg Király E.
 Von Flüggen Szirmai
 Von Saarburg Csizsér
 Von Dannenwitz Sarosi
 Von Stackelberg Margittay
 Heilbrück Simai
 Canisius Wolf Papir
 Herma, neje Erdel B.
 Thea, leánya Kosáry E.
 Proksch Libor Németh
 Ede, a fia Ottó G.
 Dörmstein Sáfány
 Erna, a felesége Nyarainé
 Hertna, leányuk T. Harváné
 Dr. Frolocker Raskó

Kezdeté 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 83-39.

Nizzai Karnevál.

A büszkes perasztély. — Hering fogás. — Megvadult liba. — Önkénytelen betörő.

Ski sport az olasz hadseregben

Összeesküvés Oroszországban

Négersmokk.

Előadja és énekel Baumann Károly.

Kezdeté 5 órákor, vasár- és ünnepnapokon 7 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hoffmann meséi.

Fantaszikus dalmű 3 felvonásban, elő és utójátékkal Zenejét szerelte: Offenbach Jakob. Szövegét írta: Barbier Gyula. Fordították: Dr. Váradi Antal, Fáy J. Béla és Radó Antal.

Személyek:
 Olympia Szoyor
 Giulietta Kornai
 Antonia Hegedűs
 Coppelius Kornai
 Dapertutto Kornai
 Miraclo Kornai
 Cochenille Kornai
 Pasticciaccio Kornai
 Fene Kornai
 Hoffmann Pichler
 Miklós Beits M.

Kezdeté 7 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

A vadkacsa.

Tragikomédia 5 felvonásban. Irta: Ibsen Henrik. Fordította: Dr. Losacs György.

Személyek:
 Werle Horváth
 Grögers Pethes
 Az öreg Ekdal Gabányi
 Hulmar Ekdal Gál
 Gina Hegyesi M.
 Hedvig Váradi A.
 Sörbyné Lenkei H.
 Reiling Somlai
 Moleik Mesáros
 Peteresen Ábonyi
 Jensen Szőke
 Kóvár ur Hajdu
 Rővidlátó ur Bartos

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A meztelen nő.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Henry Batulle. Ford.: Adorján Andor.

Személyek:
 Pierre Berniere Csontos
 Louise Casagne Madgyaszay
 Chabran hercegg Törzs
 Chabran hercegné Porrai R.
 Rouehard László
 Cortin Vázó
 Greville Réthey
 Rosini Z. Moinar
 Lafargue Dobi
 Arnsheim Istváni
 Roussel Kármendy
 Sellier Papp
 Chaillard Vándori
 Suson Cassagne Loránt
 Carisinné Tárnoky G.
 Isadora Lorinz Fábrián C.
 Moubinó Kacsóh F.
 Emma Toth I.
 Nini Zala K.
 Verselle Czobor
 Derenbourg Tarnai
 Tabourot Thureczy
 Certinó Béres M.
 Apollóné Ee a P.

Kezdeté 1/8 órákor.

TRÁNIA SZÍNHÁZ.

A francia forradalom.

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Japán Budapesten!

A) A 8 IGAZI GÉSA THE RIOGOCKUS B) Először Európában!

Szenzációs fellépések. Továbbá 12 új attrakció.

Az előadás kezdete 8 órákor. Jegyelővétel: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6 óráig. — Telefon: 93-36.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 8 órákor. Ma és mindennap Ujdonság! CSAK ÖT PERCZ! Bohózat. Irta: Glinger és Taussig, fordította: Steinhardt. Ezt megelőzi: EGY NAGY PETITE.

Továbbá: Steinhardt, Gyárfás, Nedics, Sándor, férfi kettős ut magánvámmal, valamint: Tomáš Butler, komikus bioziklista és a Walord-esszé, tornászok fellépése. A remek telikertben reggelig tánc és zene. — Elsőrendű attrakciók. — Belépőtíj nincs. Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. sz. és özv. Kontiné dohánykülönlegességi áruházaiban, Andrássy-ut 29. Vasár- és ünnepnap délután fél négy órai kezdettel mérsékelt helyre előadás.

PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben.

Igazgató: FRIEDMANN A.

! Uj, Szenzációs műsor !

Színre kerül: Utazás Kanabokába. Eredeti néger 3 operett. : : Előadja a 22 tagból álló, világhírű néger operett-társulat. Budapestben még soha nem 16 varieté-szám látott szenzációs attrakciók. Az előadás kezdete 1/9 órákor.

Pénztári órák d. e. 9-12-ig; d. u. 2-8-ig. — Kifűnő konyha. Uvogsőr. — Előadás után a remek telikertben kabaret, előkelő művészek közreműködésével.

CZIMBALMOT

ne vegyen, míg REMÉNYI MIHÁLY

legújabb czimbalom árjegyzékét át nem olvasta, melyet Reményi czimbalom osztálya küld ingyen és bérmentve.

Budapesti KIRÁLY-UTCZA 58. Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel a legújabb stílusokban. 10 évi kezesség! OLCSÓ ÁRAK.

Kalap-Király

A legegységesebb észi újdonságok megérkeztek s a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk sa át gyártmányu 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak. Kül nös gondot fordítunk Bécses partifogásért esedezünk műhelyünkben Hársfa-u. 33. nól kalapok atalakítására. Osztermann és Stern kalapos-mester.

Szigoruan szabott árak! Eskü-ü 6. (Klotild palota.)

Ezen szabadalmazott ágy tömör részekkel, rézdiszszel, erős acélsodronnyellettél 32 kor. Réz függönyrudak, teljes készlet 450 K. Réz ágy sodronnyellettél 8 K Réz ágy-összeállítás es javítás 17 K. Vaskeretes ágybetét, erős minőségű 1150 K. Fakeretű 750 K. Kárpított matracsok minden kivitelben. Vas- és rézbetűre at legolcsóbban szállít.

PROHASZKA JANUS gyáros VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46. (Volt Uj-utca.)

FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/9 órákor.

9 1/2 órákor! Ma 9 1/2 órákor! Az első stáció.

Bohózat. Irta: SATYR. Rendező: Rott Sándor. Végül 11 órákor! Végül 11 órákor! „BADE ZU HAUSE“

Jelenet a gőzfürdőben. Irta: Satyr. Rendező: Rott S. Nappali pénztár délelőtt 9-1 óráig és délután 3-6 óráig. Az 1-ső emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú tánc-attrakciók. — Kezdeté 1/12 órákor. Telefon 14-22.

Legmegbízhatóbb Román Oszkár

Angol RENDEZÉRI FOGMŰTERME

Budapesti, VII., Rákóczi-ut 14. sz. I. em. Munkálatai Jóságát részleltetési kedvezményrel is biztosítja.

Budapesti Cabaret BONBONNIÈRE

VI., Teréz-körút 23. — Telefon 52-83.

Az előadás kezdete 9 1/2 órákor

A Müncheni Scharfrichterek vendégszínháza

1909. márczius 7-ig bezárólag meghosszabbított.

Marya Delvard, M. Henry, Carl Hollitzer, Arons Troll, Heinz Lebrun, Oscar Leu új műsorral.

Fényes magyar műsor. — A második rész német.

Jegyek 6, 5, 4, 3 korona. — Bővebbet a plakátok.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal Hatschek N. Károly-körút 6. sz. a hol szemüvegek és látóeszközök is legelőkelőbben kaphatók. Ingyen árjegyzék bérmentve.

Kovács Gyula zongoratermei Budapest, (Gresham-palota) V., Ferenc József-tér 5-6. Telefon 110-60.

Találmányokat szabadalmaztat és értékesít: Pataky Vilmos

védjegy- és minta-oltalom az összes államokban Budapest IV., Eskü-ut 3. Telefon 89-22. Saját szabadalmi irodák a külföldön: Berlin, W., Leipzigerstrasse 112. Paris, 58. rue Lafayette. Amsterdam, Keizergracht 209.

Szőnyeg-újdonság! Rosenberg és Qitt

200-300 nagyságban nyírott Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 6 firt 80 krórt. nól divat, szőnyeg- és vászonárak nagy árubáza

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletzetésre is legmesszebbmenő jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvalók, citrások, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kitérítve elismert jó munkáért.

Árjegyzékét ingyen küld

Mogyoróssy Gyula m. kir. szabadalm. hangszer-gyára Bpest, VIII., Rákóczi-ut 7L. Telefon 58-20.

ROYAL ORFEUM

ERZSEBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órákor: A szenzációs sikert aratott fenomenális márcziusi műsor! Falrengéttő kacagás!

Pampoulette éhes ■ A mutyi-szoba A HÁLÓSZOBALÁNY.

Tánc Le Bella Rosetti l'Idole des deux Hémisphères. Spanyol és hindu táncok.

Sorella Kosmos dancztrioi internacionale. — La Compagnie Lepomme a világrészlegzetőbb látv. némajátéka. Marco, le chanteur-phenomine. Stagnone per minute. A nimfa és a faun nácsa. Ezenkívül: A hét mozija. Montekarlo! — Váradi Antal és még 12 attrakció.

Még e héten be-mutatóra kerül: BEREGISS

Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal Orfeum nappali pénztáránál d. e. 9-1-ig, d. u. 3-6-ig.

A telikert tükör-tornában Royal-Cabaret Énekek, új tánc-attrakciók. Cziganzene reggel 1 óráig.

Hull a haja? Használja a GARA-PÉLO Petroleum-hajszeszt. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékhely Budapest, VIII., József-körút 80. Gara Géza és Tsa drogeria — Tessék árjegyzékét kérni.

Pontos és legjobb órák

5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT :: :: részletfizetésre is.

Javitásokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Arjegyék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műórás

Budapest, Erzsébet-körut 29.

Rutorszállítás

eraktározás

Balassa Gyula és Társa

Budapest, Teréz-körut 19. Telefon 33-32.

1848 márczius 15

irodalma

A MAGYAR KÖNYVTÁR-ban megjelent füzetek:

<i>Ábrányi Emil:</i>
Márciusi dalok és egyéb költemények.
Ára 30 fillér.	<i>Kossuth Lajos beszéde a haderő megajánlása ügyében.</i>
Ára 30 fillér.
<i>Gracza György:</i>
1848 márczius 15.
Ára 30 fillér.	<i>Petőfi Sándor:</i>
Haza és szabadság.
Ára 60 fillér.
<i>Jókai Mór:</i>
Márczius 15-iki szózatok.
Ára 30 fillér.	<i>Magyar Győző dr.:</i>
Kossuth Lajos élete.
Ára 30 fillér.
<i>Petőfi Sándorról.</i>
Ára 30 fillér.	<i>Farkas Emőd:</i>
Gróf Batthyány Lajos élete.
Ára 60 fillér.
<i>Emlékbeszéd.</i>
Kossuth Lajos emlékezete.
Ára 30 fillér.	

Gracza György:

Az 1848—49-iki szabadságharc története.

800 képpel és műmelléklettel.

Öt kötet, nagy nyolcadrés alakban.

Ára, a budai honvédszobor dombornyomású másával díszített kötésben 70 korona.

<i>Jókai Mór:</i>
Csataképek a magyar szabadságharcból.
Ára vászonkötésben 8 kor.
Ajándék kiadás díszkötésben, ára 18 kor.	<i>Kéry Gyula:</i>
A magyar szabadságharc története napi krónikákban (1848).
Ára 8 kor.
<i>Brankovics György:</i>
A magyar szabadságharc története.
Ára kötve 6 kor.	<i>Dr. Vajda Emil:</i>
Kossuth Lajos élet-és jellemrajza.
Ára 2 kor. 80 fillér.
<i>Petőfi Sándor összes költeményei.</i>
Magyar művészek rajzaival.
Ára kötve 10 kor.	<i>Klapka György:</i>
Emlékeimből.
Ára 10 kor.
<i>Ádor Imre:</i>
Kossuth Lajos élete és pályája.
Ára 1 kor. 20 fillér.	<i>Hegyesi Márton:</i>
1848—49-iki harmadik honvéd-zászlóalj története.
Ára 3 kor. 60 fillér.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

A már 34 év óta a kerékpárvilágot uráló eredeti angol

Helical Premier és The Champion

kerékpárokat dupla harang-oszlopnyal és szabadonfutóval, 3 évi jótállással, minden árfelemlés nélkül szigorúan az eredeti gyári áraton havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

egész világon létező összes kerékpárokhoz külső és belső gumikat, csapszökeket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen lecsökkentett áron 30% ártészállítással szállítunk vidékre eredeti gyári áraton.

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár és alkatrész nagykereskedők

Budapest, VIII., József-körut 41. szám.

Fiókjüzetek: Baross-tér 4, és Budán, II., Margit-körut 6. sz.

Nagy arjegyékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Az Ujlaki Téglá és Mészégető

Részvénytársulat virágcserep-osztálya

BUDAPEST

V., Akadémia-utca 9.

Raktár: III., Bécsi-ut 134.

virágcserepeit

Ajánlja legkiválóbb minőségű minden méretben a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig. Szintegy kert-díszeket és jardinereket.

Árjajánlattal és mintával szívesen szolgál.

RÓZSATEJ

kitűnő teint-ápolószert 2.-kor. fiatalos udeseget kölcsönöz a bőrnek, belzsamszappan hozza 60 fillér.

OSAN

kitűnő fog-ápoló szárvíz 1 kor. 76 fill. Fogpor 88 fill.

TANNINGENE

legjobb hajfestőszert 6 korona. Hetekig megmarad, és nem engedi festékét. Sötétszőkőre, barnára és feketére.

ANTON J. CZERNY, Wien, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischg. 5

Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

DRÓT-KERITÉS

LEGJOBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT

STADLER MIHÁLY

SÓPRONYI FŐMŰ-SZITA ÁRU-ÉS KERITÉS-GYÁRNAL

BUDAPEST

VI. VACZIKÖRUT 43

ARJEGYÉK DIJMENTES

MEGRIZHATÓ PONTOS KISZOLGÁLÁS!

EDISON

Mozgófénykép Vállalat

VI., Nagymező-utca 21.

Telefon 64-20.

Első előadás hétköznap d. u. 5 órakor. Vasár-és ünnepnapon d. u. 3 órakor. Utolsó előadás kezdete 11 órakor.

Szenzációs újdonság!

Műsoron kívül: páratlan hatású énekes és zenés mozgófénykép a világ legelsőrangú művészei közreműködésével.

Minden órában változó műsor.

Helyárak: Páholy I. K., I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.

Mozgófényképvállalat tulajdonosok figyelmébe

Megjelent 150.000 méter újdonságot tartalmazó legújabb kép- (film) arjegyékünk. Kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 64-20.

Heti műsor:

1909. márczius hó	III. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Uránia	Hangversenyek
3 Szerda	A sevillai bohócy A törpe gránatos	A vadkacsa	—	A király	Ferradalmi nász	Tánczos huszárok	A francia forradalom	Vigadó: Sembrich Marcella Royal: Hatos Tivadar
4 Csütörtök	A próféta	Két férfi	Egy szegény ifju története	Morál	A meztelen nő	Tánczos huszárok	A francia forradalom	Vigadó: Egyetemi énekkar
5 Péntek	Carmen	A gyermekkirály	—	A kivándorló	Hivatalnok urak	Tánczos huszárok	A francia forradalom	Royal: Dubel Yvonne
6 Szombat	A nürnbergi mesterdalnokok	A gyermekkirály	—	A vasgyáros	A sasfőc	Tánczos huszárok	Szilágyi Imre hangversenye	—
7 Vasárnap	A csavargó	A kaméliás hölgy	—	A tanítónő	Falusi idill	Varázskeringő	—	Royal: Brüsszeli vonós négyes
		A gyermekkirály	—	Morál	Hivatalnok urak	Tánczos huszárok		

Grammofonok
Cimbalmok
Citerák
Fuvolák és
egyéb hangszerek
részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

hangszeráruházában

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Arjegyzék ingyen!

18696/IV. 1909. szám.

Sertéseladás.

A bábolnai magyar királyi ménésbirtokon 570 darab sovány süldő sertés, (252 darab süldő artány, 318 darab miskarolt süldő kocza, páronkint 95 kg.) és 84 drb hizott sertés eladása czéljából folyó évi márczius hó 17-én d. e. 11 órakor Bábolnán, a ménésbirtok hivatalos helyiségében

zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás

fog tartatni.

A sertések véssen nem mentek át, bármikor megtekinthetők és folyó évi márczius 30-ig átveendők és elszállítandók.

Az egy koronás bélyeggel és 5% banatpénzzel felszerelt és minden kísérés nélkül teendő ajánlatok, jelzett időpontig nyújtandók be az igazgatóságához.

Ajánlat külön teendő a süldőkre és külön a hizókra. Az igazgatóság fenntartja magának azt a jogot, hogy a süldőkre és a hizókra külön-külön a reá nézve legkedvezőbb ajánlatot fogadhassa el.

A részletes eladási feltételeket, a melyek az eddigiekkel teljesen megegyeznek, az igazgatóság kívánatra megküldi. Az ajánlatba felveendő, hogy ajánlattevő a 481. sz. a. kiadott, valamint a részletes eladási feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Budapest, 1909. évi február hó 20-án.

M. kir. Földmívelésügyi Minister.

Márczius 15-iki irodalom!

- SAS EDE: Hősök-hőse. Nyolcz képmelléklettel. Diszkötésben ... 7.- kor.
 SEBŐK ZSIGMOND: Kossuth Lajos életrajza. Kötve ... 80 fill.
 RÁKOSI VIKTOR: Korhadi fakerezték. Harmadik ifj. kiad. Diszköt. 4.- kor.
 PÓSA L.: Szól az éne. Szavain való haz. versek, füzve 2 K. diszköt. 4.- kor.
 RÁKOSI VIKTOR: Hős fiúk. Regényes történet a szabadságharcból. Diszkötésben ... 7.- kor.
 PÓSA LAJOS: A szabadság hősei. Képek az 1848-49. szabadságharcból. Képekkel ... 80 fill.
 " Hazza és szabadság. Hazafias szavalmányok és költ. ... 80 fill.
 GAUSS VIKTOR: A piros köpenyeg. Elbeszélés a magyar szabadságharcból. Képekkel ... 60 fill.
 GAÁL MOZES: A vasember fia. Történeti elbeszélés, képekkel ... 1.50 fill.
 Sem apa. Történeti elbeszélés ... 80 fill.
 MÁYAS MIHÁLY: A hősök. Hazafias elbeszélés, képekkel ... 6 fill.
 KRUDY GYULA: A komáromi fiúk. Történeti elbeszélés ... 1.- kor.
 Előre. Hazafias elbeszélés, képekkel ... 80 fill.
 LENGYEL LAURA: Magyar hősök. Történeti elbeszélés, képekkel ... 1.- kor.
 A virradat napja. Történeti elbeszélés, képekkel ... 1.50 fill.
 MADARASSY L.: A kis hadsereg. Történeti elbeszélés ... 1.- kor.
 PERÉNYI LAJOS: A hazáért. Hazafias elbeszélések, képekkel ... 80 fill.
 TABORI FÖBERT: Gábor Arca. Történeti elbeszélés ... 80 fill.
 FARKAS IMRE: A kapitány. Jelenet. Előadja 2 férfi és 1 nő ... 30 fill.
 ILLYÉS BALINT: Hazafias költemények. Ara füzve 3 kor., kötve ... 5.- kor.
 ÜNNEPI VERSEK: Szerkeszti dr. Vajda Gyula. Szavalkönyv. Iskolai ünnepélyekre alkalmas költemények gyűjteménye. 2. kiadás. Ez a gyűjt. mény aranykönyve a magyar ifjuságnak. Egyrészt az összes iskolai ünnepélyekre alkalmas szavalkókat csoportosítja, másrészt remekírónk költeménye mellett az újabb magyar költészet összes nevesebb képviselőinek műveit tartalmazza. A vaskos kötet 300 költeményt tartalmaz. Ara füzve 3 korona, diszkötésben ... 5 korona.

SINGER és WOLFNER kiadása
Budapesten, VI., Andrassy-ut 10.

Utolso hét!

Szombaton, márczius 6-án este 7 órakor lesz a

Petőfi-sorsjegyek

huzása.

Főnyeremény . . . 25.000 korona.

Összes nyeremény 76.000 korona.

Eg sorsjegy ára 1 kor.

Kapható minden tőzsdében és bankokban.

Megrendelhető a sorsjegyirodában: Bpest, IX., Boráros-ter 2.

Női és férfi NEMI-betegségeket

mint: sebek, huygycsőfolyás, bujakor (siphilis) és következményei, vizeles, és hólyagbántalmak, az önfé tőzésből eredő hátgerincz és idegbajok, kor i elgyengült férfiero (impotentia) makacs bér-betegségek stb. NŐKNÉL fehérfolyás, méhbajok stb.

méhbajok stb, gyökere és gyors kigyógyítására legjobban ajánljuk lelkiismeretes és tudományos gyógmódjánál fogva.

Dr. GARAI

híneves szakorvosi rendelő intézetét BUDAPEST:

Andrássy-ut 24. sz.

Gyógykezelés a rendes foglalkozás megzavarása nélkül.

Rendelés naponta 10-től 4-ig és este 7-8-ig. VI élelvelekre kimerítő választ és szak-szerű tanácsot kapnak. Gyógyszerekről is gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva! Nőknek külön váróterem.

Megjelent az összes férfi- és női nemi betegségekről szóló könyv: „Népszerű Utmutató”; inyen kapja mindenki zárt borítékban, ha lapunkra való hivatkozással kéri és portóért 20 fillért bélyegben beküld.

Telt kebel. Pilules Orientales

(keleti pilulák) által, az e yedű-
 liék által, mely-
 lyek a melet
 fejlesztik, szil-
 lardítják, hely-
 reállítják a női
 meinek gráció-
 zusait, és a kö-
 csönöz, anél-
 kül, hogy az
 egész gn k
 artandóak.
 Garantiálva
 az eredmény-
 mentes.

50 volt a k. oszlogtól
 ajánlva. Abszolút diszkrezió.
 Egy doboz használati utasítás-
 sal franko 4.40 korona előz tea
 beküldése vagy 6.75 korona
 utánvétellel melett.

I. R. ATIE gyógyszerész
 PARIS. Raktarak: Bécs,
 R. Pserhofer gyógyszerész Sin-
 gerstrasse 15. Budapest, Török
 József gyógyszerész Király
 utca 12.

HAJÓJARATJEGYZEK

ADRIA

magyar kir. tengerhajózási részvény-társaság vezérigynöksége: HOFFMANN S. és V. Budapest, 1909. márczius havában a következő gőzösk indulnak FIUMEBŐL:

Hova	Gőzös neve	Kelut
Liverpool**)	Audaluzian	25/II.—5/III.
New-York	Carpathia	6
Lissabon, Leixoes,		
London	Buda II.	1-14
Liverpool	Aleppo	1-14
Liverpool	Broschia	1-10
Rio de Janeiro, Santos*)	Szeged	11
London, Hull	Congo	5-15
Liverpool**)	Bavarian	5-15
Hamburg**)	Austria	5-15
New-York	Slavonia	20
Liverpool	Tyria	15-25
Rouen*)	Baross	16-25
Tunis, Algier, Oran,		
Gibraltár, Tanger,	Széchenyi	15-25
Rotterdam, Antwer- pen*), Kopenhagen**)	B. Kemény	15-25
London, Hull	Douro	15-25
Liverpool**)	Falerman	21-31
Bordeaux**)	21-31
Glasgow**)	Jókai	21-31
Hamburg**)	Lisztania	21-31

A *gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti.
 ** Amennyiben a gőzös indulása előtt 3 nappal elegendő rakomány nem jelentett be, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse.

BEHOZATAL

Honnan	Hova	Gőzös neve	Kelut
Hamburg**)	Fiume	Lusitania	25/II.—3/III.
Liverpool**)		Flavian	1-10
Glasgow	TriestFiume	Duna	1-10
London, Hull	Fiume	Ebro	5-15
Liverpool	"	Veria	10-20
Gibraltár, Tanger,			
Oran, Algier,	TriestFiume	Mattekovits	10-20
Malé, Madag.	Fiume	Sappho	10-20
London, Hull	"	Algerian	15-25
Liverpool**)	"		
Rotterdam, Ant- werpen	TriestFiume	Baró Fejérvary	15-25
Rouen		Deak	15-25
Santos, Rio de Janeiro	"		
London	Fiume	Stefánia	15-25
Rouen, Leith	"	Zichy	15-25
Newyork	"	Kolozsvár	15-25
Liverpool	"	Pannonia	25
Hamburg**)	"	Pavia	21-31
Marseille	"	Roma	21-31
Bordeaux, Glasgow	TriestFiume	Kálmán király	21-31
		Tibor	21-31

Középtengeri szolgálat.

A) Fiume—spanyolországi vonal.
 Fiuméből: Mátyás Király 6., Andrássy 15., Rakóczy 20., Lederer Sándor 27. Valenciából: Lederer Sándor 3., Zrínyi 10., Kassa 17., Mátyás Király 24., Andrássy 31.

B) Fiume—marseille-i vonal.
 Fiuméből: Tisza 3., Szent László 10., Adria 17., Árpád 24., Tisza 31. Marseilleből: Adria 3., Árpád 10., Tisza 17., Szent László 24.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerteitt gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház gyógyszeri és bujafakoros osztályán való működése alatt számos even at szerzett.

DR. FABINYI

speczialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(huygycsőfolyást, sebeket, syphilist és önfertőzeshből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfiul gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyénekknél is.

Biztos siker folytan a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjlanul válasz. Kívánatra gyógyszerék.

Rendelés delelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(színház, a Pannonia szállodával szemben.)
 iposoházi bejárat — Kúln városzobak

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C. 26

Pénzt azonnal
butorra, zongorára, kocsikra, varrógépekre, kerékpároknak, kereskedelmi cikkeknek, melyeket utólagos elfizetéssel legutóbban bizományba beraktározunk. Tauber Armin és Társa, Kizárólagosan csak VII., Baross-tér 18. Telefon 97—85.

Csemegeszőlőt,
fagymentesen csomagolva postaköszvényen 3.50 K. csemegeszőlő, papírhéjú dió 3.90, világos kajszinbarackok kg. 1.80, mezedes szilvalekvárnak 80 fill., különleges birsalmalekvárnak vagy sajt-nak 1.80, hordóskaposztát hasábol postautóvegenként 2.20 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Hordóskaposztát,
kosáruvegenként 2.20, világos kajszinbarackok kg. 1.80, mezedes szilvalekvárt 80 filléért, különleges birsalmalekvár vagy sajt 1.80. Fajborokat lefejtvé, kölcsönhordóban 28 koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Fajborokat,
lefejtvé, kölcsönhordóban, 28 koronájával. Kisústón főzött törkölypálinkát 5 literes üvegekben 10 koronáért. — Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv. társ. Nagymező-u. E. 46.

Gyümölcsfa,
diszta- és rózsá-árjegyzékkel ingyen szolgá Weber faiskolája Békás, megyeren, (Budapest mellett.) 27041

Pénzelőleggel
beraktározunk butort, zongorát, automobilt, mindenemű gépeket és kereskedelmi árut, vidékről is. Butorszállítást, költöztetést elvállalunk. Legszolidabb kiszolgálás. — Magyar Kereskedelmi Szállítási és Berakta ózai Betéti Társaság Budapest, VI., Király-u. 76. Királyszínházal szemben. Telefon 119—05. 26997

Légszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szerezhettek be **Kulcsár Sándor** bronzárú- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9—11.

Butorvevőknek!
rendkívül alkalmas vétel: 1 körös fényezett hálószoba, egy 4 ajtós fényezett natur mahagoni intarziával ebédlő, egy olasz stílus urí szoba összesen 1290 forint. Szivességből megtekinthető **Sárkány J.** kárpitos és díszítőnél mint megbízottal **Budapest, VII., Erzsébetkörút 26.** 26939

Pénzszekrények
és amerikai irodabútorok, használtak és újak, rendkívüli olcsó áron szállít **Hirsch és Társa** Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, urí szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, te ritkák, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. száma, ezelőtt Gy-utca. Telefon 14—09.

Mme. Valet
angol- és francia női szabónő Budapest, VIII. ker., Fecske-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden szakmába vágó munkát a legutolsó dívat szerint legúj nomabb kivitelben, szolid árak mellett. Átalakítások elfogadtatnak. Gyászruhák 24 óra alatt készülnek.

Pénzelőleggel
beraktározunk bizományba butort, varrógépet, kerékpárt, kereskedelmi cikkekkel utólagos elfizetéssel száraz raktárainkba.

Szendró Sándor és Társai
VII., Dohány-utca 43. sz., Telefonszám 105—94.

BENZINMOTOROK
15—25 lóerőig műhelyünkben gyárilag kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.

Kallai mo. orteleven
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gőzcséplő-készletek és orlömalmok is kaphatók.

Brilliantot,
aranyat, ezüstöt, ékszeret és régiépeket veszek és eladok. Körtézék ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95—48. —

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás-oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsírás- és gépirás-iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsírás- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és díszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” szépről osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szopírás-oktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem téveeztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót. 26939

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi viasgákra, ugyszintén államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma,** Bpest, IV., Magyar-utca 3., III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel. 661

LEGNAGYOBB Pénzelőleggel
kaphat **zongora, butor, varrógép, kerékpár, hirtő, automobill, könyvek és kurárszárakra,** ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizományba beraktározza.

TAUSZIK és TÁRSA
VI., GYAR-UTCA 21. SZ. TELEFON 83—97.

BUTOR
részletre is mélyen leszállított áron kapható a **Butor - Udvarban,** Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.) **Árjegyzék ingyen.**

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsírás-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsírás-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította **Markovits Ivan** 1868-ban. Biztos álláskövetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger szakiskola,** (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre virgázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezegektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64—68. Beiratások egész napon át. 26944

+ Soványaság +
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a **dr. William Hartley** tanár amerikai erőltető-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Vérczegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknak nélkülözhetetlen tápszer. Kintutetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: **Balázs Mór E.** Budapest, VII., István-ut 11, II/I.

Rekedtség
biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle cukorka, 60 filléért mindennél kapható. 26796

A széküldés megkezdődött Luxus árám ninosonak, darabja 6 FORINT

Valódi harszi kanárk, a legfinomabb énekturakkal, füvel-és fűlemle-banggal, mély gyász-és ivben görülő énekekkel. A legújabb készülék szerint betanítva, szeifert-féle hangolás. Hathomapi próbaidő. Kicszerelés meg van engedve Tenyesszótény 1 forint 50 kr. Kanárk-táplálék 6 kg. zsák, 1 frt 50 kr.

A. SAUER
Meierhöfen bei Karlsbad.

Elsőrendű vadonutaj Singer női varrógép
27 forintért karika-hajtót 40 forintért. centralbó-bint 45 forintért, iparogépeket igen olcsón 5 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. **Krausz Henrik** varrógépgyári raktára Budapest, IV., Veress Fálné-u. 40. fűsz 5. Vízonteladókuk áranczind

Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat **Rákóczi-ut 19.** bejárát a Szentkirályi utcából. **Közpénzelőleggel** beraktároz bármennemű ingóságokat, berendezéseket mintaszertű raktárja csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinot, czimbalmot, hegedüt
közpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bankhitel** utján kizárólag csak **REMÉNYI** nagy magyar hangszertelepén Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 53.

A czimre tessék ügyelni!
VALÓ-
di francia különlegességek (óvszerek) csakis **P. Bergueran** Pils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők **Polgár Sándornál** Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR
30% megtakarítás! **Regi Butorszalon**
Budapest, Ferenciek tere 3 félemelet. Vétel és eladás **használt és új polgári urasági lakberendezéseknek mahagoni cs palisander butorok, urí szobák, angol börgarnitúrak és szalonbutorok, keleti — szönyegek, csillárok.** — Telefon 82—13.

Zálogozódulákat
veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. 736 **SCHILLER ISZIDOR** ékszerkereskedő **Budapest, Sip-utca 8. szám.**

Automatikus tömegfogó,
patkányok részére 4 K. egereknek 2 K. 40 fill. egy éjjel 40 egeret fog felügyelet nélkül, időjárás nem befolyásolja, magától működik „Eclipse” sváb fogók ezer és ezer sváb és ruszi fogható egy éjjel drbja 2 K. 40 fill. Mindenhol a legjobb eredmény. Széküldés utánvétel mellett. **J. SCHÜLLER, Wien, III. E. Krieglbergasse 6.** Számof elismert- és köszönő-levél.

GUMMI
és francia halbólgyag különlegességeink u. m.: **„NEVERIP”** 2, 4 K-ért tuzatonként **„HERKULES”** 3, 5 K-ért tuzatonként. **„GARANTIE”** (elszállítatlan) 3, 5, 8, 10, 12 K tuzatonként. **Kapható: Glück, Schmeidek és Rosenberg** nag. kereskedőknel, **Epest, VII., Rákóczi-ut 86/E.** a keleti p. u. közelében. Küldünk 3 mintát bérmentve. I. kor. helyeg beküldése után. **Széküldés diskrétien.**

Vadászfégyver
Bitka kedvező alkalmi vétel-egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplowerkules Lancaster 20 frt. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú. Bücksdinte 40 frt. Schmel-leres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsovékkel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammerles, ugyanitt alkalmi ajándék tárgyak szebbnél-szebb dísz és használati tárgyak és **Gramofon beszélőgépek** valamint Görz, Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, perza szőnyegek és egy motorerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem-utca. Telefon 105-82.

Pénzt, rögtön
butorra, zongorára, varrógépre, kereskedelmi áruknak, melyeket legutányosabban bizományba beraktároz **Tauber és Társa** VI., Nagymező-utca 25 sz.

Ha meglepő és praktikus alkalmi aján-dékra akarunk szert tenni, akkor Kohn Ede és Tsa utóda, Budapest, Város-ház-utca 6. (volt Granátos-utca) ezéghoz forduljunk. E régi szolid cég-nél előnyösen szerezhette-tünk be arany-, ezüst- és ékszerárut. 29505

30 millió erdei csememete.
Lucfenyő 2 és 3 éves magovicz 1000 drb 6—7 kor. Erdi fenyő 2, 3 és 4 éves magovicz 1000 drb. 3—9 kor. Fekete fenyő 2, 3 és 4 éves magovicz 1000 drb 3—9 kor. Kocsányos tölgy 1, 2 és 3 éves ma onicz 1000 drb 6—15 kor. Akác 1, 2 és 3 éves magovicz 1000 drb 2—50 kor. Akác 2 és 3 éves iskolazott 1000 drb 22—65 kor. valamint 1 és 2 éves alma és körtve-doncz 1000 drb 10—30 kor. Továbbba erdei- és sövénycsemeték, gyümölcs, dísz és sorfák minden kelendő minőségben. Képes fő-árjegyzék kívánatra ingyen.

Gróf Batthyány Zsigmond
uradalmi intézősege **Pestnél, az Ferenciek tere szm.**

A Franklin-Társulat
kiadásában most jelent meg: **Filozófiai Irók Tára**
a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztik **Alexander Bernát és Bánóczy József.** VIII. kötet. **KANT** prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelhetni. Ford. és bevezetéssel ellátta **Alexander Bernát.** Második javított és bővített kiadás. **Ára 2 kor. 80 fillér.** Kapható: **LAMPÉL R.** könyvkereskedő (Wodianer F. és Fiai) r.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

INGYEN DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTASOK
MINDEN ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTYVAL 55-68 CEM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA. 8 SZÍNBEN **OLAJKEP** **ÁRA 10 KORONA.** KÉPVISELŐI MINŐSÉGŰ. KÉPVÉTELÉSEN. **SZAVATOSSÁG** **MINDEN IRÁNYBAN** **RAFAEL** FÉNYKÉP-ÉRTÉKESÍTŐ ÉS PASZPARTY-ÉRTÉKESÍTŐ **BUDAPEST, VI. RÁKÓCZI-UT 86/E** **NYITÓTITKÉP A 1908-AS PÁRISI KÖNYVTITKÉP NEMZETKÖZI KALLIGRÁFIA DÍSZKÖNYVÉL. KÉRESZTEL B. ARANY-BREMBEL.**